

บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงาน
ของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

นายพรเทพ กุลเสวตต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ.2563

**Roles of Members of the Volunteer Defense Corps in Supporting Military
and Police Operations in Pattani Province**

Mr.Porntep Kulsavate

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุน
การปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
ชื่อและนามสกุล นายพรเทพ กุลเสวต์
วิชาเอก การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โรจนพล

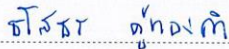
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โรจนพล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชโสธร ตู้ทองคำ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันัส ปิยะกุลชัยเดช)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ผู้ศึกษา นายพรเทพ กุลเสวตต์ **รหัสนักศึกษา** 2608000010 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอก การเมืองการปกครอง **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัลย์ วิจารณ์พล
ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (2) ปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (3) แนวทางแก้ไขปัญหของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจงจากจำนวนประชากร 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหาร กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 14 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิจัยเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มี 4 บทบาท ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจกับประชาชน 2) การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ 3) การพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ 4) การนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ (2) ปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านระบบอุปถัมภ์ 2) ด้านพฤติกรรม (3) แนวทางแก้ไขปัญหของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย การณรงค์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นในการนับถือศาสนา ตลอดจนให้ศึกษาเรียนรู้ศาสนาของกันและกัน

คำสำคัญ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน บทบาท ทหาร ตำรวจ ปัตตานี

Independent Study title: Roles of Members of the Volunteer Defense Corps in Supporting Military and Police Operations in Pattani Province

Author: Mr.Porntep Kulsavate; **ID:** 2608000010; **Degree:** Master of Political Science;

Independent Study advisor: Dr. Warnwaluncha Rojanapol, Associate Professor; **Academic year:** 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the roles of members of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province, (2) to investigate the problems and obstacles of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province and (3) to propose solutions of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province.

This research was a qualitative research. There were 14 purposive samples which consisted of 5 groups including members of the Volunteer Defense Corps group, commanders of members of the Volunteer Defense Corps group, military commanders group, police commanders group and local people group. The research instruments were interviews, descriptive data analysis and documentary research.

This research found that (1) there were 4 main roles of members of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province including: 1) building understanding with people, 2) strengthening security and safety in the local area, 3) developing a performance of local people and 4) applying the royal strategy "Understand, Access, Develop" and "Sufficiency Economy Philosophy" as a framework for performing duties. (2) There were 2 aspects of problems and obstacles of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province including: 1) the patronage system and 2) the multiculturalism. (3) The solution of the Volunteer Defense Corps in supporting military and police operations in Pattani province consisted of campaigns to enhance knowledge and understanding for members of the Volunteer Defense Corps in principles of good governance and having the rights and freedom to change their religion or belief as well as studying and learning each other's religion.

Keywords: Members of the Volunteer Defense Corps, Roles, Military, Police Operations and Pattani Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องบทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยการช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวลัยช์ โรจนพล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดดี ๆ ต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งให้เกียรติสละเวลาเพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของงานให้ถูกต้อง จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ จากสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นักศึกษา ร่วม Class เรียนทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา รวมทั้งขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหาร และผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ที่ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่เสียสละอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีและสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ ในการรักษาความสงบภายในท้องที่ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ต่อไป

พรเทพ กุลเสวตต์

มีนาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	8
แนวคิดและความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ	23
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	34
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม	37
แนวคิดกองอาสารักษาดินแดน	44
สภาพทั่วไปของจังหวัดปัตตานี	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 1 ศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี.....	41
ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี.....	92
ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการ สนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี.....	98
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก. (พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497).....	124
ภาคผนวก ข. (แบบสัมภาษณ์).....	135
ประวัติผู้ศึกษา.....	146

ฉ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปัตตานี.....	49

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองอาสารักษาดินแดน (อส.) (Volunteer Defense Corps; VDC) เป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งกองอาสารักษาดินแดนนั้น เป็นกองกำลังกึ่งทหาร ทำหน้าที่รักษาความสงบร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ปรายปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย การเทิดทูนและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงรักษาความปลอดภัยในสถานที่สำคัญ และการคมนาคม และเป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อมีการร้องขอทั้งในยามปกติและยามศึกสงคราม นับตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2497 เป็นต้นมา กองอาสารักษาดินแดนมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญในหลายด้าน โดยมีกำลังสำคัญคือ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ (อส.) ในทุกจังหวัด อำเภอกิ่งอำเภอ ทั่วประเทศ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นกำลังพลกึ่งทหารของฝ่ายปกครอง รับสมัครจากราษฎรที่อาสาเข้ามา มีการควบคุมบังคับบัญชา และรักษาระเบียบวินัยเช่นเดียวกับทหาร ตำรวจ มีการฝึกฝนและอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งในระยะแรกของการจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ส่วนใหญ่ เป็นไปในลักษณะสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ในการบรรเทาสาธารณภัยและการหาข่าวตามที่กำหนดในกฎหมายเป็นสำคัญ ต่อมาสถานการณ์การก่อการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทางราชการจึงได้ใช้กำลังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เข้าร่วมปราบปราม ซึ่งสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกล้าหาญ เสียสละ จนมีผลงานและวีรกรรมเป็นที่ยอมรับ และมีส่วนทำให้สถานการณ์ดังกล่าวสงบจนปัจจุบัน และหลังจากสถานการณ์การต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ได้คลี่คลายจนสามารถยุติการสู้รบลงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กองอาสารักษาดินแดนจึงปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่สำคัญ ได้แก่) การบริการประชาชน โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครองตามโครงการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ และ “โครงการ อส. บริการประชาชน”

การรักษาความสงบเรียบร้อย การแก้ไขปัญหาสุขภาพเสพติด การจัดระเบียบสังคม การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การปฏิบัติการจิตวิทยา ตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยว และปัจจุบันยังมีภารกิจที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น ก็คือภารกิจการปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของกองอาสารักษาดินแดน

ด้วยสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย) ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความสับสนในหมู่ประชาชนทั่วประเทศสร้างความบอบช้ำแก่สังคม และเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างรุนแรง อนึ่งการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเป็นผลมาจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ มีความรู้สึกคับแค้นใจ และรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการดำเนินการของภาครัฐ จึงนำมาเป็นเงื่อนไขขยายผลและต่อสู้อย่างการใช้ความรุนแรง ส่งผลทำให้เกิดบรรยากาศ ความกลัว ความไม่ไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและประชาชนกับประชาชน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อทางอ้อมต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในระดับชุมชน หมู่บ้าน แม้จะมีกำนันผู้ใหญ่บ้าน และชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่สามารถกดดันฝ่ายตรงข้ามได้ซึ่งจัดกำลังฝ่ายทหารตำรวจเพิ่มเติมลงไปในพื้นที่ก็จะกลายเป็นเงื่อนไขข้อกล่าวหาว่าภาครัฐมีเจตนาใช้ความรุนแรงในพื้นที่แก้ปัญหา ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายเสริมสร้างสันติสุข และยังคงนำปัจจัยหลักเดิม คือ ชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการสร้างความรุนแรง

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ถือเป็นกองกำลังที่มีบทบาทอย่างมากในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ เพราะเป็นกำลังพลกึ่งทหารของฝ่ายปกครอง รับสมัครจากราษฎรที่อาสาเข้ามามีการควบคุมบังคับบัญชา และรักษาระเบียบวินัยเช่นเดียวกับ ทหาร ตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันการจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว (5) ให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น ดังนั้นการจัดกำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นกองกำลังพลเรือนกึ่งทหารที่คัดเลือกจากคนในพื้นที่ และมีความคุ้นเคยกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพลังมวลชนในระดับ

ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ได้อย่างดี จึงถือได้ว่าสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเป็นกำลังหลักที่สำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งแก่ฝ่ายปกครองกรมการปกครอง ซึ่งมีภารกิจสำคัญในการตอบสนองนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและรัฐบาลในฐานะกองกำลังประจำถิ่น

จากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) มีบทบาทหน้าที่อย่างมากในการปฏิบัติงาน เพื่อขับเคลื่อนและเสริมสร้างประสิทธิภาพ สนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นกำลังพลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลและสั่งใช้จากกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์ในภารกิจ ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ

- บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร

ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ด้านระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดน

- ด้านความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม

การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นรูปธรรม

- แนวทางการแก้ไขในด้านความแตกต่างทาง พหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ศึกษา ประกอบไปด้วย บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาด้านประชากรจำนวนทั้งสิ้น 5 กลุ่ม โดยการเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง รวมทั้งหมด จำนวน 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในสังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในสังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ดังนี้

4.2.1 *กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน* ได้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในสังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน

4.2.2 *กลุ่มผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัยอาสารักษาดินแดน* ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ในสังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี จำนวน 3 คน

4.2.3 *กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่* ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน

4.2.4 *กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่* ได้แก่ บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน

4.2.5 *กลุ่มประชาชนในพื้นที่* ประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาในช่วงระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในสังกัด กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดน ปิงปประมาณ พ.ศ.2563 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2563)

5. นิยามคำศัพท์เฉพาะ

5.1 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) หมายถึง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ จัดตั้งตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 สังกัดกระทรวงมหาดไทย และได้รับการบรรจุส่งใช้ให้ปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5.2 กองอาสารักษาดินแดน หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นอยู่ใน กระทรวงมหาดไทยตาม พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงาน เทียบเท่า กองทัพต่าง ๆ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง เป็นเจ้าหน้าที่ของฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน (อธิบดีกรมการปกครอง เป็นหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ) ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดน จังหวัด (บก.อส.จ.)

5.3 ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) หมายถึง ชุดปฏิบัติการประจำตำบล ภายใต้การกำกับ ดูแลโดยผู้บังคับกองร้อยอาสารักษาดินแดน (นายอำเภอ) มีปลัดอำเภอ เป็นผู้บังคับหมวด มีสมาชิก กองอาสารักษาดินแดนเป็นกำลังหลัก และมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมปฏิบัติงาน โดยมี ภารกิจในการ รักษาความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่ตำบล ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับ กองอำนวยการรักษาความ มั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.)

5.4 กองกำลังประจำถิ่น หมายถึง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

5.5 บทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

5.6 เจ้าหน้าที่ประจำชุดคุ้มครองตำบล (จนท.ประจำ ชคต.) ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี หมายถึง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ที่จัดจากกำลังพลที่มีชั้นยศตั้งแต่สิบตรี ขึ้นไป (ไม่ใช่พลทหาร หรืออาสาสมัครทหารพราน) ในอัตราของหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขที่ รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดปัตตานี

5.7 ระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี หมายถึง ระบบของความสัมพันธ์แบบหนึ่งในสังคม ที่มีผู้อุปถัมภ์ คือ ผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจหน้าที่บริวารเหนือกว่า กับผู้รับการอุปถัมภ์ คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่น้อยกว่า หรือด้อยกว่า ต่างฝ่ายต่างให้ประโยชน์ตอบแทน ในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนนั้นอาจจะไม่เท่าเทียมกันซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นฐานต่างคนต่างพอใจ ที่เกิดขึ้นในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

5.8 พหุวัฒนธรรมในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี หมายถึง ลักษณะของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม ตลอดจนการใช้วัฒนธรรมนิยม เมื่อหมายถึงความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในฐานะแนวคิด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

6.2 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

6.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษา บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าจากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิด และแนวทางในการศึกษา ประกอบด้วย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม
5. แนวคิดกองอาสารักษาดินแดน
6. สภาพทั่วไปของจังหวัดปัตตานี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

1.1 ความหมายของบทบาท

คำว่า “บทบาท” (Role) เป็นคำที่มีความสำคัญหลายด้าน ทั้งในด้านจิตวิทยา ด้านพฤติกรรม และด้านสังคม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

โคเฮน (Cohen, 1979, pp. 35 - 36) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ว่า หมายถึงพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่น สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะต้องปฏิบัติ และยังให้คำอธิบายเรื่องความหมายซึ่งสรุปได้ว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางบุคคลจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น แต่เราก็คงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่สังคมกำหนดให้ และส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (enacted role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ส่วนความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุ ดังนี้ (Cohen 1979. ทฤษฎี

บทบาทหน้าที่ สืบค้นจาก <https://writer.dek-d.com/dek-d/writer/viewlongc.php?id=675528&chapter> (สืบค้นข้อมูล 25 พฤศจิกายน 2563)

1. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนร่วมของบทบาทหน้าที่ที่ต้องการ
2. บุคคลไม่เห็นด้วย หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
3. บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บลูม และเซลนิก (Broom & Selnick, 1977, pp. 34 - 35) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทในอุดมคติ (socially prescribed or ideal role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง

2. บทบาทที่ควรกระทำ (perceived role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำหน้าที่ของตำแหน่ง โดยอาจจะไม่ตรงกับบทบาทหน้าที่ในอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่กระทำจริง (performed role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำไปจริงตามความเชื่อความคาดหวัง ตลอดจนความกดดัน และโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคม ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง (Broom & Selnick 1977. ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ สืบค้นจาก <https://writer.dek-d.com/dek-d/writer/viewlongc.php?id=675528&chapter=108> (สืบค้นข้อมูล 25 พฤศจิกายน 2563)

อัลพอร์ท (Allport, 1973, pp. 181 - 184) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (role expectation) คือ บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตาม โดยกลุ่มสังคมและโดยสถานภาพที่บุคคลนั้น ๆ ครอบงำอยู่

2. การรับรู้บทบาท (role conception) คือ การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยการรับรู้ในบทบาท และความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับของบุคคล (role acceptance) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และบทบาทที่ตนรับอยู่ การยอมรับบทบาทเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าบุคคลอาจไม่ได้ยินยอมรับบทบาทเสมอไปแม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกจากสังคมให้ได้รับตำแหน่ง และมีบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสีย

ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ (role conflict) หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ก็พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้น ๆ

4. การปฏิบัติตามหน้าที่ของบุคคล (role performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง (actual role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงตามที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้ และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับที่ยอมรับบทบาท นั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นอยู่ เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และการรับรู้บทบาทของตนเอง (Allport 1973. ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ สืบค้นจาก <https://writer.dek-d.com/dek-d/writer/viewlongc.php?id=675528&chapter=108> (สืบค้นข้อมูล 25 พฤศจิกายน 2563)

จิตยา สุวรรณะชฎ (2530, น.4) บทบาทหมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่งและเปรียบเทียบ “บทบาท” และ “ตำแหน่ง” เป็นเสมือนหนึ่งเหรียญสองด้าน กล่าวคือ ด้านหนึ่งเป็น “ตำแหน่ง” คือ ผลรวมของสิทธิหน้าที่ แต่อีกด้านหนึ่งเป็น “บทบาท” คือ เป็นการประพฤติตามสิทธิหน้าที่นั้น และยังได้แบ่งบทบาทออกดังนี้

1. บทบาทตามอุดมคติ (ideal role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรได้รับ

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (actual role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมต้องปฏิบัติจริงและยังได้กล่าวไว้ว่า “บทบาทที่ปฏิบัติจริง” นี้เป็นผลรวมของ บทบาทตามอุดมคติ บุคลิกภาพของผู้ดำรงตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่ และปฏิกริยาที่เกี่ยวข้อง

ชฎา จิตพิทักษ์ (2525, น. 76–77) ได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาบทบาท เป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึง ความขัดแย้งทางบรรทัดฐานของสังคม และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ทางสังคมจึงควรทำความเข้าใจบทบาท 3 ประการ คือ

1. ความคาดหวังในบทบาท (role expectation) แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของความรู้ความเข้าใจ 2 ประการ คือ

1.1 ด้านการเร้าจากการที่ติดต่อที่เกี่ยวข้องของบุคคล กับพฤติกรรมที่ปกติของบุคคลอื่น

1.2 ด้านการตอบสนองจากแนวโน้มของการแสดงออก

2. การรับรู้ในบทบาท (role perception) บทบาทแต่ละบทบาทมีความสัมพันธ์กันในระบบสังคม การกระทำตามบทบาทนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของปัจเจกบุคคล การแปลความหมาย รวมทั้งคุณสมบัติที่เป็นส่วนบุคคล สิ่งเหล่านี้เป็นการแสดงออกให้บุคคลรับเอาการ

แสดงบทบาทแตกต่างกันออกไป ตามลักษณะอุปนิสัย ความคิด ความรู้ มุมเหตุจูงใจ ประสบการณ์ เต็ม การอบรม ความพึงพอใจ ตลอดจนรวมถึงสภาพทางกายและจิตใจของบุคคลที่ดำเนินบทบาท นั้น

3. การขัดแย้งในบทบาท (role conflict) การที่บุคคลมีสถานภาพมากกว่าหนึ่ง สถานภาพในสถานการณ์หนึ่ง ๆ บทบาทของเข้าที่จะต้องกระทำลงไปจึงมากกว่าหนึ่งบทบาท ซึ่งอาจจะก่อให้เกิด ความยุ่งยากสำหรับเขาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาททั้งหลายนั้นขัดแย้งกัน บุคคลก็ย่อมประสบกับความลำบากใจที่ต้องกระทำหรือตัดสินใจแสดงบทบาทใดบทบาทหนึ่งได้ อย่างราบรื่นนัก

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2542, น. 92 - 93) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ของบรรดาสมาชิกภายในองค์การยอมสามารถกำหนดมาได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นระยะของการคาดหมายในบทบาท เมื่อคนเราเริ่มเข้ามาในองค์การก็ จะมีการ ได้ข้อมูลและข่าวสารจากองค์การ อาจโดยการปฐมนิเทศ การอบรม เพื่อให้ คน ๆ นั้น สามารถคาดหมายถึงบทบาทหน้าที่ที่เขาต้องแสดงออกในองค์การ

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่เป็นทางการ คนที่เข้ามาถูกกำหนดบทบาทที่จะต้องแสดง โดยอาจกำหนดออกมาเป็นวัตถุประสงค์ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน กฎ ข้อบังคับ และเขาจะต้องแสดง บทบาทไปตามที่กำหนดเพื่อแลกกับผลตอบแทนทางด้านตัวเงิน หรือทางด้าน การได้รับส่งเสริม เลื่อนตำแหน่ง หรือผลตอบแทนอื่น ๆ

ระยะที่ 3 เป็นระยะของการเรียนในบทบาท เมื่อคนที่เข้ามาเริ่มปฏิบัติงาน เขาก็จะ เริ่มมีการเรียนรู้ในบทบาทที่เขาได้แสดงออกอย่างเป็นทางการ และในขณะเดียวกันเนื่องจากการ ทำงานต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ การคาดหมายของ ผู้ร่วมงานที่ไม่เป็นทางการที่มีต่อบทบาทของเขาก็มีส่วนสำคัญ เขาต้องพยายามที่จะปรับบทบาท ของเขาให้สอดคล้องกับความคาดหมายที่เป็นทางการจากองค์การและความคาดหมายที่ไม่เป็นทางการ จากผู้ร่วมงาน

ระยะที่ 4 ระยะของการคงอยู่หรือออกไปจากองค์การ เมื่อคนเข้าในองค์การได้ ปฏิบัติงานมาจนถึงระยะนี้ เขาก็ทราบว่าควรอยู่ หรือลาออกไปจากองค์การ และตามความคาดหมาย ที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงานถ้าหากบทบาทที่เขาแสดงอยู่ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตามความ คาดหมายขององค์การหรือตามความคาดหมายที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงานอันใดอันหนึ่งแล้ว ก็ จะรู้สึกเกิดความขัดแย้งในบทบาทหรือความไม่ชัดเจนในบทบาทนั้นขึ้น หากไม่สามารถแก้ไข ก็จะ เกิดความเบื่อหน่าย ความไม่พึงพอใจ และลาออกไปในที่สุด

ลินตัน (Linton อ้างถึงใน สุภา สกุลเงิน, 2545, น. 10) กล่าวว่า สังคมตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติตอบโต้ของคนในสังคมนั้น (Reciprocal Behavior) หากคน ไม่มีการกระทำ ตอบโต้ แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่ง และบทบาทจะไม่เกิดขึ้น Linton เห็นว่าฐานะ ตำแหน่งเป็นนามธรรม หมายถึง ตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบหนึ่ง (A Particular Pattern) ซึ่งจะเป็นเครื่องที่กำหนดบทบาทตำแหน่งนั้น ๆ ได้ว่าจะมีการทำหน้าที่อย่างไร เพราะฉะนั้นตำแหน่งจึงเป็นสิ่งที่คู่กับบทบาท นอกจากนั้น Linton ยังได้จำแนกชนิดของฐานะตำแหน่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิด (Ascribed Status)
2. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยการกระทำ (Achieved Status)

ลินตัน (Linton อ้างถึงใน สุภา สกุลเงิน, 2545, น.14-15) ได้ให้แนวคิดทฤษฎีบทบาทไว้ว่า การที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้ได้ดีหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะเฉพาะของสังคมหรือชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีและความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคลิกภาพและความจำเป็นของบทบาท

พัทยา สายหู (2516, น. 68) ได้กล่าวว่า “บทบาทหน้าที่” คือ สิ่งที่เปรียบเสมือนบทของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงเป็นอะไร มีบทบาทในการแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดไปจากบทก็จะไม่สมบทบาท ซึ่งอาจถูกเปลี่ยนตัวผู้แสดงไปเลย ดังนั้น บทบาท จึงเป็นการกระทำต่าง ๆ ที่บทได้กำหนดให้ผู้แสดงต้องกระทำราวใดที่ยังแสดงอยู่ในบทนั้น

พิศพวง ธรรมพินทา (2523, น.32) ได้ให้ทัศนะว่า บทบาท เป็นการปฏิบัติหน้าที่ หรือการแสดงออกตามความคิดหรือคาดหวัง เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือเอาฐานะ หรือหน้าที่ทางสังคมของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นมูลฐาน

วิชาญ ชิตวิมาน (2553, น. 8) อธิบายไว้ว่า “บทบาท” คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ และสิทธิของตนตามสถานภาพของตน สถานภาพ คือ ตำแหน่ง ส่วนบทบาท คือ การกระทำตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพการที่บุคคลมีแต่บทบาทต่อสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมยอมรับมีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะทำให้การจัดระเบียบสังคมดีขึ้นเป็นการควบคุมสังคมให้เป็นระเบียบ

สุพัตรา สุภาพ (2540, น. 30) ได้อธิบายและให้ความหมายของคำว่า บทบาท หรือ Role ไว้ว่าบทบาท คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อ บทบาท คือ ต้องเลี้ยงลูก เป็นต้น ซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะมีหลายบทบาท แต่ละบทบาทจะมีความสมบูรณ์หรือสมดุลกันพอควร นอกจากนี้ยังได้กล่าวอีกว่า บทบาทจะกำหนดความรับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ ช่วยให้คุณคนได้มีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 บทบาทของกองอาสารักษาดินแดน

กองอาสารักษาดินแดน (อส.) (Volunteer Defense Corps; VDC) เป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทยมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งกองอาสารักษาดินแดนนั้น เป็นกองกำลังกึ่งทหาร ทำหน้าที่รักษาความสงบร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ปรึษาปรึษาผู้กระทำผิดกฎหมาย การเตือนและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงรักษาความปลอดภัยในสถานที่สำคัญ และการคมนาคม และเป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อมีการร้องขอทั้งในยามปกติและยามศึกสงคราม

กองอาสารักษาดินแดนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 กำหนดไว้มาโดยตลอด นับตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2497 โดยมีกำลังสำคัญคือ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ (อส.) ในทุกจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ทั่วประเทศ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เป็นกำลังพลกึ่งทหารของฝ่ายปกครอง รับสมัครจากรายการที่อาสาเข้ามา มีการควบคุมบังคับบัญชา และรักษาระเบียบวินัยเช่นเดียวกับทหาร ตำรวจ มีการฝึกฝนและอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งในระยะแรกของการจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ส่วนใหญ่ เป็นไปในลักษณะสนับสนุนและช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ในการบรรเทาสาธารณภัยและการหาข่าวตามที่กำหนดในกฎหมายเป็นสำคัญ ต่อมาสถานการณ์การก่อการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ทางราชการจึงได้ใช้กำลังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เข้าร่วมปรึษาปรึษา ซึ่งสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกล้าหาญ เสียสละ จนมีผลงานและวีรกรรมเป็นที่ยอมรับและมีส่วนทำให้สถานการณ์ดังกล่าวสงบจนปัจจุบัน โดยมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ดังนี้

1. บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการทำงานของข้าศึก
2. ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
3. รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
4. ป้องกันจารกรรม สดับตลับฟัง และรายงานข่าว
5. ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก
6. เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น

1.3 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

1.3.1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เขตเมือง

หลังจากสถานการณ์การต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ได้คลี่คลายจนสามารถยุติการสู้รบลง ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กองอาสารักษาดินแดนจึงปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น และปัจจุบันยังมีภารกิจที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยเป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่สำคัญ คือ

1) การบริการประชาชน

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครองตามโครงการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ และ “โครงการ อส. บริการประชาชน” ซึ่งเป็นโครงการที่กรมการปกครองสนองตอบนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย นอกเหนือจากการให้บริการอื่น ๆ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว เช่น การให้บริการนอกเวลาราชการโดยไม่พักเที่ยง หรือการให้บริการในช่วงวันหยุด เป็นต้น โดยคัดเลือกสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ที่มีบุคลิกดี มีวินัย มีความรู้ มีทัศนคติ และมีกริยาท่าทางวาจาที่ดี และทัศนคติที่ดีในงานบริการดังกล่าวก่อนปฏิบัติงาน ซึ่งการบริการประชาชนนี้เป็นภารกิจหลักที่เน้นหนักในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ในปัจจุบัน

2) การรักษาความสงบเรียบร้อย

การรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย โดยกองอาสารักษาดินแดนเป็นหน่วยขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทย จึงมีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยให้บังเกิดผล โดยส่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครอง ทหาร และตำรวจ ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญ ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, การปราบปรามและกวาดล้างอาวุธสงครามและแหล่งผลิตอาวุธปืน วัตถุระเบิด ที่มีขอบข่ายกฎหมายทุกประเภท การขจัดแหล่งปลูกพืชเสพติด ผู้ผลิต และสกัดกั้นทางลำเลียง ตลอดจนสอดส่องผู้มีอิทธิพลที่ให้การ

สนับสนุนในการค้ายาเสพติด การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมโดยการประสานการปฏิบัติ อย่างใกล้ชิดกับฝ่ายปกครองและตำรวจ การตั้งด่านตรวจเพื่อสกัดสิ่งผิดกฎหมาย ต่าง ๆ ในเขต ชุมชน การควบคุมดูแลผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบในศูนย์พักพิงชั่วคราวที่จังหวัดตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี กาญจนบุรี และนครพนม, การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในตามแนว ชายแดน และการร่วมกับตำรวจตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด รวมทั้งการจัดชุดลาดตระเวนปราบปรามผู้ ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ค้าของเถื่อนตามแนวชายแดนการขนแรงงานต่าง ด้าว และการรักษาความปลอดภัยพระตำหนัก ฯลฯ

3) การแก้ไขปัญหายาเสพติด

(1) ด้านการปราบปราม

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายปกครอง และตำรวจ เพื่อดำเนินการปราบปรามยาเสพติด การตรวจสถานบริการเพื่อค้นหายาเสพติด การเฝ้า ระวังจุดตรวจตามแนวชายแดน และสกัดกั้นการลักลอบหรือลำเลียงยาเสพติด ซึ่งจะต้องปฏิบัติอยู่ อย่างต่อเนื่อง

(2) ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาและผู้ติดยาเสพติด

นำผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาจากสถานพยาบาล ของรัฐบาล ส่วนกลุ่มผู้เสพยาจะต้องนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและพัฒนาโดยชุมชนบำบัด โดย กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ตั้งใช้กองร้อย อาสารักษาดินแดนจังหวัดต่าง ๆ เช่น พะเยา พิษณุโลก ตาก อุทัยธานี นครราชสีมา บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ นครศรีธรรมราช เลย และกองร้อยบังคับการและบริการ กองบัญชาการ กองอาสารักษาดินแดน (ส่วนแยกชะอำ) เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ.2546 เป็นต้นมา

(3) ด้านการเฝ้าระวังการกลับมาและเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ดำเนินการ โดยการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาชนและกลุ่มพลังมวลชนในพื้นที่ ในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะปัญหายาเสพติด ร่วมปฏิบัติงานกับชุดปฏิบัติการประจำตำบล นอกจากนั้น ยังมี “โครงการเยาวชนอาสารักษาดินแดนต้านภัยยาเสพติด” เพื่อใช้พลังเยาวชนอาสารักษาดินแดน ในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนโดยอบรมให้เยาวชนเห็นภัยยาเสพติด ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ และ ช่วยกันสอดส่องดูแลด้านภัยยาเสพติดในสังคมของตน ทำให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการเป็นเยาวชน ที่ดี และส่งผลให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

4) การจักระเบียบสังคม

การตรวจสถานบริการตามนโยบายจักระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทย เช่น การสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจ ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานบริการ การหาข่าวอาชญากรรม และการกระทำผิดในพื้นที่ รวมทั้งผู้มีอิทธิพล และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย ในการตรวจสถานบริการโดยเคร่งครัด รวมไปถึงการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนไม่ให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถานบริการ ตลอดจนการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด การกวดขันเวลาปิด - เปิด สถานบริการตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

5) การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นภารกิจของฝ่ายปกครองในการประสาน กับหน่วยต่าง ๆ เพื่อป้องกันบรรเทาอันตราย หรือความเสียหายอันเกิดจากสาธารณภัยทุกประเทศ การก่อวินาศกรรม และรวมถึงการอพยพประชากรและส่วนราชการ โดยสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) มีหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามมาตรา 16 (1) แห่งพระราชบัญญัติกองอาสา รักษา ดินแดน พ.ศ.2497 ดังนั้น กองบัญชาการกองอาสา รักษา ดินแดน (บก.อส.) จึงได้จัดให้มี ชุดปฏิบัติการ “อส.กู้ภัย” เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันภัยต่าง ๆ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) ให้มีความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีการฝึกซ้อม และจัดหน่วย ปฏิบัติไว้ให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที

6) การปฏิบัติการจิตวิทยา

สมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) มีบทบาทในการทำงานร่วมกับ ประชาชนการพัฒนาชุมชน ด้วยการจัดตั้ง “อส.สัมพันธ์” เพื่อให้บริการประชาชน การอำนวยความสะดวก เป็นธรรม พัฒนาหมู่บ้าน สร้างและซ่อมสิ่งสาธารณณะประโยชน์ เช่น ถนน เหมือง ฝ่าย การแสดงดนตรีในงานต่าง ๆ การบริการตัดผม และการบริการด้านอื่น ๆ ด้วยการออกกิจกรรมอำเภอเคลื่อนที่ หรือจังหวัดเคลื่อนที่ รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ภายใต้การปกครองในระบบ ประชาธิปไตย เป็นต้น

7) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในด้านการท่องเที่ยวก็เป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมเศรษฐกิจของ ไทยให้ดีขึ้นจึงทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ดังนั้นเพื่อสนับสนุน นโยบายของรัฐบาล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยกองบัญชาการอาสา รักษา ดินแดน (บก.อส.) จึงได้จัดชุด “อส.ท่องเที่ยว” คอยอำนวยความสะดวกให้แก่สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ใน

การให้บริการข้อมูล แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในประเทศ รวมทั้งรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย

1.3.2 บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จังหวัดชายแดนภาคใต้

1) ด้านการควบคุมอำนาจการ

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้จัดตั้งกองบังคับการควบคุมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บก.ควบคุม อส.จชต.) ขึ้นเป็นหน่วยในอัตราของ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ซึ่งเป็นหน่วยประสานการปฏิบัติระหว่างกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) กับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้บังคับกองบังคับการควบคุมกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผบ.บก.ควบคุม อส.จชต.) เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนาจการ วางแผน ประสานงาน กำกับดูแล และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคง โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบสำคัญ ดังนี้

(1) วางแผน ขับเคลื่อนควบคุม กำกับ และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานชุดคุ้มครองตำบล ในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล รวมทั้งสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญในพื้นที่รับผิดชอบ

(2) ขับเคลื่อนควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานชุดรักษาความปลอดภัยจรดไฟจากสถานีชุมทางหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถึง สถานีรถไฟสุไหงโกทลก อำเภอสุไหงโกทลก จังหวัดนราธิวาส

(3) ขับเคลื่อนควบคุม กำกับ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานชุดรักษาความปลอดภัยเขตเมือง ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ โดย กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) (ผ่านกองบังคับการควบคุมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บก.ควบคุม อส.จชต.) โดยมอบหมายให้กองร้อยอาสารักษาดินแดนเขตเมือง (ร้อย.อส.เขตเมือง) และชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับหน่วยเฉพาะกิจจังหวัด/หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินกองทัพเรือ (ฉก.จังหวัด/ฉก.นย.ทร.) ในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ การป้องกันเหตุร้ายในเมืองเศรษฐกิจ 8 เมืองหลัก อำเภอนำร่องตามโครงการเมืองต้นแบบ “สามเหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (อำเภอหนองจิก, อำเภอเบตง และอำเภอสุไหงโกทลก) โครงการเมืองต้นแบบที่ 4 “เมืองต้นแบบด้านอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต” (อำเภอจะนะ) และเป้าหมายอ่อนแอ

(4) ประสานการปฏิบัติในการใช้กำลังสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) กับหน่วยงานในพื้นที่ระดับจังหวัด (กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด) ระดับอำเภอ (กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ) หรือศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (สปก.อ.) และส่วนกลาง (กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน) เพื่อบูรณาการด้านสิทธิกำลังพล และการสนับสนุนด้านต่าง ๆ

(5) สนับสนุนการดำเนินงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ในภารกิจเชิงรับอื่น ๆ

2) ด้านกำลังพล

(1) การคัดเลือกสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) เน้นบุคคลในพื้นที่ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 และผ่านการคัดกรองโดยคณะกรรมการ 3 ฝ่าย (ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ) รวมทั้งไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเครือข่ายกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง

(2) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (อส.จชต.) มีจำนวน 11,489 อัตรา ปฏิบัติภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย จำนวน 4,803 อัตรา และปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคง โดยขึ้นควบคุมยุทธการกับหน่วยเฉพาะกิจประจำพื้นที่ จำนวน 6,686 อัตรา

(3) การจัดกำลังพลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ด้านความมั่นคง โดยกำหนดให้หน่วยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายอำนวยการ กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดน 4 จังหวัด (ปัตตานี, ยะลา, นราธิวาสและจังหวัดสงขลา) กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ 37 อำเภอ (รวมอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำนาทวี อำสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา) และกองร้อยปฏิบัติการพิเศษที่ 2 (อส.รล.ไฟ) รวมจำนวน 6,686 อัตรา โดยจัดกำลังไปปฏิบัติการกิจ และดำเนินการฝึกเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ให้มีความพร้อมสำหรับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

(4) การจัดกำลังพลประจำกองร้อยอาสารักษาดินแดน เพื่อปฏิบัติการกิจตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย และตามภารกิจของกรมการปกครอง ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน การจัดระเบียบสังคม การบังคับบัญชาใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของกรมการปกครอง รวมทั้งสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.)

3) ด้านยุทธการ

การจัดโครงสร้างอัตรากำลังของกองอาสารักษาดินแดน ฝ่ายอำนวยการ กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน จะกำหนดแผนตั้งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประจำปี เพื่อกำหนดกรอบอัตราของหน่วยในสังกัด ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และกำหนดภารกิจของ หน่วย รวมทั้งการกำหนดการจัดโครงสร้างภายในหน่วยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ดังนี้

(1) กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน มีหน่วยรับผิดชอบการปฏิบัติ ดังนี้

ก. ฝ่ายอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน (ฝอ.บก.อส.) โดยมีอธิบดี กรมการปกครอง เป็นหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน (หน.ฝอ. บก.อส.) ทำหน้าที่อำนวยการ วางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติและสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ ให้แก่ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (บก.อส.จ.) รวมทั้ง ตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติในสังกัดกองบังคับการกองอาสา รักษา ดินแดนจังหวัด ร่วมกับ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) และฝ่ายอำนวยการกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ฝอ.บก.อส.จ.)

ข. กองร้อยปฏิบัติการพิเศษที่ 2 มีเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) เป็นผู้บังคับกองร้อย ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยบนขบวนรถไฟ

ค. กองร้อยบังคับการและบริการที่ 2 กองร้อยปฏิบัติการฝึกที่ 1 มีเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) เป็นผู้บังคับกองร้อย ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการฝึกอบรมประจำ ศูนย์ฝึกอบรมกองเจ้าที่ท่าสาป

(2) กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครราชสีมา ปัตตานี ยะลา และสงขลา มีหน้าที่ในการบังคับบัญชา สั่งการ อำนวยการ กำกับดูแล และสนับสนุน การดำเนินงานกองร้อยในสังกัดและกำลังพล โดยมีโครงสร้างและสายการบังคับบัญชา ดังนี้

ก. ส่วนบังคับบัญชา โดยมีผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

ข. ฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยมีหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ปลัดจังหวัด) และผู้ช่วย หัวหน้าฝ่ายอำนวยการกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ป้องกันจังหวัด) ทำหน้าที่ วางแผน ควบคุม อำนวยการกำกับดูแลการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติในสังกัด กองบังคับการกอง อาสารักษาดินแดนจังหวัด (บก.อส.จ.) ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามนโยบายกระทรวงมหาดไทย

และภารกิจด้านความมั่นคงที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) กำหนด รวมทั้งตรวจติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติในสังกัด กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (บก.อส.จ.) ร่วมกับ กอ.รมน.ภาค 4 สน. และฝ่ายอำนวยการ กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน (ฝอ.บก.อส.)

(3) ฝ่ายปฏิบัติการ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด โดยมี กองร้อยอาสารักษาดินแดน (ร้อย.อส.) เป็นหน่วยรับผิดชอบการปฏิบัติ ดังนี้

ก. กองร้อยบังคับการและบริการ (ร้อย.บก.บร.) ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงภายในตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย โดยมี ป้องกันจังหวัดเป็นผู้บังคับกองร้อย

ข. กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ร้อย.อส.จ.) ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงภายในตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย โดยมีเจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) เป็นผู้บังคับกองร้อย

ค. กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ร้อย.อส.อ.) มีนายอำเภอ เป็นผู้บังคับกองร้อย ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงภายในตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และการรักษาความปลอดภัยเขตเมืองในพื้นที่อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสุไหงโกลลก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอเมืองยะลา และอำเภอเบตง รวมทั้งการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ตำบลหมู่บ้าน โดยมอบหมายให้กำลังพล สังกัด หมวดอาสารักษาดินแดนตำบล ไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานปฏิบัติการชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.)

4) ด้านการยุทธ์

(1) มอบหมายภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และภารกิจของกรมการปกครอง เช่น ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การจัดระเบียบสังคม การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การป้องกัน ปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การป้องกันการกระทำความผิดตามแนวชายแดน (ลักลอบขนหนีของหนีภาษี ลักลอบเข้าเมือง ยาเสพติด ค้ามนุษย์) การป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบรรเทาภัยด้านความมั่นคง (ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ/ ภัยที่เกิดจากการชุมนุมสาธารณะ) การรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ การพัฒนาและการสร้างมวลชน

(2) จัดกำลังและมอบหมายภารกิจรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารในการรักษาความปลอดภัยเขตเมืองและในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล โดยรับผิดชอบมาตรการเชิงรับ ดังนี้

ก. การรักษาความสงบเรียบร้อยทั่วไป ได้แก่ การรักษาความปลอดภัย สถานที่ราชการและสถานที่สำคัญ การจัดชุดลาดตระเวนและการจัดตั้งจุดตรวจ ร่วมกับทหาร ตำรวจ ในการจัดชุดปฏิบัติการคุ้มครอง ครู นักเรียน พระสงฆ์

ข. การรักษาความปลอดภัยขบวนรถไฟจากสถานีรถไฟอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถึงสถานีรถไฟอำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยมีกองร้อยปฏิบัติการพิเศษ ที่ 2 กองบัญชาการ กองอาสารักษาดินแดน เป็นหน่วยในการจัดกำลัง โดยทำการขึ้นควบคุมการ บังคับบัญชาทางยุทธการกับหน่วยเฉพาะกิจในพื้นที่

ค. การรักษาความปลอดภัยเขตเมืองในพื้นที่อำเภอที่ล่อแหลมต่อการก่อเหตุรุนแรง ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสุโขทัย โกลก, อำเภอเมืองปัตตานี, อำเภอเมือง ยะลา และอำเภอเบตง โดยทำการขึ้นควบคุมการบังคับบัญชาทางยุทธการกับหน่วยเฉพาะกิจใน พื้นที่

ง. จัดกำลังและมอบหมายให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หมวด อาสารักษาดินแดนตำบล (มว.อส.ต.) ไปปฏิบัติการรักษาดูแลความปลอดภัยพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน ฐานปฏิบัติการชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) 164 ตำบล ในพื้นที่ 37 อำเภอ โดยกำหนดให้มี ผู้บังคับบัญชา จำนวน 3 อัตรา ได้แก่ ปลัดอำเภอประจำตำบล เป็นหัวหน้า, กำนัน เป็นรองหัวหน้า และผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ช่วย ประจำชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) โดยขึ้นควบคุมทางยุทธการกับหน่วย เฉพาะกิจในพื้นที่

จ. สนับสนุนการปฏิบัติร่วมกับอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ตำบล/หมู่บ้าน ตามมาตรการเชิงรับอื่น ๆ แทน กำลังทหารหลัก โดยเน้นการดำเนินการด้านการข่าว การปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือน เช่น โครงการ อส.สัมพันธ์/ชคต.สัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้เห็นต่าง และประชาชนใน พื้นที่

1.3.3 บทบาทชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.)

1) การจัดตั้งชุดคุ้มครองตำบล

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556 อนุมัติแผนเพิ่มกรอบ อัตรากำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2,700 อัตรา เพื่อจัดตั้งเป็นหมวดอาสารักษาดินแดนตำบล (ชุดคุ้มครองตำบล) 104 ตำบล และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2560 ให้มีการอนุมัติชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) เพิ่มอีกจำนวน 60 ตำบล โดยการเปิดรับสมัครบุคคลทั่วไปไปบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งเป็นหน่วยกำลัง ของฝ่ายปกครอง มีอำนาจหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของ

ประชาชน โดยมุ่งเน้นเลือกคนที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับมอบภารกิจการควบคุมพื้นที่ให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์ความรุนแรงแทนกำลังพลของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร โดยมีปลัดอำเภอหัวหน้าชุดคุ้มครองตำบล (ป.หน.ชคต.) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำตำบล หรือปลัดอำเภอที่นายอำเภอพิจารณาจากคุณลักษณะที่สามารถนำหน่วยกำลังได้เป็นหัวหน้าชุด ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) มีหน้าที่ในการบังคับบัญชากำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ที่ตนเองรับผิดชอบ

2) การขึ้นควบคุมยุทธการของชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.)

ตามโครงสร้างการจัด ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) คือ การจัดหน่วยชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ที่มีปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าหรือในทางปฏิบัติ ทำหน้าที่เป็น ผบ.หน่วย ไปขึ้นกับผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขประจำพื้นที่ (ผบ.ฉก.หมายเลข) ในลักษณะการรับภารกิจมาปฏิบัติหรือการปฏิบัติร่วมกับหน่วยอื่น ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และตามแผนยุทธการโดยภารกิจที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) จะเป็นลักษณะการรักษาความปลอดภัยพื้นที่เชิงรับซึ่งมีรูปแบบการใช้กำลังรูปแบบการปฏิบัติ และพื้นที่ปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้แล้ว เช่น ภารกิจการรักษาความปลอดภัยครูโรงเรียน พระสงฆ์ ศาสนสถาน สถานที่ราชการ และการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และภารกิจด้านการข่าว โดยดำเนินการเสริมสร้างข่าวงานข่าวของแหล่งข่าวภาคประชาชนให้จัดตั้งเป็น ชุดปฏิบัติการข่าว เป็นต้น รวมทั้งภารกิจด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาสัมพันธ์ในพื้นที่โดยการออกพบปะผู้นำและมวลชน

กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ร้อย.อส.อ.) เป็นหน่วยต้นสังกัดของกำลังพลที่จัดกำลังไปจัดตั้งเป็นชุดคุ้มครองตำบล ถือเป็นหน่วยปกติ มีหน้าที่ในการ “เตรียมกำลัง” โดยการอำนวยการงานธุรการกำลังพลจัดการเรื่องสิทธิกำลังพล ส่งกำลังบำรุง สนับสนุนให้การขับเคลื่อนงานของชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คล่องตัว มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในเรื่องการ “ใช้กำลัง” หากกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ (ร้อย.อส.อ.) มีความประสงค์จะใช้กำลังชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) จะต้องประสานผ่านหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขประจำพื้นที่ โดยไม่สามารถสั่งการได้โดยตรง เว้นแต่เป็นการสั่งการทางธุรการและไม่กระทบต่อการใช้กำลังทางยุทธการ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำชุดคุ้มครองตำบล (จนท.ประจำ ชคต.) หมายถึง เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ที่จัดจากกำลังพลที่มีชั้นยศตั้งแต่สิบตรีขึ้นไป (ไม่ใช่พลทหาร หรืออาสาสมัครทหารพราน) ในอัตราของหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขที่รับผิดชอบพื้นที่ จำนวน 6 นาย โดยคัดเลือกกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถมีวินัยดี ไม่สร้างปัญหาเพื่อไปปฏิบัติงานร่วมกับชุดปฏิบัติการสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ของชุดคุ้มครองตำบล

(ชคต.) โดยเจ้าหน้าที่ประจำชุดคุ้มครองตำบล (จนท.ประจำ ชคต.) จะมีบทบาทในการนำและกำกับการทำงานซึ่งมิใช่การบังคับบัญชา สำหรับหน้าที่ที่สำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งให้กับชุดปฏิบัติการสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ใน 2 ด้าน ดังนี้

(1) **ด้านยุทธการ** ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงระบบการรักษาความปลอดภัย ฐานปฏิบัติการ การจัดทำข้อมูลทางยุทธการ และการนำกำลังพลปฏิบัติตามกลยุทธ์ระวังป้องกันฐาน ดังนี้

- ก. การลาดตระเวนรอบฐาน
- ข. การจัดชุดคุ้มและนอนนอกฐาน
- ค. การตั้งจุดตรวจหน้าฐานปฏิบัติการ 24 ชั่วโมง
- ง. การเข้าเวรยามหน้าหน้าฐานปฏิบัติการ 24 ชั่วโมง
- จ. การจัดเวรประจำป้อมหอสูง 24 ชั่วโมง
- ฉ. การจัดกำลังเตรียมพร้อมตามห้วงระยะเวลา
- ช. การซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ

(2) **ด้านการฝึก** มีหน้าที่นำสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) ในการฝึกทบทวนประจำวันในกรณีที่ว่าเว้นจากการปฏิบัติการกิจ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานทุกสถานการณ์

2. แนวคิดและความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ

เมื่อกล่าวถึง ความมั่นคง ประชาชนส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทหาร การสู้รบ หรือการสงครามโดยตรง ความเข้าใจเช่นนั้นอาจเป็นความจริงที่เห็นเป็นรูปธรรมในสมัยอดีตเพราะในอดีตภัยคุกคามที่มีผลการกระทบต่อประเทศชาติ คือ การรุกรานด้วยกำลังทหารของชาติที่เหนือกว่า เพื่อต้องการยึดหรือบังคับประเทศอื่นให้ปฏิบัติตามความต้องการของประเทศตน หากประเทศใดที่มีกำลังทหารเข้มแข็ง มีการฝึกอย่างดีมีความอดทน และมีจิตใจต่อสู้ รวมทั้งมีผู้นำกองทัพที่ดี มีความสามารถ ก็จะสามารป้องกันเอกราชรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และดำรงความอยู่รอดของชาติเอาไว้ได้ ทั้งนี้การมีความสามารถในการป้องกันเอกราช การรักษาความมั่นคงปลอดภัย ของชาติ และการดำรงการอยู่รอดของชาติดังกล่าว คือ การมีความสามารถในการรักษาความมั่นคงแห่งชาตินั่นเอง ดังนั้นจึงมองว่าความมั่นคงแห่งชาติขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจทางทหารเป็นสำคัญ ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ถึงแม้ว่าการที่รัฐหรือประเทศใด ๆ จะมีกำลังที่เข้มแข็งก็

ตาม แต่ถ้าขาดความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจแล้วก็จะส่งผลให้ระบบการส่งกำลังบำรุง และความต่อเนื่องในการทำสงครามประสบกับปัญหาอย่างแน่นอน

ความสัมพันธ์และความเกี่ยวโยงกันของความมั่นคงแห่งชาติที่มีอยู่ด้วยกันหลายองค์ประกอบ รวมทั้งความสัมพันธ์ของความมั่นคงแห่งชาติกับพลังอำนาจของชาติที่แทบจะแยกกันไม่ได้ ความมั่นคงไม่ใช่การศึกษาเฉพาะเรื่องของการสงครามและการทหารอย่างเดียว ที่เป็นการศึกษาค่อนข้างแคบ และอยู่ในวงจำกัดเรื่องของความมั่นคงจึงเป็นเรื่องที่ครอบคลุมถึงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมจิตวิทยา และด้านการเมือง เป็นต้น ประกอบด้วยความหมาย องค์ประกอบ ทฤษฎี และแนวความคิดในด้านต่าง ๆ ของความมั่นคงแห่งชาติ

2.1 ความหมายของความมั่นคงแห่งชาติ

ประภัสสร เทพชาตรี (2541, น.30 - 31) ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง ความมั่นคงแห่งรัฐ หรือความมั่นคงแห่งรัฐชาติ ทั้งนี้กรอบสำหรับการใช้คำดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า ปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศมาพร้อม ๆ กับอารยธรรมของมนุษยชาติ เมื่อมนุษย์มีอารยธรรมแล้วก็เริ่มมีปัญหาของความขัดแย้งระหว่างกันขึ้น เกิดปัญหาความมั่นคงปลอดภัยซึ่งกันและกัน ต่อมาเมื่อมีวิวัฒนาการทางด้านการเมืองจากชนเผ่าไปสู่การเป็นชาติประเทศ และเป็นรัฐ โดยเฉพาะจุดเปลี่ยนที่สำคัญในปี พ.ศ.2191 ที่เกิดสนธิสัญญา Treaty of Westphalia ในยุโรปได้ส่งผลให้เกิดคำว่า รัฐชาติ ขึ้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้กำหนดไว้อย่างแน่นอนมีประชากรชัดเจน ภายใต้การดูแลของรัฐชาติ ซึ่งทำให้องค์กรที่สำคัญและเป็นตัวแทนของหน่วยทางการเมืองก็คือ รัฐ หรือรัฐชาตินั้นเอง

เครือข่ายกาญจนาภิเษก (2555) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสในการอธิบายความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้อย่างชัดเจน ในพิธีถวายสัตว์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร ความว่า

“ประเทศชาตินั้น ประกอบด้วยผืนแผ่นดินกับประชาชน และผืนแผ่นดินนั้นเป็นที่เกิดที่อาศัยที่อำนวยประโยชน์สุข ให้ความมั่นคงร่มเย็นแก่ประชาชน และให้สามารถรวมกันอยู่เป็นปึกแผ่นเป็นชาติได้ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ จึงมิได้อยู่ที่การปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไว้ด้วยแสนยานุภาพ แต่เพียงอย่างเดียว หากจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีความวัฒนาผาสุก ปราศจากทุกข์ยากเข็ญด้วย”

จากพระราชดำรัสดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความมั่นคงแห่งชาติ ได้รวมทั้งความเข้มแข็งของกำลังทหาร และความผาสุกหรือความพึงพอใจของประชาชนต่อสภาพความเป็นอยู่หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วย

ดังนั้น ความมั่นคงแห่งชาติตามความหมายของนักวิชาการและนักบริหาร ซึ่งมีลักษณะองค์รวมที่มีความหมายกว้างขึ้น ครอบคลุมถึงปัจจัยทุกด้าน โดยไม่มองเฉพาะในความหมายเพียงความอยู่รอดความปลอดภัยของรัฐ หรือความเข้มแข็งของของชาติ ชุมชน และประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะหมายความรวมไปถึงนอกประเทศด้วย คือ ความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน โดยประเทศไม่สามารถมั่นคงได้ด้วยตนเองโดยลำพัง หากเพื่อนบ้านยังไม่มั่นคง เป็นแนวคิดในลักษณะองค์รวม หรือเรียกว่าเป็นความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความมั่นคงเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ (Comprehensive National Security) อ้างถึงในเชิดชาย เหล่าหล้า (2553, น. 70)

สำหรับความหมายของคำว่า ความมั่นคงแห่งชาติ ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) มีความหมายดังนี้

“ความ” เป็นคำที่ใช้ประกอบหน้าคำอื่นให้เป็น คำนาม เช่น ความคิด

“มั่น” เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง แน่ แน่นอน แน่น แน่นและทนทาน ไม่ขยับเขยื้อน

“มั่นคง” เป็นคำวิเศษณ์ หมายถึง ไม่ขยับเขยื้อน หรือเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แน่นหนาทนทาน

“แห่ง” เป็นคำนาม หมายถึง แหล่ง ที่ ถ้าใช้เป็นบุพบทจะมีความหมายว่า ของ นอกจากนี้ อาจใช้คำว่า แห่ง เป็นลักษณะนามได้ด้วย

“ชาติ” เป็นคำนามที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต หมายถึง ดินจันทน์เทศ หมู่ ชื่น จำพวก ชนิด กำเนิด เหล่า ครัว ตระกูล พวก การเอากำเนิดใหม่ การเกิด การเป็นขึ้นมา นอกจากนี้ยังมีความหมายถึงประเทศด้วย

เมื่อรวมความหมายของคำว่า ความมั่นคงแห่งชาติ จะได้ความหมาย คือ ความดำรงอยู่ของชาติหรือประเทศอย่างถาวร ไม่เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย มีความหนาทนทานต่อการสั่นคลอนจากภัยต่าง ๆ ทุกประการที่อาจจะเกิดขึ้นต่อชาติได้

1. ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นสภาวะการณ์ของความมั่นคงในทุกองค์ประกอบของชาติ หรือรัฐซึ่งหมายถึง

1.1 ความมั่นคงของกลุ่มคน หรือประชาชนที่อยู่ในดินแดนนั้น ๆ ซึ่งประชาชนดังกล่าวโดยปกติ จะมีวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์ และภาษาเดียวกัน ดังนั้น ความมั่นคง หมายถึงสภาพของประชาชนภายในชาติ

1.2 ต้องปลอดภัยจากการเสี่ยงต่อภัยอันตรายต่าง ๆ (เช่น ภัยอันตรายจากรุกรานจากรัฐอื่น ๆ ภัยอันตรายจากปัญหาสถานะของสิ่งแวดล้อม ฯลฯ) ความตื่นตระหนก ความเกรงกลัวใด ๆ รวมทั้งความกังวลสงสัยที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน

1.3 ต้องไว้ซึ่งแรงกดดันต่าง ๆ ในการบริหารอำนาจอธิปไตยในดินแดนตน

1.4 มีหลักประกันในการดำรงชีวิตตนเอง

1.5 ต้องมีความอดทนต่อแรงกระทบต่าง ๆ ทั้งจากภายนอกและภายใน

1.6 ต้องมีความหนักแน่น ไม่ผันแปรไปตามสิ่งที่มากระทบต่าง ๆ

1.7 ความมั่นคงของดินแดนที่ตั้งอยู่ของรัฐ มีลักษณะทางภูมิรัฐศาสตร์ หมายถึง การที่ดินแดนของรัฐนั้น ๆ จะต้องมีความปลอดภัยจากการรุกรานเข้ายึดครองโดยรัฐอื่น หรือแม้แต่ การข่มขู่เข้าครอบครอง การละเมิดลี้ภัยเขตแดน รวมทั้งจะต้องเป็นอาณาเขตดินแดนของประเทศ ที่มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะมีแรงกดดันใด ๆ ก็ตาม (เช่น แม้แต่การกักเซาะของแม่น้ำที่เป็น เส้นแบ่งเขตแดนหรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงทิศทางการไหลของแม่น้ำแล้วทำในอาณาเขตดินแดน เปลี่ยนแปลงไป)

1.8 ความมั่นคงของรัฐบาลที่ปกครองประเทศ รัฐบาลดังกล่าวจะต้องกระทำหน้าที่ของตนในการบริหารประเทศโดยเสรี ไม่ถูกแทรกแซงการดำเนินการในการบริหารจากรัฐอื่น หรือจากกลุ่มใด ๆ ภายในประเทศ (หมายถึง การที่รัฐบาลสามารถตัดสินใจและดำเนินการในการบริหารประเทศภายใต้กระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้องมิถูกแทรกแซงจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง) จะต้องเป็นรัฐบาลที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือถูกโค่นล้มโดยง่ายจนกว่าจะถึงวาระที่สมควร มีอำนาจที่ได้รับการประกันในความชอบธรรม รวมทั้งรัฐบาลจะต้องมีความรู้สึกที่ปลอดภัยต่อความกดดัน ความเสี่ยง ความกังวลสงสัย และความตื่นตระหนกต่าง ๆ

1.9 ความมั่นคงของการมีอำนาจอธิปไตยอันมีเสรีในการปกครองประเทศของตนภายใต้ดินแดน และสิทธิในการปกครองภายในประเทศของตน โดยมีถูกต่างรัฐละเมิดอำนาจอธิปไตยดังกล่าวได้โดยง่าย มีเสรีในการจัดระเบียบการปกครองตนเอง มีความปลอดภัยจากความเกรงกลัวและความตื่นตระหนกต่าง ๆ มีความทนทานต่อแรงเสียดสี และแรงกดดันอันจะทำให้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป

2. ความมั่นคงแห่งชาติ เป็นคุณภาพของชาติ หรือรัฐที่มีหลักประกันในการดำรงอยู่อย่างแน่นหนาถาวร มิเปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย ปลอดภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือแม้แต่คิดไปว่าจะเกิดขึ้น มีเสรีในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในเรื่อง ประชากร ดินแดน รัฐบาลและอำนาจ

นอกจากความหมายที่ได้ทำกล่าวไปแล้วนั้น ยังมีความหมายอื่น ๆ จากนักวิชาการ คือ ธนพล หิรัญบุรณะ (2552, น.43) ให้ความหมายของความมั่นคงของชาติไว้ว่า ความมั่นคงของชาติ คือ สภาวะการณ์หรือสภาพของประเทศที่ประชาชนสามารถดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัย จากภัยอันตรายทั้งปวง รวมทั้งการเสี่ยงความกังวล และความเกรงกลัวที่มากระทบในทุกด้าน เช่น ด้านเอกราชอธิปไตย ด้านบูรณาการดินแดน ด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา

สังคม การศึกษา ความปลอดภัยและความสงบสุขของประชาชน โดยปัจจัยเหล่านี้ต้องไม่กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ

ประจักษ์ ประจักษ์ปัจฉิม (2532, น.43) ให้ความหมายของความมั่นคงของชาติไว้ว่าความมั่นคงของชาติ (National Security) คือ การดำรงอยู่ของชาติ เป็นความมั่นคงแบบเบ็ดเสร็จ ต้องมีการ บูรณาการด้านต่าง ๆ เป็นความมั่นคงที่ครอบคลุมหลายมิติของทุกด้าน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันทั้งด้านการเมืองภายในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

สถาบันการศึกษาในสหรัฐฯ ได้ให้คำนิยามศัพท์ของความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การป้องกันชาติให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง ได้แก่ การรุกรานจากภายนอก การจารกรรม การลาดตระเวนของข้าศึกการวินาศกรรม การบ่อนทำลาย การรบกวน และอิทธิพลอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชาติ จากความหมายของความมั่นคงแห่งชาติตามที่ได้มีผู้รู้ให้นิยามไว้แล้ว นั้น จะเห็นได้ว่ามีความหมายของคำว่าความมั่นคงแห่งชาติที่หลากหลายแตกต่างกันไป มีน้ำหนักของความสำคัญที่ทำให้ต่อองค์ประกอบของความหมายดังกล่าวที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ให้คำนิยามนั้น ๆ มีความเชี่ยวชาญอยู่ทางด้านใดสนใจในเรื่องอะไร รวมทั้งต้องการเน้นในสิ่งใด อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับยุคและสมัยที่ผู้ให้คำนิยามนั้น ๆ ประกาศคำนิยามออกมา เมื่อพิจารณาถึงคำจำกัดความ และองค์ประกอบของรัฐแล้ว ความหมายของความมั่นคงของชาติดังที่มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ทำให้สามารถที่จะพิจารณาให้ความหมายของความมั่นคง ที่มีความครอบคลุมในทุกด้าน และครอบคลุมความหมายที่แต่ละท่านได้ให้ไว้ได้ดังนี้

ความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง สภาวะการณ์หรือสภาพที่รัฐชาติ ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตยในการปกครองดินแดนดังกล่าวด้วยตนเอง ที่สามารถดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นเกณฑ์การเสี่ยงใด ๆ ความเกรงกลัว ความกังวล และความสงสัย มีความเจริญก้าวหน้ามีเสรีต่อแรงกดดันต่าง ๆ ซึ่งจะประกันให้เกิดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนภายในชาติดำเนินไปได้อย่างอิสระ มีความแน่นแฟ้นเป็นปึกแผ่น มีความแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย มีความอดทนต่อแรงกดดันต่าง ๆ ที่มากระทบในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านเอกราชอธิปไตย ในด้านบูรณภาพแห่งดินแดนในด้านสวัสดิภาพ ความปลอดภัยและผาสุกของประชาชน ในด้านการปกครองของประเทศ และวิถีการดำเนินชีวิตของตน อีกทั้งต้องมียึดความสามารถที่จะพร้อมเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความมั่นคง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เรื่องของความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมไปเกือบจะแทบทุกเรื่อง รวมทั้งนโยบายหรือการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลด้วยในหลายประเทศ รวมทั้งสหรัฐฯ จะคงความหมายของคำว่า ความมั่นคง ไว้ในรูปของนามธรรม ซึ่งจะแปรเปลี่ยนได้ เมื่อมีความจำเป็น ตัวอย่างเช่น เรื่องของความมั่นคงของประเทศหนึ่ง อาจหมายถึง ความหายนะของอีกประเทศหนึ่งในสมัยหนึ่ง และในอีกสมัยหนึ่งจะกลายเป็นเรื่องของความร่วมมือหรือเป็นมิตรประเทศกันก็ได้

สุรชาติ บำรุงสุข (2541, น.64-66) ได้จำแนกปัญหาความมั่นคงในทศวรรษแรกของปี พ.ศ. 2543 ไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. ปัญหาด้านการทหาร แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ
 - 1.1 ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องเส้นเขตแดน
 - 1.2 ปัญหาการเสริมสร้างแสนยานุภาพทางทหาร
 - 1.3 ปัญหาเศรษฐกิจทางทหาร
 - 1.4 ปัญหาความมั่นคงทางทหารระหว่างประเทศ
2. ปัญหาที่มีไข่ด้านการทหาร
 - 2.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 2.2 ปัญหาการย้ายถิ่นของประชากร
 - 2.3 ปัญหาการขยายตัวของเทคโนโลยีสมัยใหม่
 - 2.4 ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ
 - 2.5 ปัญหาการแพร่กระจายของเชื้อโรค
 - 2.6 ปัญหาด้านวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) โดยนายสามารถ ศรียานงค์ ผอ.กอง 7 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อมีนาคม พ.ศ. 2538 ได้บรรยายถึงแนวความคิดในเรื่องความมั่นคงแห่งชาติไว้ว่า ประเทศที่จะมีความมั่นคงได้ จะต้องพร้อมด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ

1. มีเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และปราศจากศัตรูผู้รุกราน
2. ประชาชนมีความปลอดภัย อยู่ดีกินดี และมีสวัสดิภาพ
3. ประเทศมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น

ประมุข

4. ชาดามีเกียรติและศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับนับถือของนานาชาติ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (สมช.) ได้แบ่งองค์ประกอบของความมั่นคงออกเป็น 6 ประการ คือ

1. ความมั่นคงทางการเมือง
2. ความมั่นคงทางการเมืองระหว่างประเทศ (การทูต)
3. ความมั่นคงทางด้านการเศรษฐกิจ
4. ความมั่นคงทางด้านการสังคมจิตวิทยา
5. ความมั่นคงทางด้านการป้องกันประเทศ
6. ความมั่นคงทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ (สมช.) ได้กำหนดภัยคุกคามของความมั่นคงของชาติไว้ 2 ทางคือ

1. ภัยคุกคามจากภายใน เป็นปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาพื้นที่ด้อยพัฒนา ปัญหาชายแดน ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา และปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. ภัยคุกคามจากภายนอก เช่น ปัญหาความขัดแย้งของสังคมโลก ปัญหากลุ่มประเทศมุสลิม ปัญหาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

จากแนวความคิดที่เกี่ยวกับความมั่นคงของนักวิชาการหลายท่านตามที่ได้กล่าวไปนั้น พอที่จะสรุปออกมาเป็นแนวความคิดด้านความมั่นคงได้หลายประการดังนี้

1. ความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องที่มีหลายมิติ มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมเกือบทุกประเด็น รวมทั้งครอบคลุมนโยบายหรือการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ

2. ความมั่นคงแห่งชาติเป็นเรื่องของการดำรงหรืออยู่รอดของคน ประชาชนชาติหรือประเทศ หรือรัฐชาตินั้น ๆ และกินความหมายไปถึงการอยู่ต่อไปโดยมีการพัฒนาหรือไปในทางที่ดีขึ้น

3. ประเทศ จะคงความหมายของคำว่า ความมั่นคง ไว้ในรูปของนามธรรม ซึ่งจะแปรเปลี่ยนได้เมื่อมีความจำเป็น ตัวอย่างเช่น เรื่องของความมั่นคงของประเทศหนึ่ง อาจหมายถึงความหายนะของอีกประเทศหนึ่งในสมัยหนึ่ง และในอีกสมัยหนึ่งจะกลายเป็นเรื่องของการร่วมมือหรือเป็นมิตรประเทศกันก็ได้

4. ความมั่นคงแห่งชาตินั้น มีความเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามในฐานะที่จะทำให้ประเทศไม่มีความมั่นคง

5. ความมั่นคงแห่งชาตินั้น มีความเกี่ยวข้องกับพลังอำนาจของชาติ ในฐานะที่พลังอำนาจแห่งชาติดังกล่าว เป็นขีดความสามารถ หรือสิ่งที่จะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง

6. ความมั่นคงแห่งชาตินั้น มีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แห่งชาติ ในฐานะความมั่นคงแห่งชาติเป็นหนึ่งในผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่ชาติต้องไปหรือเป็นเป้าหมายที่ชาติต้องกระทำ

7. ความมั่นคงแห่งชาติ ในแต่ละชาติมีความสัมพันธ์กัน ในเชิงที่จะทำให้อันหนึ่งส่งเสริมต่อกัน หรือทำให้เป็นภัยคุกคามต่อกัน แล้วแต่พลังอำนาจแห่งชาติ ผลประโยชน์แห่งชาติ

8. ความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวพันกับระดับของความมั่นคงในทุกระดับที่มีทั้งขัดแย้งต่อกันและส่งเสริมกัน ระดับของความมั่นคงดังกล่าว คือ ความมั่นคงของโลก (International Security หรือ Global Security) ความมั่นคงของภูมิภาค (Regional Security) ความมั่นคงของมนุษย์ Human Security และในเรื่อง หรือระดับอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แนวความคิดเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ มีการนำเสนอมาตั้งแต่อดีตแล้ว และมีการพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งที่ผ่านมาได้มีการนิยามความหมายของคำว่า ความมั่นคงแห่งชาติ ที่หลากหลายแตกต่างกันไป และให้น้ำหนักของความสำคัญที่ให้อำนาจประกอบของความหมายดังกล่าวที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับต้องการเน้นในสิ่งใด รวมทั้งขึ้นอยู่กับช่วงเวลาของการให้คำนิยามนั้น ๆ โดยเริ่มจากการมองว่า ความมั่นคงแห่งชาติขึ้นอยู่กับกำลังอำนาจทางทหารเป็นสำคัญ ด้วยการมีความสามารถในการป้องกันเอกราช การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และการดำรงความอยู่รอดของชาติ แต่จากการมีสงครามในสมรภูมิต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าความมั่นคงแห่งชาตินั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำลังทหารที่เข้มแข็งอย่างเดียวก็ตาม ต้องอาศัยความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การสนับสนุนจากประชาชน รวมทั้งอุดมการณ์ของการรักษาความมั่นคงของประเทศและที่สำคัญจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้อธิบายความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้อย่างชัดเจน ว่าความมั่นคงแห่งชาติ หมายรวมถึง ความเข้มแข็งของกำลังทหารและความผาสุกหรือความพึงพอใจของประชาชนต่อสภาพความเป็นอยู่หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยจากทั้งหมดที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นถ้าจะพิจารณาถึงความมั่นคงแห่งชาติในลักษณะองค์รวมแล้วนั้น จะต้องครอบคลุมถึงปัจจัยทุกด้านเริ่มจาก การรักษาความปลอดภัยของรัฐเอกราช อธิปไตยในด้านบูรณภาพแห่งดินแดน ให้รอดพ้นจากการรุกรานในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านการทหารและไม่ใช้ทหารจากภายนอกประเทศ พร้อม ๆ ไปด้วยการรักษาความเข้มแข็งของชาติ ชุมชนและประชาสังคมในทุกด้านนอกจากนี้แล้วยังต้องพิจารณารวมไปถึงปัจจัยจากภายนอกประเทศด้วย อาทิ ความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค และของโลก ซึ่งจะมีส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศด้วย

2.3 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 – 2564

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 – 2564 เป็นนโยบายต่อเนื่องจากการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 – 2564 โดยกำหนดกรอบเวลาดำเนินการไว้ 3 ระยะ 3 ชั้น คือ

ระยะที่ 1 ขึ้นการควบคุมสถานการณ์และยุติสภาพปัญหา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2553

ระยะที่ 2 ขึ้นการปฏิบัติการเชิงรุกควบคู่กับการพัฒนา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 – 2562

ระยะที่ 3 ขึ้นการเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นไป โดยปัจจุบันอยู่ในขั้นที่ 2 กำลังจะเปลี่ยนผ่านอยู่ในขั้นที่ 3 โดยมีการปฏิบัติที่สำคัญ คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประจำถิ่น พลเรือนและตำรวจ เพื่อเข้ารับผิดชอบภารกิจเชิงรับ, การบูรณาการแผนงาน/โครงการและงบประมาณให้ตอบสนองต่อความต้องการของพี่น้องประชาชนและการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (สปก.อ.) โดยยึดกรอบในการแก้ปัญหา ดังนี้

2.3.1 แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งไปสู่การยุติสภาพปัญหาและการสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยมีแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) ยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี หลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม
- 2) เปลี่ยนถ่ายความรับผิดชอบพื้นที่ให้กับกำลังในพื้นที่ กำลังประจำถิ่นและการบริหารจัดการให้กับกลไกปกติของรัฐ
- 3) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความแตกต่างของสังคมพหุวัฒนธรรม
- 4) การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกกลุ่ม/ทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

2.3.2 วัตถุประสงค์มูลฐาน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสงบสันติและได้รับการพัฒนา เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันทัดเทียมกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการศึกษาดังคม เศรษฐกิจ ประชาชนทุกหมู่เหล่าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี บนพื้นฐานของความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน

2.3.3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่
- 2) การพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่

- 3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมพหุวัฒนธรรม
- 4) การอำนวยความสะดวก ยุติธรรม สิทธิมนุษยชนและการสร้างความเข้าใจ
- 5) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2.3.4 การบริหารจัดการพื้นที่ จัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ระดับ 1 (พื้นที่เสริมสร้างความมั่นคง) มอบหมายให้กองอำนาจการรักษามั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ
- 2) ระดับ 2 (พื้นที่เร่งรัดการพัฒนา) มอบหมายให้ศูนย์อำนาจการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก
- 3) ระดับ 3 (พื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา) มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก

2.4 การรักษามั่นคงด้วยการเสริมสร้างประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครประจำพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.4.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ประเด็นด้านความมั่นคง (แผนระดับ 1) พ.ศ. 2561 – 2580 ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้กำหนดเป้าหมายสำคัญไว้ 5 ประการ ประกอบด้วย

- 1) ประชาชน อยู่ดี กินดี และมีความสุข
- 2) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
- 3) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง
- 4) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง (แผนระดับ 2) โดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมายของแผนย่อย ฯ คือ ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาส่วนการรักษามั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศไว้ 9 แนวทางการพัฒนาที่ 9 คือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดย

น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหา ตลอดจนไปถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศและนานาชาติต่อไป โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญ ประกอบด้วย

- 1) การมุ่งดำเนินการต่อจุดศูนย์กลางหลักของปัญหาและแนวทางการปฏิบัติของขบวนการในพื้นที่ ด้วยการลดขีดความสามารถของขบวนการและแนวร่วมในทุกระดับ
- 2) ดำเนินการป้องกันเหตุรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ และกับประชาชนกลุ่มเสี่ยง
- 3) ระงับยับยั้งการบ่มเพาะเยาวชน เพื่อจัดตั้งมวลชนสนับสนุนในอนาคต
- 4) ยุติการขยายแนวคิดที่ถูกบิดเบือนจากหลักศาสนาที่ถูกต้อง
- 5) ให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ นานาชาติ และภาคประชาชน

2.4.3 นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (แผนระดับ 2) พ.ศ. 2562 – 2565 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ

ได้มีการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไว้ในนโยบายที่ 3 ป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับวัตถุประสงค์คือ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความปลอดภัยปราศจากเงื่อนงำของการใช้ความรุนแรง และได้กำหนด แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติในแผนที่ 7 การป้องกันและแก้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับนโยบายที่ 3 โดยกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ คือ ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีกลยุทธ์ทั้งสิ้น 8 กลยุทธ์ โดยมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่สำคัญ คือ กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยระบบผ่านระบบการดำเนินงานด้านความมั่นคง ด้วยการให้ความสำคัญกับการเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชน รวมทั้งพัฒนาทักษะและขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครประจำพื้นที่ให้พร้อมในการดูแลความปลอดภัยในพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน

2.4.4 แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2562 – 2565 (แผนระดับ 3) โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

1) กำหนดยุทธศาสตร์หลักการแก้ปัญหาโดยมุ่งดำเนินการต่อศูนย์กลางของปัญหาในพื้นที่ มีแผนงานที่เกี่ยวข้องคือ แผนงานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนี้

(1) ใช้ข้อมูลข่าวกรอง ตรวจสอบ ค้นหาและดำเนินการต่อผู้กระทำความผิด ร่วมกับการบังคับใช้กฎหมายภายใต้กรอบกติกาสากล และด้วยการปรับแนวคิด ตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมพื้นที่ให้ปลอดภัย รวมทั้งเสริมสร้างประสิทธิภาพของกำลังประจำถิ่น และกำลังประชาชน โดยให้ความสำคัญกับการดูแลเป้าหมายอ่อนแอ และเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ รวมทั้งการแสดงความร่วมมือในการควบคุมปัจจัยในการก่อเหตุทุกรูปแบบ มิให้ความรุนแรงปรากฏขึ้นในพื้นที่อีก

(2) พัฒนาและปรับปรุงการจัดระเบียบ การควบคุมชายแดนไม่ให้มีผลกระทบต่อสถานการณ์ความรุนแรงและปัญหาความมั่นคงในประเทศ โดยคำนึงถึงการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระดับพื้นที่กับประเทศเพื่อนบ้าน

(3) เสริมสร้างศักยภาพชุมชนเป้าหมายให้เข้มแข็งในการป้องกันตนเอง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้น พึ่งพาตนเอง และมีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

แนวคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ได้มีนักวิชาการหลายท่านอธิบายความหมายและคำจำกัดความไว้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่

อคิน รพีพัฒน์ (2533, น.79) ได้อธิบายไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ที่เหนือกว่า คือมีทรัพยากรมากกว่าหรือสูงศักดิ์มีอำนาจมากกว่ากับผู้ที่ด้อยกว่าคือผู้ที่มีทรัพยากรน้อยกว่าหรือผู้มีอำนาจด้อยกว่า โดยผู้ที่เหนือกว่าให้การอุปการะช่วยเหลือคุ้มครองป้องกันให้แก่ ผู้ที่ด้อยกว่าและผู้ที่ดีกว่าให้การสนับสนุนทำงานให้โดยคอยรับใช้และเชื่อฟังเป็นการตอบแทน ถ้าพูดไปอย่างไทย ๆ เราก็ถือว่าผู้ที่เหนือกว่าสร้างบุญคุณช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่าและผู้ที่ดีกว่าย่อมต้องตอบแทนบุญคุณสาระสำคัญในความสัมพันธ์เช่นนี้ คือ กตัญญูทดแทน

ลิจิต ชีรเวทิน (2542, น.6) อธิบายว่า ระบบอุปถัมภ์ คือ ระบบความสัมพันธ์ในสังคมจารีต ค่านิยม โดยการจัดกลุ่มระหว่างผู้อุปถัมภ์หนึ่งคน และผู้ใ้ดอุปถัมภ์จำนวนหนึ่ง โดยผู้อุปถัมภ์

จะเป็นคนซึ่งมีฐานะในสังคม หรืออำนาจทางการบริหาร มีเงินทองและเป็นที่นับหน้าถือตา สามารถให้ผู้อื่นให้โทษกับผู้ที่อุปถัมภ์ในระดับหนึ่ง

สนิท สมัครการ (2533, น.25) อธิบายความหมายว่า ระบบอุปถัมภ์ เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคมประการหนึ่ง ซึ่งแต่ละฝ่าย บทบาทหน้าที่ และความคาดหวังต่อกันบางประการซึ่งเป็นที่รับรู้หรือยอมรับกันตามธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของสังคม

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2539, น.171-172) อธิบายว่าเป็นระบบความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่าย ซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกันในหลาย ๆ ด้าน ต่างฝ่ายต่างมาแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งกันและกัน แต่เป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่เหมือนกัน ผู้ใหญ่อาจให้สินค้าแก่ผู้น้อย ในขณะที่ผู้น้อยให้บริการแก่ผู้ใหญ่หรือกลับกันก็ตามแต่กรณี

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์ หมายถึง ระบบของความสัมพันธ์แบบหนึ่งในสังคมที่มีผู้อุปถัมภ์ คือ ผู้ที่มีบทบาทหรืออำนาจหน้าที่บริวารเหนือกว่า กับผู้รับการอุปถัมภ์ คือ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่น้อยกว่าหรือด้อยกว่าต่างฝ่ายต่างให้ประโยชน์ตอบแทนในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันซึ่งผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนนั้นอาจจะไม่เท่าเทียมกันซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นฐานต่างคนต่างพอใจ

ลักษณะระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2533, น.3) ได้สรุปเกี่ยวกับโครงสร้างสังคมของวัฒนธรรมไทยไว้ดังนี้

1. ยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก
2. นิยมความสนุกสนาน นิยมจ่ายทรัพย์สินในปัจจุบัน ไม่ชอบทำงาน
3. ระบบอุปถัมภ์ ระบบอาวุโส ผลประโยชน์ส่วนตัว
4. ยึดถือตนเองเป็นสำคัญ
5. นิยมทางสายกลาง
6. ยึดถือการเอาใจเจ้านาย ผู้มีอำนาจ
7. นิยมความสัมพันธ์ส่วนตัว
8. ไม่มีการแยกหน้าที่ออกจากเรื่องส่วนตัว มีการใช้อิทธิพลส่วนตัว

อุดม รุ่งเรืองศรี (2531, น.11) ได้แสดงความเห็นว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่เรียกร้องให้สมาชิกมีสมรรถภาพในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์น้อยกว่าสังคมตะวันตก โดยผู้ใหญ่ไม่คาดหวังว่าผู้น้อยจะมีความสามารถในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จสูง ส่วนผู้น้อยเองจะรู้สึกปลอดภัยภายใต้ความคุ้มครองของผู้ใหญ่ การแข่งขันระหว่างผู้ใหญ่ กับผู้น้อยจึงไม่มี ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย

จึงเป็นความสัมพันธ์แบบพ่อกับลูก แบบให้ความคุ้มครอง หรือผู้อุปถัมภ์กับผู้อยู่ใต้ปกครองหรือผู้น้อยในความอุปถัมภ์

ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ เน้นการยอมรับความแตกต่างในเรื่องของฐานะของบุคลากรเน้นการพึ่งผู้อื่นและการยึดมั่นตัวบุคคล ยังคงมีอิทธิพลต่อการปกครองไทยปัจจุบัน ดังจะเห็นได้ว่าลักษณะเจ้าขุนมูลนายยังคงอยู่ในระบบราชการไทยค่อนข้างมาก ข้าราชการจำนวนไม่น้อยมีความรู้สึกว่าเป็นนายของประชาชน เหมือนดังเช่น มูลนายเป็นนายของพวกไพร่ ทั้ง ๆ ที่ตามแนวคิดของระบบบริหารราชการสมัยใหม่ ข้าราชการไม่ได้เป็นนายของประชาชน หากแต่เป็นผู้นำบริการต่าง ๆ ของรัฐ ไปสู่ประชาชน ภายใต้ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐโดย ข้าราชการจะได้รับเงินเดือนเป็นผลตอบแทนในการปฏิบัติงาน

สนธิ สัมภกรการ (2535, น.25) ได้แบ่งลักษณะระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทยออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. ระบบอุปถัมภ์ที่มีในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทยตามวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (พ่อ แม่ พี่ ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ) กับญาติผู้น้อย (น้อง ลูก หลาน เหลน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจนเป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดระบบหนึ่งในสังคมไทยและน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดอีกด้วย

2. ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนเป็นไปอย่างลึกซึ้ง และหนักแน่นมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่าความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกัน ได้ด้วยพฤติกรรมความช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า หากเพื่อนผู้มีฐานะสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอแล้ว ความสัมพันธ์ก็จะยิ่งแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญา และความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ในโอกาสอันควร

3. ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ ระบบอุปถัมภ์ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่าระบบอุปถัมภ์ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนเจริญอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดความระส่ำระสายเกิดการเสียขวัญ และเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานผู้อยู่นอกวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน

4. ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนถาวร น้อยกว่าแบบอื่นแต่ลักษณะอื่น ๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมิได้อยู่ครบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติ ต่างตอบแทนความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์ และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับในสังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ หรือข้ามอาชีพนี้อาจจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มข้าราชการกับพ่อค้า และกลุ่มนักการเมืองกับชาวไร่ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการกับพ่อค้า เป็นไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุระหว่างกัน คือ ฝ่ายข้าราชการจะ อำนาจสิทธิประโยชน์บางประการให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทน ด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น ส่วนความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่ม นักการเมืองกับชาวไร่ชาวนา จะเห็นได้ชัดเจนมากในช่วงระยะใกล้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร นักการเมืองนั้นมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าชาวไร่ชาวนา และบุคคลเหล่านี้ ต้องการคะแนนเสียงจากชาวไร่ชาวนา แต่ชาวไร่ชาวนาผู้มีความยากจนต้องการความช่วยเหลือ ทางด้านวัตถุจากนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ถนนหนทาง หรือทรัพย์สินเงินทองอย่างอื่น ๆ

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม

4.1 ความหมายและต้นกำเนิดของแนวคิดพหุวัฒนธรรม

แนวคิดพหุวัฒนธรรมหรืออาจเรียกกันว่าพหุวัฒนธรรมนิยม (ในที่นี้อาจเรียก สลับกันโดยจะใช้พหุวัฒนธรรม เมื่อหมายถึงลักษณะของความหลากหลายทางวัฒนธรรม และใช้ วัฒนธรรมนิยมเมื่อหมายถึงความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในฐานะแนวคิด)

พหุวัฒนธรรมนิยม เกี่ยวข้องกับกับการยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ทางด้านวัฒนธรรม การเปิดพื้นที่ให้ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม วิธีชีวิต อัตลักษณ์ใน ด้านต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เป็นต้น ได้มีพื้นที่ยืนอย่างเท่าเทียมกันในสังคม โดยเสนอให้มองว่า กลุ่มคนภายใต้วัฒนธรรมต่าง ๆ มีความเท่าเทียม มีสิทธิในการแสดงออก เรียกร้อง หรือปกป้องไว้ ซึ่งอัตลักษณ์ และวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มตนเองเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดเสรีนิยม ทุน นิยม และประชาธิปไตยและแพร่กระจายออกไปทั่วโลกภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยที่สิทธิใน การแสดงออกดังกล่าวนั้นจะต้องได้รับการรับรองโดยอำนาจรัฐหรือกฎหมายหรือแนวนโยบายแห่ง รัฐที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลจริงในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม ความหมายของแนวคิดพหุวัฒนธรรมอาจมีความคลุมเครือและ แตกต่างกันไปจนยากจะหานิยามที่ชัดเจนเมื่อมีการนำไปใช้อย่างหลากหลายทั่วโลก เช่น ใน ประเทศสหรัฐอเมริกาแม้เข้าใจพหุวัฒนธรรมนิยมว่าเป็นการจัดการสาธารณะเพื่อรองรับประชากร

ที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรม ภาษา และเชื้อชาติแตกต่างกัน เช่น การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กที่มาจากครอบครัวหลายเชื้อชาติ ส่วนในประเทศแคนาดาและประเทศออสเตรเลีย มักเข้าใจว่าเป็นนโยบายของรัฐในการจัดการกับความหลากหลาย ทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมของประชากรของรัฐ เป็นต้น ทั้งนี้ ท่ามกลางความคลุมเครือดังกล่าว มีนักวิชาการ บางคนได้พยายามวิเคราะห์ความหมายของพหุวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถทำความเข้าใจแนวคิดนี้ได้ชัดเจนมากขึ้น เช่น การวิเคราะห์ความหมายของพหุวัฒนธรรมนิยมโดย สจิวต์ ฮอลล์ (Stuart Hall) และกุนิว (Gunew)

ฮอลล์ พยายามอธิบายความหมายของพหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism) โดยการแยกความแตกต่างระหว่าง Multicultural ในรูปของคำวิเศษณ์ และ Multiculturalism ในรูปคำนาม โดยอธิบายว่าตัวแรก หมายถึง โจทย์ทางสังคมและการบริหารปกครอง ที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาอยู่ร่วมกันของชุมชนทางวัฒนธรรมหลากหลายชุมชนภายในรัฐเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกันชุมชนทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็ต้องรักษาและปกป้องวัฒนธรรมของตนเองเอาไว้ด้วย ส่วนคำหลัง จะหมายถึง ยุทธวิธีและนโยบายต่าง ๆ ที่นำไปใช้ในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากความหลากหลายที่ดำรงอยู่นั้น ส่วนกุนิว ได้อธิบายโดยแยกความแตกต่างระหว่าง พหุวัฒนธรรมโดยรัฐ (State multiculturalism) กับพหุวัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ (Critical multiculturalism) โดยคำแรก หมายถึง นโยบายของรัฐที่ใช้ในการจัดการกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในรัฐ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นลักษณะที่รัฐพยายามเข้าไปควบคุมตรวจสอบ และจัดระเบียบเรื่องความแตกต่างเป็นไปเพื่อสร้างความมั่นคงหรือเสถียรภาพของรัฐเอง ส่วนพหุวัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ เป็นเครื่องมือที่สมาชิกของชุมชนต่าง ๆ ที่เป็นชนกลุ่มน้อยใช้ในการเรียกร้องให้กลุ่มของตนได้มีส่วนร่วมในเรื่องสาธารณะ นอกจากนี้ความเข้าใจต่อพหุวัฒนธรรมนิยมยังมีมิติของการมองว่าเป็นแนวคิดที่ต่อต้านเอกภาพของรัฐอีกด้วย เช่น ในกรณีของไทยที่กระแสความตื่นตัวของพหุวัฒนธรรมนิยมเป็นการต่อต้านความคิดเรื่องความเป็นเอกภาพของรัฐไทย เป็นต้น

4.2 สังคมพหุวัฒนธรรม

คำว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม” (Multicultural Society) ตามเงื่อนไขทางประชากรสังคม พหุวัฒนธรรมจะหมายถึง สังคมที่มีประชากรตั้งแต่สองกลุ่มวัฒนธรรมขึ้นไป แต่ละกลุ่มจะมีลักษณะวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีอัตลักษณ์และชุมชนของตนเอง แต่ในบางครั้งอาจมีลักษณะที่ซ้อนทับกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาจเป็นเรื่องของการพึ่งพิงทางอำนาจ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน (ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม การศึกษา และอิทธิพลทางการเมือง) เบลเยี่ยมเป็นตัวอย่างของสังคมพหุวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม คือ มีกลุ่ม Wallon (ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พูดภาษาฝรั่งเศส) กับกลุ่ม Flemish (กลุ่มที่ใช้ภาษาดัตช์) เป็นกลุ่มที่ครอบงำทางวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มที่เป็นวัฒนธรรมย่อยลงมา คือ ชุมชนชาวเยอรมันหรือกรณีของสเปนที่

ประกอบไปด้วยกลุ่มปกครองตนเอง Catalan, Basque และ Galicia ซึ่งกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ปกครองตนเองและแยกตัวออกจากวัฒนธรรมศูนย์กลางที่เมดิตรีกายหลังสมัยของนายพลฝรั่งเศส (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2547, น. 137)

อย่างไรก็ตามนักวิชาการที่ให้ความสนใจสังคมพหุวัฒนธรรมไม่ได้ให้ความหมายต่อความหลากหลายเพียงแค่ว่าเป็นความหลากหลายของชาติพันธุ์ เท่านั้น หากแต่หมายถึงสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ กลุ่มทางเพศที่ไม่ได้หมายถึงเพศหญิง แต่หมายรวมถึงเพศอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกย์ เลสเบียน หรือสาวประเภทสอง รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนจน คนพิการด้วย แม้ว่าคนกลุ่มนี้จะไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ แต่คนกลุ่มต่าง ๆ ข้างต้นต่างมี “วัฒนธรรม” เป็นของกลุ่มของตน

4.3 แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism)

คำว่า Multiculturalism ปรากฏในพจนานุกรม The Oxford English Dictionary ตั้งแต่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 1941 (Timothy B. Powell, 2003 ; 158 อ้างถึงใน ชเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549 ,น.1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในกรอบของรัฐประชาชาติหมายถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnicity) และเชื้อชาติ(race) ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ไม่ได้ครองอำนาจทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้ครองอำนาจทางการเมืองก็มีนโยบายทางการเมืองที่พร้อมจะจัดการกับชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เหล่านี้ ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยเองก็มีนโยบายและแนวทางการเมืองที่จะทำให้กลุ่มของตัวเองเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองหรือมีอำนาจทางการเมือง (Gunew, Sneja 2004 ;pp.16 – 17 อ้างถึงในชเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549 ,น.1)

The American Heritage Dictionary of English Language ปี 2000 ได้ให้ความหมายคำว่า พหุวัฒนธรรม (multicultural) เป็นคำคุณศัพท์หมายถึง สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์วัฒนธรรมที่หลากหลาย หรือการรวมวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกความหมายหนึ่งหมายถึง สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางสังคม และการศึกษาว่าด้วยเรื่องการส่งเสริมประโยชน์ของวัฒนธรรมที่หลากหลายภายในสังคมหนึ่งมากกว่าจะให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมกระแสหลักเพียงวัฒนธรรมเดียว The Columbia Encyclopedia ปี 2001 ได้ให้ความหมายคำว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม หรือ“พหุนิยมทางวัฒนธรรม” (Cultural pluralism) เป็นคำศัพท์ที่อธิบายถึงการดำรงอยู่ร่วมกันของวัฒนธรรมที่หลากหลายในท้องถิ่นหนึ่ง โดยปราศจากการครอบงำทางวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมพยายามที่จะก้าวข้ามผ่าน เชื้อชาตินิยม เพศนิยม และการแบ่งแยกและกีดกันในรูปแบบต่าง ๆ

จอร์น เร็ก (John Rex 1996, p. 91) ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย Warwick ได้ให้คำอธิบายความหมาย multiculturalism ว่าเป็นความเชื่อในการที่จะยอมรับสิทธิของชนกลุ่มน้อย ในเรื่องต่าง ๆ กล่าวคือ การใช้ภาษาตามบริบทของครอบครัวและชุมชน การปฏิบัติ

ตามหลักการศาสนา การจัดการความสัมพันธ์ในครอบครัวและท้องถิ่นด้วยวิธีของตนเอง และการรักษาธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน (John Rex 1996. อ้างใน แพร ศิริศักดิ์คำเกิง, 2549, น.18)

ชาร์ล เทย์เลอร์ (Charles Taylor) ได้อธิบายความหมายของ multiculturalism ว่าเป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้อง “การยอมรับ” (recognition) ของชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้ด้อยกว่า (Subaltern) หรือกลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรี

โทมัส เฮแลนด์ อีริกสัน (Thomas Hylland Eriksen 1997) อธิบายว่าสังคมทุกสังคมเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ไม่ว่าสังคมนั้นจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างหลากหลายหรือไม่ก็ตาม หากแค่เพียงประชาชนที่อยู่ในสังคม ชำรงรักษาทัศนคติและคุณค่าที่แตกต่างก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกสังคมนั้นว่าสังคมพหุวัฒนธรรม (Thomas Hylland Eriksen 1997. อ้างใน แพร ศิริศักดิ์คำเกิง, 2549, น.20)

ลอเรนซ์ เอ บลัม (Lawrence A. Blum 1998, pp.15) ให้ความหมายคำว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม Multiculturalism ไว้ว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ การรู้จักคุณค่า และการให้คุณค่าต่อวัฒนธรรมของตนเอง และให้ความเคารพและให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น แนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่ากับวัฒนธรรมตัวเอง หากเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย (Lawrence A. Blum 1998. อ้างใน แพร ศิริศักดิ์คำเกิง, 2549, น.18)

คริสเตียน จ็อบ และ สตีเวน ลูเกอร์ (Christian Joppke และ Steven Lukes 1999, p. 1) ได้อธิบายความหมายของแนวคิดพหุวัฒนธรรมว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมเรียกร้องให้มีการตระหนักถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และเพศ ซึ่งดำรงอยู่และกลายเป็นสถาบัน (institutionalized) ในรัฐเสรีนิยมยุคสิ้นสุดศตวรรษที่ 20 (Christian Joppke และ Steven Lukes 1999. อ้างใน แพร ศิริศักดิ์คำเกิง, 2549, น.18)

ไบคู พาเร็ก (Bhikhu Parekh 2000) ได้อธิบายความหมายในมุมมองว่าสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural society) หรือ แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) มักอ้างถึงความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural differences and Cultural diversity) รัฐบาลหนึ่งดำรงอยู่ด้วยกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลายสมาชิกของกลุ่มเหล่านี้ต้องการให้สังคมตระหนักและยอมรับถึงความแตกต่างทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ซึ่งความแตกต่างที่เกิดขึ้นมักแสดงออกเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม ที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้คนต่างวัฒนธรรมต้องการให้สังคมปฏิบัติต่อตนเองเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกและกีดกัน บางกลุ่มเรียกร้องให้เคารพในความแตกต่าง โดยไม่มองว่าความแตกต่างนั้นคือพฤติกรรมเบี่ยงเบน การยอมรับความ

แตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎเกณฑ์ของสังคม การให้ความเคารพ ในความแตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติโดยในการเรียกร้องนี้ได้กระทำผ่านสัญลักษณ์และวิธีการต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่ออิสระ มีสิทธิอัตตวินิฉัย (self-determination) ปฏิเสธการแทรกแซงทางวัฒนธรรมและจริยธรรม (Bhikhu Parekh 2000. อ้างใน แพร ศิริศักดิ์คำเกิง, 2549, น.18)

4.4 พหุวัฒนธรรมกับแนวคิดทางการเมือง

สำหรับนักรัฐศาสตร์หรือนักวิชาการด้านปรัชญาการเมือง มีความเห็นต่อแนวคิดพหุวัฒนธรรมว่า “พหุวัฒนธรรม” เป็นทั้งแนวคิดและหลักปฏิบัติ ในเบื้องต้นการจัดแบ่งวัฒนธรรมเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างและหลากหลายนำมาซึ่งการตีตราประทับและการปฏิบัติที่เป็นพิเศษต่อวัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ แนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงเป็นแนวทางที่สร้างการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างเหล่านี้ ตลอดจนเรียกร้องให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในทางการเมืองและเศรษฐกิจของกลุ่มวัฒนธรรมอีกด้วย

นักวิชาการรัฐศาสตร์กลุ่มแรกๆ ที่กล่าวถึงแนวคิดพหุวัฒนธรรมเป็นนักปรัชญาการเมือง ซึ่งในที่นี้จะขอกกล่าวถึงนักปรัชญาการเมือง 4 คนด้วยกัน คือ Charles Taylor, Will Kymlicka, Bhikhu Parekh และ Gerd Baumann

ชาร์ล เทย์เลอร์ (Charles Taylor) ศาสตราจารย์ทางปรัชญาและรัฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัย McGill ประเทศแคนาดา เป็นนักปรัชญาคณแรกๆ ที่เสนอแนวคิดพหุวัฒนธรรมโดยเริ่มตั้งคำถามต่อระบบประชาธิปไตยและสังคมประชาธิปไตย Charles Taylor เสนอมุมมองของเขาใน The Politics of Recognition ซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิดพหุวัฒนธรรมจากการเมืองในสหรัฐอเมริกา และแคนาดา Charles Taylor เริ่มต้นจากการตั้งคำถามว่าแท้จริงแล้วเสรีนิยมประชาธิปไตยนี้เอื้อประโยชน์ต่อทุกคนจริงหรือไม่ Taylor เสนอว่าเสรีนิยมเน้นในความเหมือนของประชาชน โดยที่ไม่ให้ความสำคัญกับเชื้อชาติ ชนชั้น หรือเพศ ซึ่งมักจะก่อเกิดปัญหาขัดแย้งเมื่อคนเหล่านี้ต้องการการยอมรับในเอกลักษณ์ของตน การให้ความเคารพอย่างเท่าเทียมในระบบเสรีนิยมประชาธิปไตยยังคงมีปัญหาว่าจะให้การยอมรับมนุษย์ในฐานะปัจเจกหรือฐานะกลุ่ม

เมื่อสิ้นสุดศตวรรษที่ 18 เห็นว่าการยอมรับ เป็นเรื่องของการยอมรับในอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะและเป็นการค้นพบตัวตนของตนเอง ในทางอุดมคติหมายถึงความเป็นจริงของเราและเป็นวิถีทางเฉพาะของการดำรงอยู่ของเรา ซึ่งหากพิจารณาตามวิธีคิดของ Lionel Trilling อุดมคติอันนี้ คืออุดมคติของ “authenticity”

แนวคิดในเรื่อง “authenticity” กลายเป็นแนวคิดที่สำคัญที่ถูกพัฒนาภายหลังยุคสมัยของ Rousseau โดยคนที่มิพบทบาทและอิทธิพลต่อแนวคิดนี้ในเวลาต่อมาคือ Herder ผู้ซึ่งเสนอว่าคนแต่ละคนมีต้นกำเนิดแห่งความเป็นมนุษย์ของตนเอง คนแต่ละคนจึงมีมาตรฐานของเขาและ

เขอต่างกันไป ก่อนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ไม่เคยมีใครคิดถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างมนุษยชาติมาก่อน ไม่เคยมีใครคิดถึงรูปแบบของชีวิตเฉพาะของตนเอง “ฉันดำเนินชีวิตตามแบบของฉัน และไม่ได้เลียนแบบชีวิตของใคร” หรือ “ฉันไม่ควรที่จะหล่อหลอมชีวิตของฉันจากองค์ประกอบภายนอก ไม่สามารถค้นพบรูปแบบของชีวิตจากภายนอก ฉันสามารถค้นหามันภายในเท่านั้น (Charles Taylor, 1994 : 30) Herder ปรับแนวคิดเรื่องต้นกำเนิด (originality) เป็น 2 ระดับคือระดับปัจเจกที่อยู่ท่ามกลางบุคคลต่าง ๆ และคนในฐานะที่กำเนิดจากวัฒนธรรมท่ามกลางคนอื่น ๆ ความคิดเรื่อง authenticity แบบใหม่นี้ปฏิเสธสังคมที่มีความแตกต่างด้านชนชั้น ในสังคมแบบชนชั้นอัตลักษณ์ขึ้นอยู่กับตำแหน่งทางสังคม นั่นหมายถึงภูมิหลังมีความสำคัญต่อคนคนหนึ่งเพราะเป็นเครื่องกำหนดตำแหน่งแห่งที่และอัตลักษณ์ของเขาในสังคม เมื่อเกิดสังคมประชาธิปไตยขึ้นไม่เกิดผลต่อปรากฏการณ์ดังกล่าวแต่อย่างใดเพราะผู้คนยังคงนิยามตนเองว่าด้วยบทบาททางสังคม

ข้อเสนอที่สำคัญของ Taylor คือ “difference-blind” ของระบบเสรีนิยม ที่เสนอให้มีพื้นที่กลางที่ซึ่งผู้คนจากทุกวัฒนธรรมสามารถมาพบปะและดำรงอยู่ร่วมกัน จากทฤษฎีเช่นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะแสดง ให้เห็นถึงความแตกต่างในเรื่องอะไรคือพื้นที่สาธารณะ กับอะไรคือพื้นที่ส่วนตัว หรืออะไรคือการเมือง และอะไรคือศาสนา หากย้อนกลับไปพิจารณาคริสต์ศาสนาจะพบว่า เป็นไปไม่ได้เลยที่จะแยกรัฐออกจากศาสนา ซึ่งเป็นหนทางที่เสรีนิยมตะวันตกปรารถนา แม้กระทั่งแนวคิดเสรีนิยมเองก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการยอมรับวัฒนธรรมทั้งหมด เสรีนิยมให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมระดับชั้นหนึ่ง แต่ไม่ลงรอยกับวัฒนธรรมอีกระดับชั้นหนึ่ง เนื่องจากเสรีนิยมเติบโตมาจากรากฐานความคิดแบบคริสเตียน ซึ่งแม้แต่คำว่า ฆราวาส หรือทางโลก (secular) ยังมีรากฐานมาจากคำศัพท์ของคริสเตียน วิธีคิดเรื่องการแบ่งแยกกับศาสนามีรากฐานมาจากอารยธรรมแบบคริสเตียนในอดีต ทั้งหมดนี้เพื่อที่จะบอกว่าเสรีนิยมไม่ควรที่จะอ้างตัวว่ามีความเป็นกลางทางวัฒนธรรม

4.5 ความสำคัญของแนวคิดพหุวัฒนธรรม

แนวคิดพหุวัฒนธรรมเกิดขึ้นมาเพื่อเรียกร้องให้เกิดการยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของการดำเนินชีวิต จนนำไปสู่การเปิดพื้นที่ให้วัฒนธรรมหลากหลายของกลุ่มคนต่าง ๆ ได้มีที่ยืนในสังคม การที่กลุ่มคนหลากหลายมีที่ยืนในสังคมก็แสดงถึงการมีอำนาจที่มากขึ้นของกลุ่มคนนั้น ในสังคมอย่างน้อยที่สุดก็คืออำนาจในการกำหนดรูปแบบการใช้ชีวิตของตนเอง ซึ่งในการนี้พหุวัฒนธรรมนิยมยังเป็นแนวคิดที่ก่อให้เกิดการตั้งคำถามกับวัฒนธรรมหลักในสังคม เพื่อลดการครอบงำและเรียกร้องสิทธิให้กับวัฒนธรรมรองต่าง ๆ ได้มีพื้นที่ในสังคมอีกด้วย

คิมลิก้า (Kymlicka 1995, p.7) การส่งเสริมและเรียกร้องให้เกิดการยอมรับและรับรองสิทธิของกลุ่มคนหลากหลายดังกล่าว ถือเป็นจุดยืนสำคัญของแนวคิดพหุวัฒนธรรม ทั้งในทาง

ศีลธรรม การเมือง ตลอดจนนโยบายของรัฐ เพื่อให้เกิดการรับรองว่ากลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ ในรัฐ มีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับและดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มตน โดยไม่ต้องถูกกลืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมหลักของรัฐหรือสังคม โดยที่รัฐก็ต้องทำหน้าที่ในการสนับสนุน ส่งเสริมวัฒนธรรมรองต่าง ๆ ให้สามารถดำรงอยู่และรักษาไว้ซึ่งความแตกต่างหลากหลายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้ช่วยจัดการกับความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมให้ผู้ที่มีความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวสามารถอยู่ร่วมกันได้บนหลักการของความเท่าเทียมมีสิทธิในการดำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของกลุ่มตน (Kymlicka 1995. อ้างใน กฤติธี ศรีเกตุ, 2561, น.12-19)

อมรา พงศาพิชญ์ (2549, น.77) การได้รับสิทธิดังกล่าวเป็นภาพสะท้อนที่สำคัญประการหนึ่งของประชาธิปไตย จึงกล่าวได้ว่าพหุวัฒนธรรมนิยมมีความเชื่อมโยงกับประชาธิปไตยอย่างแนบแน่นหรืออีกนัยหนึ่งพหุวัฒนธรรมนิยมเป็นแนวคิดที่เรียกร้องและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง และในทางกลับกันสังคมที่เป็นประชาธิปไตยก็จะเป็นสังคมที่เอื้อให้เกิดการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน เช่น กรณีของสังคมอเมริกันที่วัฒนธรรมก่อรูปสร้างขึ้นบนฐานของความแตกต่างหลากหลาย โดยยึดเอาเรื่องของเสรีภาพของประชาชนเป็นจิตสำนึกร่วม นำมาซึ่งการยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม และการพัฒนาอย่างเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย

4.6 แนวคิดพหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาประชาธิปไตย

แอร์เนสโต ลาเกลลา กับช็องตาล มูฟ (Ernesto Laclau and Chantal Mouffe) นักวิชาการที่ข้ามพ้นกรอบการอธิบายแบบมาร์กซิสต์มาสร้างคำอธิบายของตนแบบหลังมาร์กซิสต์ ได้เสนอมุมมองเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม/อัตลักษณ์กับประชาธิปไตยไว้อย่างน่าสนใจยิ่ง โดยอธิบายว่า สังคมการเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะเป็นสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างเข้มข้น เป็นสังคมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเพศใด เชื้อชาติใด หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับใด สามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและมีพลังในสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคม การส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแสดงตัวตนทางวัฒนธรรม จะถือเป็นการสร้างให้เกิดประชาธิปไตยอย่างเข้มข้นในสังคมการเมือง (Mouffe 1984. อ้างใน กฤติธี ศรีเกตุ, 2561, น.12-34)

4.7 แนวคิดพหุวัฒนธรรมในสังคมไทย

การนำแนวคิด “พหุวัฒนธรรม” มาใช้ในสังคมไทยมีการให้ความหมายที่แตกต่างออกไปจากคำศัพท์เดิมในภาษาอังกฤษ “Multiculturalism” อยู่มากพอสมควร กล่าวคือ ในขณะที่คำศัพท์เดิมมีความหมายถึงแนวคิดที่มุ่งให้ความสนใจกับเรื่องของการสร้างความตระหนักรู้และยอมรับในสิทธิและความเท่าเทียมทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคม การอภิปรายถกเถียงเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างคนส่วนใหญ่ (ethnic

and religious majority) กับชนกลุ่มน้อย (ethnic and religious minorities) อันเกิดมาจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา รวมถึงตลอดถึงการผลักดันให้มีกลไกที่เป็นทางการ เช่น นโยบายกฎหมาย เพื่อจัดการความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความไม่เสมอภาคที่มีอยู่ และรองรับให้การยอมรับในความแตกต่างดังกล่าวเกิดผลในเชิงรูปธรรมแก่พหุวัฒนธรรมที่สังคมไทยเข้าใจ และนำมาใช้ ทั้งที่ปรากฏในงานวิชาการและจากนโยบายต่าง ๆ ของฝ่ายปกครอง ส่วนใหญ่แล้ว ถูกนำไปเชื่อมโยงเข้ากับกรอบแนวคิดเรื่องความสามัคคีและสมานฉันท์มองว่าพหุวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือหรือหนทางที่จะนำไปสู่ความปรองดองและความสงบสุขของประเทศชาติ อีกทั้งยังเชื่อมโยงแนวคิดไปสู่เรื่องของความมั่นคงของชาติอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า พหุวัฒนธรรมในสังคมไทยได้รับความสนใจภายใต้บริบทที่แตกต่างจากบริบทที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และการเข้ามาของพหุวัฒนธรรมของสังคมไทยก็เกิดขึ้นภายใต้บริบทของความขัดแย้ง โดยมีความคาดหวังว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมจะช่วยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการตีความพหุวัฒนธรรมไปในทางของการสร้างความสามัคคีความสมานฉันท์ ความเป็นเอกภาพของสังคม ซึ่งเข้ากันได้ดีกับวาทกรรมหลักของสังคมไทยที่เป็นสังคมอนุรักษนิยม มากกว่าหมายถึง การยอมรับในความแตกต่างหลากหลายอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ ในช่วงที่แนวคิดพหุวัฒนธรรมเข้ามาในสังคมไทย การศึกษาวัฒนธรรมยังเน้นหนักอยู่ในแวดวงนักมานุษยวิทยาสาขาสากลนิยมทางวัฒนธรรมที่มักมองว่าวัฒนธรรมเป็นคุณค่าร่วมกันและเป็นตัวกำหนดทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะเข้าใจว่าวัฒนธรรมเป็นแก่นแท้ที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเอง จึงมุ่งไปที่การค้นหาลักษณะแบบแผนทางวัฒนธรรม เป็นผลให้เกิดการศึกษาที่ยึดติดอยู่กับกรอบทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงทฤษฎีเดียว หรือการยึดติดกับความหมายของวัฒนธรรมเพียงความหมายเดียว อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2448, น.41)

5. แนวคิดกองอาสารักษาดินแดน

กองอาสารักษาดินแดน เป็นองค์กรขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดน หลักการสำคัญในการจัดตั้งคือ เพื่อมีกำลังสำรองไว้ช่วยเหลือประชาชนและประเทศชาติ ทั้งยามปกติและสงคราม โดยรับสมัครราษฎรที่สมัครใจอาสาเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.) พัฒนาการของกองอาสารักษาดินแดน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะก่อน พ.ศ. 2454 สมัยโบราณเมื่อเกิดภาวะสงคราม จะมีราษฎรที่ไม่ใช่ทหาร รวมตัวกันต่อสู้กับข้าศึกเพื่อรักษาแผ่นดิน อาทิ สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ศึกบางระจัน ชาวบ้านบางระจันที่ไม่ใช่ทหารพยายามต่อสู้กับพม่าจนสิ้นกำลัง ประมาณ พ.ศ. 2308 – 2309 สมัย การสู้รบที่เมืองถลาง คุณหญิงจันและนางมุก (ท้าวเทพกษัตรี และท้าวศรีสุนทร) สมัยกู่ฮือสภาพ เมืองนครราชสีมา โดยการนำของคุณหญิงโม (ท้าวสุรนารี) สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากองเสือป่าขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 เป็นกองพลอาสาสมัครเพื่ออบรมข้าราชการและประชาชนให้รู้จักรักษา รั้วจัก หน้าทีในการป้องกันรักษาประเทศชาติ

ระยะตั้งแต่ พ.ศ. 2454 – 2497 มีความพยายามที่จัดตั้งหน่วยพลเรือนอาสาขึ้นให้เป็น ระบบ ทั้งในยามปกติและสงคราม มีการนำแนวคิดจากต่างประเทศมาใช้หลังจากมีการจัดตั้งกอง เสือป่าขึ้น สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คน ไทยในเวลารบ พ.ศ. 2481 และพระราชบัญญัติให้อำนาจในการเตรียมการป้องกันประเทศ พ.ศ. 2484 ขึ้น เพื่อฝึกอบรมคนไทยให้รู้จักหน้าที่ในการที่จะป้องกันรักษาประเทศชาติในเวลาสงคราม โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ

ระยะตั้งแต่ พ.ศ. 2497 – ปัจจุบัน มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองอาสา รักษา ดินแดน พ.ศ. 2497 เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2497 ทำให้การดำเนินการด้านพลเรือนอาสา มีรูปแบบ และระบบที่ชัดเจน ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาตามลำดับจนถึงปัจจุบัน

หลังจากสถานการณ์การต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ได้คลี่คลายจนสามารถยุติการสู้รบลง ได้ เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กองอาสา รักษา ดินแดนจึงปรับเปลี่ยน บทบาทภารกิจของสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสา รักษา ดินแดน พ.ศ.2497 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายใน ท้องที่ร่วมกับพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและ สนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น และปัจจุบันยังมีภารกิจที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น โดย เป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่สำคัญ คือ การบริการประชาชน โดยมีสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครองตาม โครงการบริการ ประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ การรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและ

กระทรวงมหาดไทย โดยกองอาสารักษาดินแดนเป็นหน่วยขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทย จึงมีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครอง ทหาร และตำรวจ ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญ ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, การปราบปรามและกวาดล้างอาวุธสงครามและแหล่งผลิตอาวุธปืน วัดถูระเบิด ที่มีขอบด้วยกฎหมายทุกประเภท, การขจัดแหล่งปลูกพืชเสพติด ผู้ผลิต และสกัดกั้นทางลำเลียง ตลอดจนสอดส่องผู้มีอิทธิพลที่ให้การสนับสนุนในการค้ายาเสพติด รวมถึงการร่วมกับตำรวจในการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ตามพื้นที่รับผิดชอบต่าง ๆ การแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งในด้านการปราบปราม เพื่อดำเนินการปราบปรามยาเสพติด การตรวจสอบสถานบริการเพื่อค้นหายาเสพติดการเฝ้าระวังจุดตรวจตามแนวชายแดน และสกัดกั้นการลักลอบหรือลำเลียงยาเสพติด ซึ่งจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด นำผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา จากสถานพยาบาลของรัฐบาล รวมทั้งด้านการเฝ้าระวังการกลับมาและเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โดยสมาชิกมีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ทำหน้าที่เป็น ผู้ประสานความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ เอกชน ประชาชน และกลุ่มพลังมวลชนในพื้นที่ ในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด

ในปัจจุบันกองอาสารักษาดินแดน ยังคงมีภารกิจหน้าที่ที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งนโยบายหลักของกรมการปกครอง ซึ่งมีหลากหลายด้าน ประกอบด้วย

ด้านการจัดระเบียบสังคม เพื่อออกตรวจสถานบริการตามนโยบายจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทย เช่น การสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจ ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดในสถานบริการ การหาข่าวอาชญากรรม และการกระทำผิดในพื้นที่ รวมทั้งผู้มีอิทธิพล และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายในการตรวจสถานบริการ โดยเคร่งครัด รวมไปถึงการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนไม่ให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถานบริการ ตลอดจนการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด การกวดขันเวลาปิด - เปิด สถานบริการตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อป้องกันบรรเทาอันตราย หรือความเสียหายอันเกิดจากสาธารณภัยทุกประเภท การก่อวินาศกรรม และรวมถึงการอพยพประชากรและส่วนราชการโดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) มีหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามมาตรา 16 (1) แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ดังนั้น กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน

(บก.อส.) จึงได้จัดให้มีชุดปฏิบัติการ “อส.กู้ภัย” เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกันภัยต่าง ๆ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ให้มีความรู้ในเรื่องการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีการฝึกซ้อม และจัดหน่วยปฏิบัติไว้ให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทันที

ด้านการปฏิบัติการจิตวิทยา ด้วยการจัดตั้ง “อส.สัมพันธ์” เพื่อให้บริการประชาชน การอำนวยความสะดวก พัฒนาหมู่บ้าน สร้างและซ่อมสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ถนน เหมือง ฝ่ายบริการแสดงดนตรีในงานต่าง ๆ การบริการตัดผม และการบริการด้านอื่น ๆ ด้วยการออกกิจกรรมอำเภอเคลื่อนที่หรือจังหวัดเคลื่อนที่ รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ภายใต้การปกครองในระบบประชาธิปไตย เป็นต้น

6. สภาพทั่วไปของจังหวัดปัตตานี

“ปัตตานี” เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และมีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ซึ่งหลักฐานเอกสารโบราณปรากฏนามเมืองหรือรัฐสำคัญแห่งหนึ่งบนแหลมมลายู ซึ่งออกเสียงตามสำเนียงในแต่ละภาษา เช่น หลังยาซัว หลังยาซีเจีย (ภาษาจีน) ลังคาโศกะ อิลังคาโศกะ (ภาษาสันสกฤต ภาษาทมิฬ) เล็งกะสุกะ (ภาษาชวา) ลังคะสุกา (ภาษาอาหรับ) ลังคะสุกะ ลังกาสุกะ (ภาษามลายู) โดยนักวิชาการสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นชื่อเมืองเดียวกันที่น่าจะเคยตั้งอยู่ในรัฐเคดาห์ ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย และจังหวัดปัตตานีในปัจจุบัน นักวิชาการทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีเชื่อว่า “ปัตตานี” เป็นที่แวะพักจอดเรือ เพื่อแลกเปลี่ยนซื้อ - ขายสินค้าระหว่างพ่อค้าชาวอินเดียตะวันตกกับพ่อค้าชาวจีนทางตะวันออก และชนพื้นเมืองบนแผ่นดินและหมู่เกาะใกล้เคียง (จังหวัดปัตตานี, ประวัติความเป็นมา และข้อมูลทั่วไปของจังหวัด, สืบค้นจาก <http://www.pattani2018.pattani.go.th/content/history> (สืบค้นข้อมูล 25 พฤศจิกายน 2563))

นอกจากนี้ ยังเชื่อว่าเดิม “ปัตตานี” เป็นอาณาจักรเก่าแก่ที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เนื่องจากมีหลักฐานทางโบราณคดีว่าบริเวณอำเภอยะรัง มีซากร่องรอยของเมืองโบราณขนาดใหญ่ ซ้อนทับกันถึง 3 เมือง มีซากโบราณสถานและศาสนสถานหลายแห่ง นอกจากนี้ยังค้นพบวัตถุโบราณจำนวนมาก โดยวัตถุบางชิ้น มีตัวอักษรซึ่งนักภาษาโบราณอ่านและแปลว่าเป็นอักษรปัลลวะ (อินเดียใต้) ภาษาสันสกฤตเขียนเป็นคาถาในพุทธศาสนนาลัทธิมหายาน พระโพธิสัตว์สัมฤทธิ์ และเศษภาชนะดินเผาที่มีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 12 – 13 สอดคล้องกับจดหมายเหตุจีนที่ได้กล่าวถึงไว้ นอกจากนั้นหลักฐานที่ได้ขุดค้นพบยังแสดงให้เห็นด้วยว่าบริเวณที่ตั้งอำเภอยะรังในปัจจุบัน เป็นชุมชนที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต และต่อมาได้ย้ายเมืองปัตตานี มาบริเวณบ้านกรือ

เชะ สันนิษฐานว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์ทำให้เมืองเดิมไม่เหมาะในการเป็นเมืองท่าการค้า

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (พ.ศ.2352 – 2367) เกิดความไม่สงบบ่อยครั้งจึงโปรดเกล้าฯ ให้มีผู้กำกับดูแลหัวเมืองมลายู โดยแบ่งเมืองตานีออกเป็น 7 หัวเมือง ประกอบด้วย เมืองปัตตานี เมืองยะหริ่ง เมืองสายบุรี เมืองหนองจิก เมืองระแงะ เมืองรามันห์ และเมืองยะลา ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกวิธีการปกครองแบบจตุสดมภ์ (เวียง วัง คลัง นา) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2435 เป็นต้นมา โดยจัดการปกครองแบบ 12 กระทรวง มีกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงการแผ่นดิน โดยจัดการปกครองเป็นระบบเทศบาล โดยจัดแบ่งเป็นมณฑล ทรงใช้นโยบายประนีประนอมและดำเนินเป็นขั้นตอน เพื่อไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อการปกครองของเจ้าเมืองทั้ง 7 หัวเมือง ประกอบด้วย ปัตตานี ยะหริ่ง สายบุรี หนองจิก ระแงะ รามันห์ และยะลา ซึ่งขึ้นกับมณฑลนครศรีธรรมราช มีข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลเป็นผู้ว่าราชการเมืองดูแล ต่อมาในปี พ.ศ.2499 ได้แยกหัวเมือง ทั้ง 7 ออกจากมณฑลนครศรีธรรมราช มาตั้งเป็นมณฑลปัตตานี พร้อมทั้งเปลี่ยนฐานะเมืองเป็นอำเภอ และจังหวัด ได้แก่ จังหวัดปัตตานี (รวมเมืองหนองจิกกับเมืองยะหริ่ง) จังหวัดสายบุรี (รวมเมืองระแงะ) จังหวัดยะลา (รวมเมืองรามันห์) และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เกิดภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 รัฐบาลจำเป็นต้องตัดทอนรายจ่ายให้น้อยลงเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการคลังของประเทศ จึงให้ยุบเลิกมณฑลปัตตานีคงสภาพเป็นจังหวัดยุบจังหวัดสายบุรีเป็นอำเภอตะลุมบอน (ภายหลังชื่ออำเภอสายบุรี) และพื้นที่บางส่วนของสายบุรี คือ ระแงะ และบาเจาะ ไปขึ้นกับจังหวัดนราธิวาส

6.1 สภาพทั่วไป

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ 1,055 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 1,940.35 ตร.กม. หรือ ประมาณ 1,212,723 ไร่ มีอาณาเขต ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปัตตานี

6.2 สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดปัตตานี มีสภาพภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ประกอบด้วย พื้นราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาว และเป็นที่ราบชายฝั่งกว้างประมาณ 10 - 30 กิโลเมตร พื้นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านที่ดินมีความเหมาะสมในการเกษตรกรรมและพื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะพ้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี

6.3 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศทั่วไปของจังหวัดปัตตานี อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยตอนบนตั้งแต่ ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ลงไปกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมนี้พัดผ่านอ่าวไทยจึงพัดพาเอาไอน้ำไปตก

เป็นฝนทั่วไป ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปอากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ และจังหวัดปัตตานีซึ่งอยู่ทางด้านฝั่งตะวันออกได้รับอิทธิพลของลมนี้เต็มที่จึงมีฝนตกอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว ลมมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย จึงพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีด้านตะวันตกซึ่งปิดกั้นกระแสลมเอาไว้จึงทำให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานีมีฝนน้อยกว่าภาคใต้ ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมมรสุม

6.4 หน่วยการปกครอง

6.4.1 จังหวัดปัตตานี ได้แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้าน ดังนี้

1) อำเภอเมืองปัตตานี	13 ตำบล	66 หมู่บ้าน
2) อำเภอยะรัง	12 ตำบล	72 หมู่บ้าน
3) อำเภอหนองจิก	12 ตำบล	76 หมู่บ้าน
4) อำเภอโคกโพธิ์	12 ตำบล	82 หมู่บ้าน
5) อำเภอยะหริ่ง	18 ตำบล	81 หมู่บ้าน
6) อำเภอปะนาเระ	10 ตำบล	53 หมู่บ้าน
7) อำเภอยะมาง	13 ตำบล	59 หมู่บ้าน
8) อำเภอสายบุรี	11 ตำบล	64 หมู่บ้าน
9) อำเภอไม้แก่น	4 ตำบล	17 หมู่บ้าน
10) อำเภอทุ่งยางแดง	4 ตำบล	23 หมู่บ้าน
11) อำเภอกะพ้อ	3 ตำบล	27 หมู่บ้าน
12) อำเภอแม่ลาน	3 ตำบล	22 หมู่บ้าน

6.4.2 หน่วยปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง, เทศบาลเมือง 2 แห่ง (เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองตะลุมปัน) เทศบาลตำบล 15 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 96 แห่ง

6.5 ประชากรและศาสนา

จังหวัดปัตตานี เป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และมีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้เป็นแหล่งศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติศาสนามาตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลุ่มน้ำปัตตานี โดยมีประชากรทั้งหมด ประมาณ 709,796 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.25 นับถือศาสนาอิสลาม รองลงมา ร้อยละ 13.70 นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.05

6.6 เศรษฐกิจ

ชาวปัตตานีมีอาชีพหลัก คือ การทำนา สวนยาง นอกจากนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด เช่น อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี ยังประกอบอาชีพประมง ซึ่งส่งผลให้เกิดผลผลิตในภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องอย่างมาก

6.7 สังคม

จังหวัดปัตตานี ยังเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาหลายแห่ง โดยมีสถานศึกษาที่สำคัญในระดับอุดมศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี วิทยาเขตปัตตานี วิทยาลัยชุมชนปัตตานี และ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพดล เหล่าพญา (2562, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของสมาชิกอาสาสมัครกาดินแดนในการเข้าร่วมภารกิจกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหารและตำรวจในสถานบริการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษา ถึงบทบาทสมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนในการปฏิบัติภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมในสถานบริการ (2) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนในการปฏิบัติภารกิจร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหารในสถานบริการ โดยทำการศึกษาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนและข้าราชการฝ่ายปกครอง ข้าราชการทหาร และข้าราชการตำรวจรวมสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยคำสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปแยกแยะประเด็นที่ได้เป็นข้อค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนมีภารกิจร่วมกับข้าราชการฝ่ายปกครอง ทหาร และตำรวจในสถานบริการ ภารกิจปิดล้อมบริเวณทางเข้า - ออกสถานบริการ ภารกิจกระจายกำลังควบคุมกลุ่มนักท่องเที่ยวในสถานบริการ ภารกิจแยกกลุ่มนักท่องเที่ยวและภารกิจคัดแยกกลุ่มนักท่องเที่ยวปกติกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่พบการกระทำความผิด (2) บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนในการปฏิบัติภารกิจร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทหารและตำรวจในสถานบริการ เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา สมาชิก กองอาสาสมัครกาดินแดนจะทำหน้าที่เป็นหน่วยกำลังหลักในการเข้าร่วมภารกิจนั้น (3) ข้อเสนอแนะและการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม คือ สมาชิกกองอาสาสมัครกาดินแดนมีความต้องการอยากได้รับการพัฒนาทางด้านสิทธิสวัสดิการอาวรุต่าง ๆ ในการ

สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่การให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายเพิ่มเติมในการปฏิบัติหน้าที่ สวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลต่อครอบครัว เป็นต้น

ปรเมษฐ์ จันทร์แสง (2556, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และเพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 190 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน t – test และ One – way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยรวมมีการปฏิบัติงานตามบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการบริการประชาชน รองลงมา คือ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และด้านการแก้ไขปัญหาเสพติด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ที่มี เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และสถานภาพสมรส ต่างกัน การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน

ร้อยตำรวจเอกภูมิ เสมวรนนท์ (2556, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การปรับตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ต่อเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปรับตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ต่อเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ 2) แสวงหาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ต่อเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประชากรที่ศึกษาเป็นข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนเจ้าหน้าที่ตำรวจในปีงบประมาณ 2554 และ 2555 จำนวน 350 นาย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรเมืองปัตตานีในระดับมาก ($X = 3.97$) และการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรเมืองปัตตานีใน

ระดับปานกลาง ($X = 2.63$) ทั้งนี้พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระดับชั้นยศ มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ความพอเพียงของรายได้มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวทั้งด้านบทบาทหน้าที่และด้านอัตมโนทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่พักอาศัยในขณะปฏิบัติหน้าที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่และด้านอัตมโนทัศน์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รวมทั้งรายได้พิเศษและการได้รับเงินเดือน (สองชั้น) มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่และด้านอัตมโนทัศน์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ไพรัช สร้อยแสง (2546, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัญหา อุปสรรคในการทำงานและแนวโน้มนในการลาออกของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) กรณีศึกษากรงร้อยอาสารักษาดินแดนในจังหวัดระยองมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่และแนวโน้มนของการลาออกของสมาชิก อส. รวมทั้งศึกษาความคาดหวังของสมาชิก อส. ในกรงร้อย อส. ประจำอำเภอต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดระยอง จำนวน 6 กรงร้อย โดยศึกษาจำนวนสมาชิก อส. ที่มีแนวโน้มนจะลาออกจำนวน 14 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ความคาดหวังและแนวโน้มนในการลาออกของสมาชิก อส. การวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสมาชิก อส. ในจังหวัดระยองคือ อัตราค่าตอบแทนมีจำนวนน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 86.00 ซึ่งอัตราค่าตอบแทนไม่เพียงพอสำหรับการยังชีพในสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งสวัสดิการในการรักษาพยาบาลไม่ครอบคลุมถึงครอบครัวซึ่งค่าตอบแทน และสวัสดิการไม่เหมาะสมกับภารกิจหน้าที่ของสมาชิก อส. สอดคล้องกับสมาชิก อส. ปฏิบัติงานในปัจจุบันมีความเสี่ยงต่ออันตรายกว่าลูกจ้างทั่วไปในหน่วยงานอื่นนอกจากนี้สมาชิก อส. ในพื้นที่จังหวัดระยองส่วนมากมีความคาดหวังที่จะได้เงินค่าตอบแทนรายเดือนเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีสวัสดิการที่มั่นคง ส่วนปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่พบคือ วัสดุอุปกรณ์ในกรงร้อยต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ และชำรุดเป็นจำนวนมาก ส่วนแนวโน้มนของการลาออกของสมาชิก อส. จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิก อส. จำนวน 14 คน มีแนวโน้มนที่จะลาออก ซึ่งสมาชิกในกลุ่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิก อส. ทั้งหมด จำนวน 53 คน ในจังหวัดระยอง คิดเป็นร้อยละ 26.00

ธวัช จรัสวรภัทร (2539, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนภายใต้กระแส การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

สถานภาพที่เป็นจริงของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตลอดจนบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปและความจำเป็นของการมีกิจการอาสารักษาดินแดนในสถานการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินกิจการอาสารักษาดินแดน จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยา จำนวน 7 กองร้อย ๆ ละ 10 คน รวม 70 คน และผู้ดำรงตำแหน่งรอง ผบ.ร้อย อส.จ.และผู้ช่วย ผบ.ร้อย.อส.อ. จำนวน 9 กองร้อย ๆ ละ 1 คน รวมทั้งหมด 79 คน ด้วยการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยสรุปว่า บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยาในช่วงสงครามเย็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่สถานการณ์การต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ยังรุนแรงอยู่นั้น ภารกิจที่โดดเด่นและสำคัญที่สุดคือภารกิจด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศ แต่ปรากฏว่าหลังยุคสงครามเย็นภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่สำคัญที่สุดคือ ภารกิจในด้านการป้องกันฝ่ายพลเรือน รองลงมาได้แก่ภารกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ทั้งนี้เนื่องจากหลังยุคสงครามเย็น หลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต และจักรวรรดิแล้ว ปรากฏว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ลดบทบาทลงไปทำให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องปรับบทบาทของตนเองเพื่อให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันสถานการณ์ปัจจุบันได้มีสาธารณภัยมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ประกอบกับภารกิจด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนนั้น ไม่มีหน่วยงานหลักในการดำเนินการ กรมการปกครอง จึงได้อาสารับภารกิจดังกล่าวมาปฏิบัติ และกลายเป็นภารกิจสำคัญในปัจจุบัน ส่วนในด้านความจำเป็นของการมีกิจการอาสารักษาดินแดนนั้น พบว่าสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน มีความเห็นว่ายังมีความจำเป็นอยู่ โดยอ้างภารกิจหลักที่เป็นเหตุผลสำคัญของการดำรงอยู่ของกิจการอาสารักษาดินแดน คือ ภารกิจด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ภารกิจอีกประการหนึ่ง คือ ภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน โดยการปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายตำรวจในการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมที่เด่นชัดที่สุดของภารกิจด้านนี้ คือ การปราบปรามผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า รองลงมาคือ การปราบปรามยาเสพติด ภารกิจที่สนับสนุนเหตุผลการดำรงอยู่ของกิจการกองอาสารักษาดินแดนอีกประการหนึ่งคือ ภารกิจด้านการข่าว ด้วยเหตุผลที่ว่า การปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายทุกประเภทมีความจำเป็นต้องมีการสืบสวนหาข่าวก่อน จึงจะสามารถปฏิบัติการจับกุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าพึ่งกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจไม่เพียงพอ ในขณะที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเป็นกำลังของฝ่ายปกครอง เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามก็ยังมีภารกิจอีกหลายภารกิจที่สามารถเป็นเหตุในการคงไว้ของกิจการอาสารักษาดินแดน แต่เป็นภารกิจที่มีความสำคัญรองลงไปจากภารกิจที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

พรศักดิ์ เจียรณัย (2535, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง บทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง ศึกษาเฉพาะกรณี บทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่า กองกำลังกึ่งทหารมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง โดยนำบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลยมาเป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของอาสารักษาดินแดนในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลังมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ โดยจะมีบทบาทในส่วนของการระงับป้องกันพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในเป็นหลัก สำหรับภารกิจที่กองอาสารักษาดินแดนปฏิบัติมากที่สุด คือ ภารกิจการป้องกันประเทศ และภารกิจส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติจะมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ

สุรสิทธิ์ ลอยลม (2558, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จังหวัดพะเยา จากการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดพะเยา แบ่งเป็นกองร้อยอาสารักษาดินแดน จังหวัดพะเยาที่ 2 และกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอจำนวน 9 อำเภอ ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาบทบาทภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยจิตใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพะเยา (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยจิตใจกับประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพะเยา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จังหวัดพะเยา ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสภาพการทำงาน ด้านความมั่นคงในงาน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐานการศึกษาสมมติฐานที่ 1 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยาที่มีเพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงานต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จะไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสมมติฐานที่ 2

พบว่าปัจจัยจิตใจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยาที่มีปัจจัยจิตใจต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพะเยาในภาพรวม แตกต่างกัน

ชัยวัฒน์ เหล็กจันอัด (2553, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในความรับผิดชอบของ กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 268 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจการรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.456 – 0.811 และค่าความเชื่อมั่นรายด้านทั้งฉบับ .96 สอบถามใน 6 ด้าน ตามภารกิจในพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มาตรา 16 ได้แก่ ด้านการบรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและผลกระทบของข้าศึกด้านการทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ด้านการรักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม ด้านการป้องกันการจลาจล สดับรับฟังและรายงานข่าว ด้านการช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการและตัดทอนกำลังข้าศึก และด้านการเป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งพร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน ใช้ t-test (Independent Samples) และ F – test (One – way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครราชสีมา เป็นเพศชายทั้งหมด (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 61.19) การศึกษาชั้นประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) (ร้อยละ 67.16) และมีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 11 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 60.82) 2) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเห็นว่า มีการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ระดับปานกลาง 3 ด้าน ($X = 2.51 - 3.50$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรกจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการเป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งพร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น ($X = 4.13$) ด้านหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ($X = 3.18$) และด้านการรักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม ($X = 3.58$) ตามลำดับ 3) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน เห็นว่ามีการปฏิบัติงานทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) โดยมีแนวทางในการปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน การจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนวัสดุ

อุปกรณ์การสนับสนุนสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และปรับปรุงคำสั่งที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ทันสมัย รวมถึงจัดให้มีการฝึกซ้อม ฝึกอบรมด้านยุทธวิธีร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประชาชนต่อไป

อภิชาติ เหมือนมนัส (2548, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทและภารกิจของกองอาสารักษาดินแดนภายหลังการปฏิรูประบบราชการ ศึกษาในในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและภารกิจของกองอาสารักษาดินแดนก่อนการปฏิรูประบบราชการ ความเปลี่ยนแปลงภายหลังการปฏิรูประบบราชการ บทบาทและภารกิจในอนาคต ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานของกองอาสารักษาดินแดน 3 ระดับ คือ ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และผู้ปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า ศึกษาบทบาทและภารกิจของกองอาสารักษาดินแดนก่อนการปฏิรูประบบราชการ คือ การรักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนภารกิจของทหารตำรวจ การป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายจากผู้นิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ บทบาทและภารกิจภายหลังการปฏิรูประบบราชการคือ การป้องกันปราบปรามและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การบรรเทาให้กับผู้ประสบสาธารณภัยธรรมชาติ การป้องกันการจารกรรมจากการก่อการร้าย การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารตำรวจ ในการจัดระเบียบสังคม รักษาความมั่นคงของชาติ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนช่วงเทศกาล แนวทางการปฏิบัติงานในอนาคต คือ จะยึดตามนโยบายของรัฐบาลเป็นแนวทางกำหนดบทบาทและภารกิจ แต่ยังคงยึดถือบทบาทภารกิจหลักเช่นเดิม เสริมการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปัญหา และอุปสรรค คือ การขาดอัตรากำลังอัตราค่าตอบแทนต่ำ การขาดทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกับทหารตำรวจ

สำราญ ต้นเรืองศรี (2530, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ศึกษาจากทัศนะของ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดปราจีนบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน 2) ศึกษาถึงบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน 3) เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษา

ดินแดน ตามที่คณะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน

4) เพื่อประมวลปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนยุทธการ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประเภทประจำกอง และกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ที่มีการส่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) และได้กลุ่มตัวอย่าง 479 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความสัมพันธ์แบบ T – test และ F – test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) บทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกัน อันเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน 2) บทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกัน อันเป็นการยอมรับสมมติฐาน และ 3) บทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และกำนันผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกันอันเป็นการยอมรับสมมติฐาน ส่วนปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ความรับผิดชอบของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง และการขาดความร่วมมือจากองค์กรของรัฐและเอกชน และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ ควรมีการพิจารณาบทบาทบทบาทของการรุกทางการเมืองและพัฒนาท้องถิ่นเสียใหม่ โดยอาจให้ผู้บังคับบัญชาระดับล่างเสนอโครงการทางการเมือง ควรคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจากผู้มีความสนใจ มีร่างกายแข็งแรง และมีความเคร่งครัดในระเบียบวินัย ควรส่งเสริมอาชีพและเพิ่มสวัสดิการให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมากยิ่งขึ้น

สุจริต ปัจฉิมนันท์ (2533, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน กรณีศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองอาสารักษาดินแดน มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาว่า การปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจบางประการของกองอาสารักษาดินแดน โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้น มีปัญหาในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวเพียงใด ทั้งนี้ สืบเนื่องมาแต่เดิมและที่เกิดขึ้นใหม่ ยังคงไม่ได้รับการแก้ไขคงเป็นสภาพที่กองอาสารักษาดินแดนจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ จึงเป็นจุดสนใจที่ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเสนอแนวทางแก้ไข โดยผู้ศึกษามีข้อคิดเห็นว่าการบริหารองค์การในเชิงการบริหารการแบ่งโครงสร้างองค์การ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ

ในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร หากองค์กรใด มีโครงสร้างไม่เหมาะสม การบริหารงานอาจจะเกิดความยุ่งยาก และไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวทางแก้ไข คือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร ซึ่งการศึกษาวิจัยจะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการกำหนดหลักการกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการกิจ ขอบเขตงาน ปริมาณงานและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และดำเนินการศึกษาวิจัยโดยการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และการศึกษาวิจัยภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถามของข้าราชการกองอาสารักษาดินแดนส่วนกลางผู้เป็นหัวหน้าฝ่าย ส่วนภูมิภาค คือ ป้องกันจังหวัด ผู้ช่วยป้องกันจังหวัด และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในภูมิภาคทั้ง 9 จังหวัด

ผลการวิจัยพบว่า 1) โครงสร้างของกองร้อยอาสารักษาดินแดนในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่า โครงสร้างและการดำเนินงานไม่เหมาะสมกับการกิจ และหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะภารกิจความมั่นคงปลอดภัย ภารกิจความร่วมมือและประสานงานถึงแม้ป้องกันจังหวัดและผู้ช่วยป้องกันจังหวัด จะรับผิดชอบในภารกิจส่งเสริมและการสนับสนุนการท่องเที่ยว การร่วมมือในส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ทำให้การปฏิบัติงานในภาพรวมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่เพียงแต่งานส่งเสริมการท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งไม่ได้รับการมอบหมายจากส่วนกลางอย่างจริงจัง สะท้อนให้เห็นว่า กองร้อย อส. ควรมีโครงสร้างเฉพาะในการรับผิดชอบต่อภารกิจดังกล่าวในที่นี่ รวมทั้งงบประมาณอัตรากำลัง, เครื่องมือเครื่องใช้จากส่วนกลาง, การสนับสนุนคุณภาพบุคลากร 2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกองร้อย อส. ขาดความรวดเร็ว เป็นเพราะการขาดปัจจัยสนับสนุน และปัญหาจากการจัดหน้าที่ ความรับผิดชอบของบางหน่วย และการแบ่งงานยังมีความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานของกองร้อย อส. เป็นหน่วยสนับสนุนการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากกว่าเป็นหน่วยหลัก ทำให้เกิดความสับสนในการแบ่งงานและการประสานงาน นอกจากนี้กองร้อย อส. ยังมีปัญหาที่สำคัญอันมีผลต่อการจัดโครงสร้างกองร้อย อส. โดยเฉพาะปัญหาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และจำนวนอัตรากำลัง อันเป็นผลมาจากการจัดโครงสร้างดังกล่าว และขาดการฝึกอบรม นอกเหนือจากปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้ สะท้อนให้เห็นได้จากอัตราการเข้าออกสูงมาก 3) ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างของกองร้อย อส. ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจาก จำนวนหน่วยงานในระดับกองร้อย อส. มีไม่เพียงพอ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเพิ่มอัตรากำลัง การฝึกอบรม และการขยายภารกิจ โดยมีการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และภารกิจที่ชัดเจน ยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และเสริมสร้างความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของสมาชิก อส. ด้านภาษาต่างประเทศ การประสานงานกับภาคเอกชน และส่วนท้องถิ่น นอกเหนือจากการเสนอแนะให้มีหน่วยงานเฉพาะ

ด้าน 4) ความเหมาะสมของโครงสร้างตามภารกิจหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติของกองร้อย อส. ในปัจจุบัน ไม่เหมาะสมกับภารกิจหน้าที่ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบอยู่ได้ครบถ้วน เนื่องจาก จำนวน อส. น้อยเกินไป งานแต่ละหมวดไม่สัมพันธ์กัน ขอบข่ายงานกว้างเกินไป จึงควรมีการจัดตั้ง กองร้อยเพิ่มเติม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานที่ผ่านมา มีการบรรลุผลตามเป้าหมายหรือแผนงานน้อย 5) ความเหมาะสมของโครงสร้างต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีการร่วมมือประสานงานในระดับที่ดี โดยมีการประสานงาน และการแบ่งงาน มีการกระจายอำนาจตัดสินใจ ไม่มีการก้าวท้าว และซ้ำซ้อนกัน การปฏิบัติงานตรงตามความรู้ ความสามารถ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการจัดโครงสร้างในปัจจุบันมีปัญหาในระดับหมู่ ทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ด้วยเช่นกัน 6) การปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าการแบ่งงานภายในหมวดต่อภารกิจด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวจะมีความเหมาะสมอยู่แล้วก็ตามปัญหาดังกล่าวอาจแก้ไขได้โดยการสร้างแรงจูงใจและเพิ่มอัตราค่าจ้าง ทำให้การปฏิบัติงานไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ปัญหาด้านการขาดงบประมาณ และเครื่องมือสนับสนุนการแก้ไขอาจดำเนินการได้ เพิ่มพูนภารกิจและความรู้และความสามารถบางประการ โดยเฉพาะการศึกษาดูงาน การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ และการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง 7) การปรับปรุงโครงสร้างของกองร้อยอาสารักษาดินแดนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว จะต้องมีการปรับปรุงอัตราค่าจ้าง การปรับปรุงโครงสร้างภารกิจเพิ่มเติมเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สำราญ ตันเรืองศรี (2534, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดน การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 รวมทั้งมีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2504 ว่าส่วนใดเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการอาสารักษาดินแดนในประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้กองอาสารักษาดินแดนไม่พัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปนั้น มีอยู่ 2 ประการ คือกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่เหมาะสมต่อสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และปัญหาอื่น ๆ สำหรับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดนนั้นประกอบด้วย การกำหนดให้กองอาสารักษาดินแดนเป็นนิติบุคคล โดยไม่มีคนและเงินงบประมาณเป็นของตนเอง การกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการกลางไม่ชัดเจน การจัดองค์กรบริหารงานไม่สอดคล้องกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย แต่ปัจจุบันยังไม่มิกองอาสารักษาดินแดนในระดับท้องถิ่นทั้งที่ตามความเป็นจริงและจะมีบทบาท และขีดความสามารถในการช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยได้มาก และเป็นการปูพื้นฐานความคิดในระบอบ

ประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นอีกด้วย การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนซึ่งระบุไว้เข้มงวดเกินไป การไม่มีเอกภาพของหน่วยงาน การไม่กำหนดระดับของหน่วยงานว่ามีระดับเทียบเท่ากรม หรือกอง ดังนั้น จึงสมควรแก้ไข ปรับปรุง พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 รวมทั้งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมาตรา 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 และ 30 ตลอดจนดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ เช่น กำหนดนโยบายให้ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ให้มีประสิทธิภาพ การจัดให้มีข่ายการสื่อสารและฝ่ายกฎหมายเป็นของตนเอง ตลอดจนดำเนินการกวาดล้างวินัยของกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นที่ไปตามกฎหมาย โดยเคร่งครัดเพื่อรักษาเกียรติภูมิของหน่วยงาน และให้ประชาชนยอมรับบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนมากยิ่งขึ้น

ร้อยเอกหญิง บงกช เทพจารี (2552, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) ศึกษาผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3) ศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรของการศึกษารั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่พลเรือน จังหวัดละ 2 อำเภอ จำนวน 252 ราย เจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 397 ราย เป็นระดับสัญญาบัตร 104 ราย และต่ำกว่าสัญญาบัตร จำนวน 293 ราย และเจ้าหน้าที่ทหาร จำนวน 397 ราย เป็นระดับสัญญาบัตร 91 ราย และต่ำกว่าสัญญาบัตร 306 ราย รวมประชากรทั้งสิ้น 1,046 ราย ที่ตอบแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก การจัดสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้โปรแกรม LISERL Version 8.72 วิเคราะห์แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง

ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการปฏิบัติงานด้านการข่าวนั้น เจ้าหน้าที่รัฐสามารถพบปะ พูดคุย ทำความรู้จักกับประชาชนในพื้นที่และประชาชนยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสาร แจ้งเบาะแสการก่อเหตุกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในระดับปานกลาง ส่วนผลการปฏิบัติงานด้านยุทธการนั้น เจ้าหน้าที่รัฐสามารถพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากรในพื้นที่ได้ ทั้งยังสามารถป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันเวลาและช่วยยุติเหตุความไม่สงบให้ลดน้อยลงได้ ในระดับปานกลาง ส่วนผลการปฏิบัติงานด้านกิจการพลเรือนนั้น เจ้าหน้าที่รัฐสามารถปรับเปลี่ยน

ทัศนคติความคิดเชิงลบของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อรัฐ จนเกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนในพื้นที่กับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระ ที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น การรับรู้เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน/ภารกิจและงานมวลชน และทัศนคติต่อความเพียงพอด้านปัจจัยสนับสนุนในการปฏิบัติงาน 3) ปัญหาที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ควรได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ สวัสดิการ ผลตอบแทนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ปัญหาความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และปัญหาความร่วมมือ การติดต่อประสานงานกัน ในทุกระดับชั้น ทุกหน่วยงาน เพื่อลดช่องว่างและเสริมสร้างสัมพันธภาพอันดีในการวางแผนร่วมกันแก้ปัญหาภาคใต้ โดยให้ข้อเสนอแนะว่า 1) ควรให้ความสำคัญในเรื่องการรับรู้ ทัศนคติ ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การสร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐกับผู้นำทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดสภาพร่วมคิดร่วมทำในการแก้ไขปัญหา 2) ควรใช้งานมวลชนสัมพันธ์ตามหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และแนวทางแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีจัดการกับปัญหาชายแดนภาคใต้ 3) ควรให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา เริ่มจากการสร้างความเข้าใจให้สามารถใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง เพื่อจะได้ทราบความคิด ความรู้สึกและความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่ม พร้อมกับพิจารณาตอบสนองเท่าที่จะสามารถทำได้ สิ่งใดทำไม่ได้ต้องชี้แจงให้เข้าใจตามเหตุผลอย่างแท้จริง 4) เจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ต้องรักษาอำนาจรัฐไว้ให้เข้มแข็ง และเป็นธรรม 5) ควรออกแบบกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและบทบาทในแต่ละหมู่บ้าน

เสกสม ลินดาพรประเสริฐ (2540, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติหน้าที่ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด กับศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2511 ถึง พ.ศ.2540 โดยกรอบแนวคิดในการค้นคว้าได้จากหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 หมวด 2 มาตรา 16 และหน้าที่ตามความมุ่งหมายของคณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนซึ่งได้กำหนดภารกิจในการช่วยเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน รวมทั้งหมด 12 ด้าน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้รู้ ได้แก่ ข้าราชการฝ่ายปกครอง ผู้สูงอายุ และสมาชิก อส. ที่ปลดเกษียณแล้ว จำนวน 10 คน สมาชิก อส.

จำนวน 24 คน ข้าราชการฝ่ายปกครอง จำนวน 8 คน ตำรวจ จำนวน 44 คน สาธารณสุข จำนวน 23 คน พัฒนาชุมชน จำนวน 5 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 174 คน วิธีการศึกษาใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์การสังเกต และการบันทึกข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ที่สำคัญคือ การส่งกำลังบำรุงวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยเหนือมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ สมาชิก อส. มีอายุมาก และความรู้ที่น้อย ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และระเบียบกฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้านรักษาความสงบเรียบร้อยของสมาชิก อส. ประกอบกับด้านยุทธการมีการอบรมสมาชิก อส. เฉพาะหลักสูตรด้านการทหารเพียงด้านเดียวทำให้สมาชิก อส. ขาดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้านอื่น เช่น การบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่กรมอนามัย เป็นต้น 2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านการเมือง หลังจากลัทธิคอมมิวนิสต์ยุติบทบาทการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ โดยสิ้นเชิง เมื่อปี พ.ศ.2529 ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อส. ด้านการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นภารกิจหลักต้องเปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยด้านสังคม คือความเจริญด้านสาธารณูปโภค ทำให้สมาชิก อส. สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น สามารถเข้าถึงพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติได้รวดเร็ว แก้ไขสถานการณ์ทันต่อเหตุการณ์ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อส. ลดประสิทธิภาพลงเนื่องจากได้รับค่าตอบแทนน้อย สมาชิก อส. จึงต้องประกอบอาชีพเสริมเพื่อหารายได้ให้เพียงพอต่อค่าครองชีพ และปัจจัยด้านกำลังพล และการส่งกำลังบำรุง ทำให้สมาชิก อส. ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากสมาชิก อส. ส่วนใหญ่มีอายุมาก การศึกษาน้อย และได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่จากหน่วยเหนือไม่เพียงพอ ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก อส. อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเหมาะสมแล้ว เนื่องจากสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร สำหรับหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์นั้นลดความจำเป็นลงไปมาก สมาชิก อส. จึงควรเปลี่ยนบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

บุชา จันทรมิมล (2554, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต้นแบบในการกำหนดสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายซึ่งมาจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ในรอบปี 2551 – 2552 จำนวน 21 คน จากผู้บังคับบัญชา

ในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และทหาร โดยใช้เดลฟายเทคนิค (Delphi technique) เพื่อระดมความคิดเห็นและตัดสินใจที่สอดคล้องกันในการเลือกการกำหนดและการพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ คือ 1) การรักษาความปลอดภัยบุคคล สถานที่ และเส้นทางคมนาคม 2) การหาข่าว รายงานข่าว 3) จิตสำนึกในการให้บริการประชาชน 4) การใช้อาวุธปืน 5) การตรวจค้น ตั้งด่านลาดตระเวน 6) ศิลปะในการปฏิบัติภารกิจจิตวิทยา อส.สัมพันธ์ 7) การจับกุมตามยุทธวิธี 8) การประสานงานและการสื่อสาร 9) การนำหน่วย ภาวะผู้นำ ส่วนแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ประกอบด้วย 8 แนวทาง คือ 1) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการกำลังพล 2) การจัดตั้งโรงเรียนสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือสถาบันอาสารักษาดินแดน (อสส.) ขึ้นมาโดยตรง 3) การติดตามประเมินผลในแต่ละรอบปี หรือ 6 เดือน อย่างจริงจังของกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด 4) การกำหนดประเภทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วค่อยพัฒนาสมรรถนะหลัก 5) การพัฒนาสมรรถนะหลักแบ่งออกเป็น 3 กระบวนการ ให้กองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน รับผิดชอบสมรรถนะหลัก ให้กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด รับผิดชอบพัฒนาสมรรถนะในแต่ละพื้นที่ และควรพัฒนาผู้บังคับบัญชาควบคู่ไปกับการพัฒนาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน 6) การกำหนดแนวทางวิธีการรับสมัครสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน 7) การพัฒนาระบบแรงจูงใจ 8) การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะ ควรแยกเป็นสมรรถนะหลัก และสมรรถนะเฉพาะพื้นที่ ควรแยกการพัฒนาสมรรถนะ และการจะพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้ได้ผลดีนั้น ต้องสร้างความมั่นคงในอาชีพสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนด้วย ทั้งการปรับเพิ่มเงินค่าตอบแทน และสวัสดิการด้านต่างๆ เพื่อสร้างกำลังใจในการทำงาน ควรเร่งรัดพัฒนาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่เป็นกลุ่มที่มีความสามารถน้อยให้พัฒนาไปสู่กลุ่มปานกลางหรือกลุ่มที่มีความก้าวหน้าให้ได้ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ก็ควรพิจารณาใช้มาตรการให้ออกจากการเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยมีค่าตอบแทนให้อัตราที่เหมาะสมเพื่อบรรจุสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนใหม่เข้าทดแทนสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกลุ่มความสามารถน้อย ดังกล่าว

พ.จ.อ.นิพนธ์ จันทร์ชู (2554, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง กับปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ สมาชิกกองอาสา

รักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง จำนวน 12 กองร้อย 188 นาย (ศึกษาประชากรทั้งหมด) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi – Square

ผลการวิจัยพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับสูงทุกด้านโดยมีความคิดเห็นด้านสภาพการปฏิบัติงาน เป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในงาน ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านโอกาสความก้าวหน้า ด้านความยุติธรรมในหน่วยงาน ด้านสวัสดิการของหน่วยงาน และด้านความเพียรของรายได้ ตามลำดับ โดยความสัมพันธ์ระหว่างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง กับปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดพัทลุง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แต่อายุ ระดับการศึกษา ค่าตอบแทน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

นิพนธ์ วิสุทธาภรณ์ (2559, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1 และเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1 จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.96 โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนรวมทั้งสิ้นจำนวน 60 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเพศชาย มากกว่าเพศหญิง (N = 51 คน) มีอายุ 41 ปีขึ้นไป -48 ปี (N = 24 คน) มากที่สุด รองลงมา มีอายุ 27 ปีขึ้นไป -34 ปี (N = 15 คน) สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่า ม.6/ปวช. มากที่สุด (N = 44 คน) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (N = 9 คน) มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่มีชั้นยศตั้งแต่นายหมู่ใหญ่ขึ้นไป มากที่สุด (N = 32 คน) รองลงมาคือ มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่มีชั้นยศตั้งแต่สมาชิกถึงสมาชิกเอก (N = 22 คน) มีรายได้ 8,290 บาท ขึ้นไป มากที่สุด (N = 33 คน) รองลงมาคือ มีรายได้ 5,810 บาท ขึ้นไป -7,630 บาท (N = 12 คน) ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1 พบว่า สมาชิกมีแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1
จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกเพศชายมีแรงจูงใจ ($\mu = 2.90, \sigma = 0.30$) มากกว่า
เพศหญิง ($\mu = 2.71, \sigma = 0.66$) สมาชิกที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป-27 ปี มีแรงจูงใจมากกว่า ช่วงอายุอื่น (μ
 $= 2.95, \sigma = 0.26$) สมาชิกที่สำเร็จการศึกษาอนุปริญญา/ ปวส. มีแรงจูงใจมากกว่าระดับอื่น ($\mu =$
 $3.08, \sigma = 0.30$) สมาชิกที่มีชั้นยศตั้งแต่นายหมู่ตรีถึงนายหมู่เอก มีแรงจูงใจมากกว่าตำแหน่งอื่น (μ
 $= 2.93, \sigma = 0.33$) สมาชิกที่มีรายได้ 5,810 บาทขึ้นไป-7,630 บาท มีแรงจูงใจมากที่สุด ($\mu = 2.89, \sigma$
 $= 0.37$)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษา วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษา บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษารoles บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยให้ความสำคัญกับข้อมูล กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ที่ผู้ศึกษาเลือกเป็นกลุ่มศึกษาเพื่อนำผลการศึกษามาประกอบเชื่อมโยงให้เห็นถึง บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยประชากรที่ในการศึกษา จำนวน 14 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มที่จะเป็นตัวอย่างในการศึกษาในการทำการศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่ม คือ การมีบทบาทในพื้นที่

ในการศึกษารoles บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 5 กลุ่ม โดยพิจารณาจากบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้แก่

1.1.1 กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เป็นกลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ตามคำสั่งใช้ของกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดปัตตานี

1.1.2 กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เป็นกลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.1.3 กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ เป็นกลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ทหาร ในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.1.4 กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ เป็นกลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.1.5 กลุ่มประชาชนทั่วไป เป็นกลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และ กลุ่มประชาชนทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 คน ได้แก่

1) นายหมู่ใหญ่ สิขรินทร์ สถาวรสมิต ตำแหน่ง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอเมืองปัตตานีที่ 1 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

2) นายหมู่ใหญ่ สุริยา สะเดียมู ตำแหน่ง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอยะรังที่ 8 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

3) สมาชิกตรี วิรัตน์ นิโสะ ตำแหน่ง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอเมืองปัตตานีที่ 1 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

4) สมาชิกตรี สมชาย ดามัน ตำแหน่ง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอโคกโพธิ์ที่ 4 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

5) สมาชิก นัชรุน มะนุยา ตำแหน่ง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอหนองจิกที่ 10 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

1.2.2 กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี จำนวน 3 คน ได้แก่

1) นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ตำแหน่ง ผู้บังคับกองร้อยบังคับการและบริการ ที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้

2) นายหมวดเอก ธาตรี ศรีนนท์ ตำแหน่ง หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลปะกาสะรัง /ปลัดอำเภองานป้องกัน อำเภอเมืองปัตตานี

3) จำสิปโท สุพรรณ จันดาบุญ ตำแหน่ง หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโกระ/ปลัดอำเภองานป้องกัน อำเภอเมืองโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1.3.3 กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน ได้แก่

1) เรือเอก ประยูร หิรัญรักษ์ ตำแหน่ง ผู้บังคับกองร้อยทหารพรานนาวิกโยธินที่ 9
2) ร้อยโท อุดร เพชรฤทธิ์ ตำแหน่ง ผู้บังคับกองร้อยเครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ 153

1.3.4 กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน ได้แก่

1) พันตำรวจโท บุญเลิศ นกเกตุ ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี

2) พันตำรวจตรี อานาจ ไวยวุฒิ ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรตลุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

1.3.5 กลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 2 คน ได้แก่

1) นายหมัดรอปี หมัดเล๊ะ ประชาชนในพื้นที่

2) นางสาวธัญญวรรณ สุวรรณศิริ ประชาชนในพื้นที่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การวิจัยเอกสารและอุปสรรคภาคสนาม

2.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่เป็นกลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และ กลุ่มประชาชนทั่วไป ที่เลือกมาศึกษาเป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของทหารตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค ของกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของทหารตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหของกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของทหารตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาอาศัยข้อมูลที่สังเกตได้จากการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และจากการได้เข้าร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

2.3 อุปสรรคภาคสนาม ประกอบด้วย สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป หลังจากได้ข้อมูลที่ละเอียดแล้วจึงได้นำมาวิเคราะห์หรือขยายปรากฏการณ์ แล้วจึงสรุปในขั้นตอนสุดท้าย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธี ประกอบด้วย

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และ กลุ่มประชาชนทั่วไป

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เช่น หนังสือ ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการสนับสนุนประเด็นต่าง ๆ โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการจำแนกข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมมาได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาพิจารณาและเชื่อมโยงกับประเด็นเพื่อใช้ในการอธิบาย บทบาทของสมาชิก กองอาสาสมัครดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยอาศัยแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ในรูปข้อมูลเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.1 บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อส. หรือ สมาชิก อส.เขตเมือง เป็นการบรรจุตั้งใช้กำลังพลสมาชิก อส. เพื่อปฏิบัติหน้าที่ อส.เขตเมือง สำหรับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มาตรา 16 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันจารกรรมสอดรับฟังและรายงานข่าว (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก (6) เป็นกำลังสำรอง ส่วนหนึ่งพร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็นและมาตรา 29 เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในระหว่างทำการตามหน้าที่ ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ พบว่าบทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน(อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจ และบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของทหาร

1.1.1 บทบาทการสร้างความเข้าใจกับประชาชน

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นปัญหาในด้านความมั่นคงของชาติที่สำคัญ ที่เป็นปัญหาเรื้อรังมาอย่างยาวนานตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืน จากกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่า "ค่ายปิเหล็ง" เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นระยะเวลากว่า 17 ปี ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนมีความสลับซับซ้อน อีกทั้งยังเป็นปัญหาเรื้อรังที่ยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน ทำให้การแก้ไขเป็นไปได้ยากลำบาก และยังไม่มีความหวังว่าจะยุติลงได้โดยง่าย

จังหวัดปัตตานี ก็เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่ยังคงเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนก็ยังคงร่วมมือเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านี้ให้ยุติลง จึงเป็นเหตุให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาในพื้นที่โดยการลดการใช้ความรุนแรง ด้วยการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่รัฐในการลงมาแก้ปัญหา หรือสร้างความเข้าใจในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และเกิดประโยชน์ให้กับทางเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนสร้างการรับรู้ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) ได้จัดตั้งกองบังคับการควบคุมสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ (บก.ควบคุม อส.จชต.) ขึ้น ในส่วนของการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ก็ยังมีบทบาทหลักในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 คือ ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น โดยมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับประชาชน ดังนี้

1) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล
กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น มีข้อมูลข่าวสารหรือนโยบายของรัฐบาลที่ใช้แก้ปัญหาในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยจังหวัดปัตตานีก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องนำนโยบายต่าง ๆ เหล่านี้ นำมาแปลงเป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง ก็คือกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น การที่จะนำนโยบายต่าง ๆ ลงไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจึงต้องมีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ หรือสิ่งที่ทางจังหวัดจะใช้ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อย บังคับการ และบริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเคยปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ปลัดอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ได้ให้ข้อมูลว่า การสร้างความเข้าใจกับประชาชน ต้องอธิบายประชาชนในพื้นที่ให้เข้าใจว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ ว่าร่วมมีบทบาทในด้านใด ซึ่งรวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงการนำกำลังออกไปปฏิบัติหน้าที่ และแสดงให้เห็นภาพการปฏิบัติร่วมกัน โดยต้องอธิบายให้ประชาชนได้รับรู้ ตั้งแต่ นโยบายของทางรัฐบาล นโยบายของกระทรวงมหาดไทย นโยบายของกรมการปกครอง ตลอดจนนโยบายของกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“....ในส่วนของการสร้างความเข้าใจให้กับพี่น้องประชาชนได้รับทราบว่า เรื่องนี้ก็ต้องอธิบายให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนนั้น มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเช่นเดียวกัน โดยจะมีบทบาทในฐานะที่เป็นฝ่ายปกครองในท้องที่อำเภอ ในฐานะที่นายอำเภอเป็นผู้รักษากฎหมายฉบับที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความมั่นคงก็คือ เรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อยก็ดี หรือหน้าที่ในการปราบปรามโจรผู้ร้าย เพราะฉะนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ก็จะมีบทบาทเช่นเดียวกันในการสร้างความเข้าใจให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบนั้น มีแนวทาง คือ การประชาสัมพันธ์ ในการนำกำลังพลออกไปปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทยควบคู่กับการทำงานในพื้นที่ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องแสดงภาพการปฏิบัติงานให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่รัฐหรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเป็นฝ่ายเดียวกันกับพี่น้องประชาชน....” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

จากการสัมภาษณ์ นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อย บังคับการ และบริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้กล่าวว่า ในการสร้างความเข้าใจให้พี่น้องประชาชนได้รับ

ทราบนั้น มีแนวทางคือ การประชาสัมพันธ์ ในการนำกำลังพลออกไปปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทยควบคู่กับการทำงาน เพื่อให้ประชาชนได้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของทางรัฐบาล เช่น โครงการไทยชนะ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบว่าหากเกิดปัญหาข้อขัดข้อง สามารถไปลงทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอได้ หรือนโยบายของกระทรวงมหาดไทย นโยบายของกรมการปกครองในการช่วยเหลือประชาชนหากมีปัญหาเดือดร้อน หรือเป็นปัญหาที่คิดไม่ออก แก้ไม่ได้ ก็ให้ไปร้องทุกข์ได้ ณ ที่ว่าการอำเภอเพื่อทางด้านนายอำเภอ จะได้ให้ความช่วยเหลือต่อไป

พันตำรวจตรี อำนาจ ไวยวุฒิ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาล อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี กล่าวเพิ่มเติมว่า การที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่เป็นคนพื้นที่นั้น มีบทบาทอย่างมากในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนในการสร้างความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุที่เจ้าหน้าที่ต้องออกมาปฏิบัติหน้าที่ตั้งจุดตรวจจุดสกัดในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ หรือการออกตรวจบริเวณพื้นที่ตลาดนัด หรือสวนสาธารณะต่าง ๆ โดยต้องบอกให้ประชาชนเข้าใจว่า เจ้าหน้าที่ไม่ได้ออกมาเพื่อปฏิบัติเหมือนประชาชนเป็นผู้ต้องสงสัย แต่ออกมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันเหตุร้ายที่อาจจะเกิดขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความอุ่นใจ หรือแม้แต่การสร้าง ความเข้าใจ หรือสร้างการรับรู้ให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ก็คือปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 โดยคอยย้ำเตือนให้ประชาชนมีความระมัดระวังในการสัญจรไปมา หรือพบปะปฏิสัมพันธ์ ให้อยู่ในมาตรการการระวังป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“.....ประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาถิ่น คือภาษามลายู เมื่อเจอคนกลางที่สามารถพูดภาษาไทย และภาษาอาหรับได้ ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันก็มีความกลัวเจ้าหน้าที่ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการนำข้อมูลข่าวสารออกไปเผยแพร่ หรือการสร้างการรับรู้ ในเรื่องต่าง ๆ เมื่อสามารถพูดภาษาที่เป็นภาษาเดียวกันกับประชาชน ก็จะทำให้การสื่อสารการสร้าง ความเข้าใจในการรับรู้ต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.....” (พันตำรวจตรี อำนาจ ไวยวุฒิ วันที่สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2564)

“... สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี หรือ อส. เขตเมืองส่วนใหญ่ เป็นกำลังพลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ ก่อนจะมาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ก็คือกลุ่มวัยรุ่น หรือประชาชนในพื้นที่ เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนแล้ว เมื่อออกไปปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ เวลาจะสื่อสารกัน ประชาชนก็จะเข้า

มาพูดคุยกับสมาชิก อส. ก่อนเป็นอันดับแรก เพราะว่าคุยภาษาเดียวกัน รู้สึกไว้นือเชื่อใจ....”
(นายหมู่ใหญ่ สิขรินทร์ สดาวรรสมิต วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

2) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาความไม่สงบนั้น การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบก็ต้องการความได้เปรียบจากเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเท็จเพื่อปลุกระดม หรือเพื่อต้องการดึงกำลังประชาชนเข้ามาเป็นฝ่ายของตัวเอง รวมทั้งเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามทำให้เกิดความสับสน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ได้ยากขึ้น อีกทั้งข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จ ก็อาจทำให้ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เกิดความเข้าใจผิดและเกิดความหวาดกลัวจนนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะฉะนั้นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.เขตเมือง) ซึ่งเป็นหน่วยกำลังที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด อีกทั้งยังเป็นคนในพื้นที่ จึงต้องสร้างความเข้าใจ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงแก่ประชาชนในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ นางสาวธัญญวรรณ สุวรรณศิริ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า ในฐานะที่เป็นประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี ได้เห็นการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่ออกปฏิบัติงานร่วมกับตำรวจในพื้นที่อำเภอเมือง สมาชิก อส. ก็มีบทบาทหลักในการพูดคุยสร้างความเข้าใจกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการมาประชาสัมพันธ์ พูดคุยต่าง ๆ ให้ประชาชนได้เข้าใจการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ว่าเพราะเหตุใดถึงต้องปฏิบัติอย่างนั้น หรือแม้แต่การที่ลงมาสร้างการรับรู้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับข่าวสารที่เจ้าหน้าที่รัฐโดนโจมตีทางสื่อ social ต่าง ๆ ให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องรับรู้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

“.... สมาชิก อส. บางคน ก็คือลูกหลาน ก็คือญาติพี่น้องของประชาชนในพื้นที่การที่เห็นสมาชิก อส. ออกมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจ ออกมาสร้างการรับรู้ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ประชาชนก็กลัวที่จะพบปะพูดคุยมากยิ่งขึ้น บางทีเห็นข่าวใน facebook ว่ามีคนร้ายจะมาก่อเหตุในพื้นที่ก็น่า ขวานั้นไปสอบถาม สมาชิก อส. ว่า เป็นจริงหรือไม่ ก็จะได้รับคำตอบหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความระมัดระวังในการใช้ชีวิตได้มากขึ้น หรือไม่ต้องหวาดกลัวกับข่าวสารปลอม ต่าง ๆ....” (นางสาวธัญญวรรณ สุวรรณศิริ วันที่สัมภาษณ์ 27 มกราคม 2564)

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจ

ในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ให้ข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจในบทบาทการสร้าง ความเข้าใจกับประชาชน นั้น มีทั้งการการสร้างการ รับรู้ สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการนำนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงมหาดไทย หรือแม้แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือปัญหาการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้รับทราบ ตลอดจน การให้ข้อมูลข้อสารที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องไม่คลาดเคลื่อน อาจ นำไปสู่ผลกระทบในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

1.1.2 บทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่

หลังจากสถานการณ์การต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ได้คลี่คลายจนสามารถยุติการ ผู้รบลงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กองอาสารักษาดินแดนจึง ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากต้องปฏิบัติ หน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและผลกระทบของข้อศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบ ภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้อศึก (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและ สนับสนุน กำลังทหารได้เมื่อจำเป็น และปัจจุบันยังมีการกึ่งที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น โดย เป็นภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยที่สำคัญ คือ ภารกิจในด้านการ เสริมสร้างความมั่นคง

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ ในภารกิจด้านการรักษา ความมั่นคง และความปลอดภัยในพื้นที่ โดยมีบทบาท ดังนี้

1) การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนหรือ (สมาชิก อส.เขตเมือง) ที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ในด้านความมั่นคง ก็คือ การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ซึ่งแผนการปฏิบัติดังกล่าว เป็นแผนการปฏิบัติร่วมกัน 3 ฝ่าย ได้แก่ ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง เรียกว่าแผนป้องกันเมืองปัตตานี

จากการสัมภาษณ์ พันตำรวจโท บุญเลิศ นกเกตุ สารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ได้ให้ข้อมูลว่า ในภารกิจด้านความมั่นคงนั้น มีทั้งภารกิจในด้านเชิงรุก และภารกิจในด้านเชิงรับ ในบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ในการปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นภารกิจในด้านเชิงรับ ในการป้องกันและปราบปราม ได้แก่การสนธิกำลังจัดชุดปฏิบัติหน้าที่การลาดตระเวนในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี ด้วยรถจักรยานยนต์ เพื่อไปตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดไม่ประจำที่ หรือที่เรียกว่า **ชุดปฏิบัติการขุนแผน** โดยมีหน้าที่ในการตรวจบุคคล และยานพาหนะที่ผิดปกติ ตลอดจนการกวดขันและควบคุมการก่อเหตุเหตุของกลุ่ม ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ และอีกบทบาทหน้าที่การอำนวยความสะดวกในการจราจร การจัดระเบียบยานพาหนะ เมื่อมีการจัดกิจกรรม หรือการจัดงานต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี ตลอดจนภารกิจในด้านการเสริมกำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการประจำจุดตรวจต่าง ๆ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ เนื่องจากการนำกำลังพลไปปฏิบัติหน้าที่รับเสด็จ ซึ่งเป็นภารกิจที่มีลำดับความสำคัญอันดับหนึ่งในพื้นที่ และภารกิจในด้านเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านยาเสพติด และปัญหาด้านกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“....ในภารกิจด้านความมั่นคง ก็มีหลายงานด้วยกันที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ร่วมสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ คือการจัดชุดปฏิบัติการร่วม 3 ฝ่าย ตำรวจ ทหารและฝ่ายปกครอง จัดชุดตรวจรถจักรยานยนต์ ตลอด 24 ชั่วโมง เรียกว่า **ขป. ขุนแผน** โดยภารกิจของชุดนี้คือ ี่รถจักรยานยนต์รักษาความปลอดภัยในลักษณะ “pop up” คือ การหยุดรถเพื่อเรียกตรวจกลุ่มเป้าหมายต้องสงสัยอีกด้านก็คือในด้านของภารกิจเชิงรุกในการเข้าตรวจสอบบุคคลเป้าหมาย หรือกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ ที่ก่อเหตุโดยการเข้าไปพิสูจน์ทราบในพื้นที่ต่าง ๆ ที่มีภาพข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ อันนี้เราเรียกว่า **มาตรการเชิงรุก**” (พันตำรวจโท บุญเลิศ นกเกตุ วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

2) การจัดระเบียบสังคม

บทบาทในการจัดระเบียบสังคม ก็เป็นบทบาทหลักอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.เขตเมือง) ในด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นนโยบายหลักของกรมการปกครองในการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดที่เป็นเมืองขนาดใหญ่ หรือเป็นเมืองการค้าหลักของจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งทำให้มีประชาชนในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ทั้งประชาชนทั่วไป พ่อค้า ตลอดจน นักเรียนนักศึกษา จึงต้องมีการจัดกำลังพล เป็นชุดเคลื่อนที่เร็ว

ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย รวมทั้งในการตรวจตราบ้านเช่า หอพักนักศึกษาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นแหล่งที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้ในการก่อเหตุในพื้นที่ได้

นายหมวดเอก ชาติรี ศรีนนท์ หัวหน้าชุดชุดคุ้มครองตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี/ปลัดป้องกันอำเภอเมืองปัตตานี กล่าวเสริมว่า บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขต เมือง ในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่นั้น นอกจากภารกิจ ในการป้องกันและปราบปรามจัดชุดปฏิบัติการร่วม 3 ฝ่าย ตำรวจ ทหาร และฝ่ายปกครอง แล้ว ยังมีการจัดกำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ที่เรียกว่า ชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว หรือเรียกว่า **ขป. RAPTER** ทำหน้าที่ในการจัดระเบียบสังคม การตรวจสถานบริการ ร้านค้า รวมทั้งการเข้าตรวจสอบเหตุต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือเป็นชุดสนับสนุนในการออกปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อได้รับการร้องขอในภารกิจเชิงรุก อีกทั้งยังมี ชุดปฏิบัติการ จุดตรวจ/จุดสกัด หรือเรียกว่า **ขป. ROAD** ในการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดประจำที่ ซึ่งมีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมืองปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ ทั้ง 11 จุด (ROAD 1 – ROAD 11) ตลอด 24 ชั่วโมง

“.... ภารกิจในมิติการรักษาความมั่นคงในเขตพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี มีการจัดชุดปฏิบัติการของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ที่ปฏิบัติหน้าที่ครอบคลุมในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี ได้แก่ ชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว หรือเรียกว่า **ขป. RAPTER** ทำหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบเหตุต่าง ๆ เมื่อเกิดเหตุการณ์ และ ชุดปฏิบัติการ จุดตรวจ/จุดสกัด หรือเรียกว่า **ขป. ROAD** ในการตั้งจุดตรวจ/ จุดสกัดประจำที่ ตลอด 24 ชั่วโมง....” (นายหมวดเอก ชาติรี ศรีนนท์ วันที่สัมภาษณ์ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564)

“.... ในภารกิจด้านความมั่นคงในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ ที่เห็นได้ชัดจากการเป็นผู้ปฏิบัติ ก็คือ การปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรียกว่า ชุดบ้านเช่า หอพัก คือการออกตรวจป้องกันและปราบปรามการรวมกลุ่มหรือป้องกันการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ....” (สมาชิกตรี วิรัตน์ นิโสะ วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

“.... ในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี หน่วยกำลังที่มีบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ ที่เห็นบ่อย ๆ คือ กำลังพลสมาชิก อส. เพราะว่าบ้านของดิฉันตั้งอยู่ในเขตชุมชน ตั้งแต่เริ่มจากขับรถออกจากบ้าน ก็จะเจอด่านตรวจของ สมาชิก อส. ที่ตั้งประจำจุด ตลอดเส้นทางกล่าวได้ว่าในเมืองไม่ว่าจะ โชนไหน ก็จะเจอด่าน อส. ในฐานะที่เป็นประชาชน ก็มีความอุ่นใจ ที่มีกำลังเจ้าหน้าที่คอยรักษาความปลอดภัย อยู่ตลอดเวลา.... ” (นางสาว ธัญญวรรณ สุวรรณศิริ วันที่สัมภาษณ์ 27 มกราคม 2564)

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ให้ข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจ ในบทบาทการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ มีบทบาทในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านภารกิจเชิงรับ ในการป้องกันและปราบปราม ได้แก่ การ สนธิกำลังจัดชุดปฏิบัติหน้าที่การลาดตระเวนในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานีด้วยรถจักรยานยนต์ เพื่อไป ตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดไม่ประจำที่ หรือที่เรียกว่า ชุดปฏิบัติการขุนแผน ชุดปฏิบัติการ จุดตรวจ/จุดสกัด หรือเรียกว่า **ขป. ROAD** ในการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดประจำที่ ตลอด 24 ชั่วโมง หรือในด้านการกิจ เชิงรุก ได้แก่ ชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว หรือเรียกว่า **ขป. RAPTER** และการปฏิบัติงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เรียกว่า ชุดบ้านเช่า หอพัก คือการออกตรวจป้องกันและปราบปรามการรวมกลุ่ม หรือป้องกันการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่

1.1.3 บทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2563 - 2565 ได้ กำหนดกลยุทธ์ และมาตรการแนวทางการดำเนินงาน (Strategic and Guideline to implement) ในการพัฒนาศักยภาพของคน และพื้นที่ ได้แก่ สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน ชุมชน ในการร่วมสร้างพื้นที่ปลอดภัยและสงบสุข ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถ ในการจัดการตนเองแก่ประชาชนเป้าหมายพื้นที่เสี่ยง กลุ่มเสี่ยง มุ่งปรับกระบวนการทัศนคติทางความคิด และพัฒนาคุณภาพชีวิตใหม่ ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ให้ความ สำคัญกับการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้สอดคล้องกับความต้องการของคน และชุมชนในพื้นที่ เสริมสร้างในการจัดการตนเองให้ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด ตลอดจนการ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาระบบการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันให้ประชาชนมีการรับรู้ที่ ถูกต้องและมีความเข้าใจที่ดีต่อกันเพื่อคืนสันติสุขสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่ รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจในบทบาทการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ มีดังนี้

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดก็เป็นอีก ปัญหาหนึ่งที่สำคัญ เพราะในปัจจุบันในการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่มี เรื่องของยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง จึงมีบทบาท สำคัญอีกบทบาทหนึ่ง ในฐานะการเข้าไปเป็นครูฝึกโครงการบำบัดรักษาเสพติด “ค่ายพักพิงเพื่อ

การบำบัด (Camp 35) จังหวัดปัตตานี เพื่อสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดในพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์และเป็นไปตามนโยบายของแม่ทัพภาคที่ 4 โดยใช้แนวทางในการดำเนินงานตามแนวทางระบบการบำบัดรักษาและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 8 ขั้นตอน คือ 1) กระบวนการค้นหา 2) กระบวนการคัดแยก คัดกรอง 3) กระบวนการบำบัดรักษา 4) กระบวนการติดตามดูแลต่อเนื่องในชุมชน 5) กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิต 6) นำผู้ใช้ผู้เสพยาเพิ่มเข้ามาในระบบค่าย 7) การสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยเสพยาอย่างยั่งยืน และ 8) ผู้ติดยาเสพติดให้กลับมาบำบัดซ้ำ กำหนดกระบวนการบูรณาการหน้าที่ให้ส่วนราชการ/หน่วยงาน รับผิดชอบในแต่ละกระบวนการอย่างชัดเจน และบูรณาการเป็นทีมงาน ที่เข้มแข็งมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ร่วมทำงานอย่างสอดคล้องประสานตั้งแต่กระบวนการค้นหาผู้ป่วย ยาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ นายหมวดเอก ธาตรี ศรีนนท์ หัวหน้าชุดชุดคุ้มครองตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี/ปลัดป้องกันอำเภอเมืองปัตตานี ได้ให้ข้อมูลว่า บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น ทางกองอาสารักษาดินแดน ได้จัดตั้งชุดปฏิบัติการร่วมประจำตำบล หรือ (take care team) ที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ทำหน้าที่หลักในการค้นหาผู้ป่วยยาเสพติดนำเข้าสู่กระบวนการคัดกรอง ดำเนินการคัดแยกระดับผู้ป่วยยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษาตามระดับผู้ป่วยยาเสพติด คือ ผู้ป่วยยาเสพติดระดับผู้ใช้ยาเสพติด นำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพผู้ป่วยในระดับผู้เสพยาเสพติด นำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในกระบวนการจัดค่ายพักพิงเพื่อการบำบัด (Camp 35) ตามมาตรฐานทางการแพทย์ จำนวน 35 วัน เพื่อนำผู้ติดยาเสพติด ออกจากชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมดำเนินการควบคู่กับการกวดขัน ปรามปรามผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยและรายสำคัญในชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี มีความพร้อมรับผู้ป่วยยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษากลับสู่ชุมชน/หมู่บ้าน และมีทีมงานชุดปฏิบัติการร่วมประจำตำบล (take care team) ทำหน้าที่ติดตามดูแลและไม่ให้กลับไปเสพยา จะทำให้การดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“...สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง มีบทบาทสำคัญในการเป็นครูฝึกโครงการบำบัดรักษายาเสพติด “ค่ายพักพิงเพื่อการบำบัด (Camp 35) เนื่องจากในการใช้กำลังพลมาปฏิบัติหน้าที่นั้น สมาชิก อส. เป็นบุคคลในพื้นที่ บางคนมีความรู้จึกมักคุ้นกับผู้เข้ารับการบำบัด สามารถพูดคุยหรือควบคุมการปฏิบัติให้ผู้บำบัดปฏิบัติตามมาตรการในการรักษาบำบัดได้ ไม่เหมือนกับการใช้กำลังทหารหรือกำลังตำรวจในการควบคุม เพราะทำให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีความรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นผู้ต้องหาโดนกักขัง และเกิดความหวาดกลัวในการที่เจ้าหน้าที่ทหารและ

ตำรวจจะใช้ความรุนแรงกับตน....” (นายหมวดเอก ชาติ ศรีนนท์ วันที่สัมภาษณ์ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564)

“....ในฐานะที่เป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือสมาชิก อส. ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ เป็นครูฝึกโครงการบำบัดรักษายาเสพติด “ค่ายพักพิงเพื่อการบำบัด (Camp 35) พบว่าสมาชิกอส. มีบทบาทอย่างมาก เพราะว่าเวลาผู้เข้ารับการบำบัดต้องการอะไร หรือมีปัญหาที่อยากได้รับการแก้ไข ก็จะเข้ามาพบหรือเข้ามาหาเจ้าหน้าที่ที่เป็น สมาชิก อส. เป็นอันดับแรก เพราะมีความไว้เนื้อเชื่อใจ ในการที่เป็นคนมุสลิมนับถือศาสนาอิสลามเหมือนกัน หรือแม้กระทั่ง มีการบอกข้อมูลข่าวสารหรือเครือข่ายของผู้ค้ายาเสพติด เพิ่มให้ทางครูฝึกได้รับทราบเป็นข้อมูล นำไปสู่การต่อ ยอดติดตามจับกุมต่อไป...” (สมาชิกตรี วิรัตน์ นิ โสระ วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สมาชิก อส. เป็นกำลังที่สำคัญที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาคนและพื้นที่ กล่าวคือ ในการพัฒนาคนก็ทำหน้าที่เป็นครูฝึก ช่วยควบคุมบำบัดให้ผู้ที่ติดยาเสพติด เลิกยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ในส่วนของการพัฒนาพื้นที่ เมื่อมีผู้ติดยาเสพติดน้อยลง ปัญหาที่เกิดขึ้นยาเสพติดก็ลดลงตามไปด้วย ลดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ รวมไปถึงปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้พื้นที่เกิดความสงบสุขมากยิ่งขึ้น

1.1.4 บทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นการรอบในการปฏิบัติหน้าที่

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (2562) กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา บรรยายพิเศษ “ ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้” ในการประชุมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามกลไกประชารัฐ ครั้งที่ 9 (1/2562) ที่จังหวัดนราธิวาส ณ มหาวิทยาลัยนราธิวาส โดย ดร.สุเมธ กล่าวบรรยายตอนหนึ่ง ว่าด้วยยุทธศาสตร์พระราชทาน “ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เราควรน้อมนำยุทธศาสตร์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อความสุข สงบ สันติ สมานฉันท์ และความเจริญที่ยั่งยืน โดยยกตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

เข้าใจ : เข้าใจเขา – เข้าใจเรา

เข้าใจเขา คือ เข้าใจในความหลากหลายของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ การเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจ

ทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เคารพให้เกียรติในประเพณีและวัฒนธรรมของ
คนต่างศาสนิก รวมถึงสภาวะการณ์ต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เป็นต้น

เข้าใจเรา คือ ในระหว่างการดำเนินการนั้น ต้องทำให้ผู้ที่เราจะไป
ทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ เราด้วย ” เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่
เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่มุ่งหวัง

การเข้าถึง : ต้องคำนึงถึง “ ภูมิสังคม ” ซึ่งหมายถึง ภูมิศาสตร์ ธรรมชาติ ภูมิ
ประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนสังคมวิทยา คน อุบัติภัย ภูมิปัญญา ค่านิยม
วัฒนธรรมประเพณี

พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะ
เป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ

และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการ
ดำเนินงานจึงได้กล่าวถึง คำจำกัดความ ดังนี้ “ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่
และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งใน
การพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้
ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ”

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษา
ความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการ
ปฏิบัติงานของตำรวจในบทบาทการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่

นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อยบังคับการและ
บริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดนจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ได้ให้ข้อมูลว่า บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ใน
การนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็น
กรอบในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นไปในรูปแบบของ “เราเป็นพวกเดียวกัน” กล่าวคือ ในพื้นที่เขตเมือง
จังหวัดปัตตานี ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้น ก่อนจะออกไป
ปฏิบัติหน้าที่ สมาชิก อส. ไม่ว่าจะ เป็น สมาชิก อส.ที่นับถือศาสนาพุทธ หรือสมาชิก อส. ที่นับถือ
ศาสนาอิสลาม ต้องมีความเข้าใจก่อนว่า บริบทของการทำงานในเขตพื้นที่เป็นอย่างไร สถานการณ์
เป็นอย่างไร ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นอย่างไร เมื่อมีความเข้าใจตรงนี้แล้ว ก็ออกไปปฏิบัติหน้าที่
ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสร้างการรับรู้ การสร้างความเข้าใจ โดยการใช้ภาษาawi
ในการสื่อสาร เพื่อสื่อถึงความเป็นพวกเดียวกัน จึงเป็นผลทำให้เราเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น

เพราะประชาชนมีความรู้สึกถึงการเป็นพวกเดียวกันกับเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่มีความหวาดกลัว และนำไปสู่การพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาคน หรือการพัฒนาพื้นที่ ทำให้การปฏิบัติงานในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ รวมทั้งการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นการรณรงค์อบรมให้ความรู้ให้เกิดความเข้าใจในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงสามารถนำเงินค่าตอบแทนที่ได้จากการเป็นสมาชิก อส. นั้น ไปเลี้ยงจุนเจือครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“.....ในบทบาทของการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้นั้น สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณี สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อสมาชิก อส. มีความรู้ความเข้าใจตรงนี้แล้ว ก็นำไปสู่การปฏิบัติคือการเข้าถึงประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ข่มเหงประชาชน จนนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ต่อไป ซึ่งการปฏิบัติตรงนี้ ผมคิดว่า เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้วสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง เป็นรูปธรรม สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ นั้น ก็มีการปลูกฝังรณรงค์ให้ สมาชิก อส. รู้จักอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการส่งเสริมการออม ในฐานะที่เคยปฏิบัติหน้าที่เป็นปลัดป้องกันอำเภอเมืองปัตตานีมาก่อน เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านกำลังพล อส. โดยตรง ก็ได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์สำหรับ อส. เพื่อให้สมาชิก อส.มีเงินเก็บ หรือมีเงินก้อน ออกไปใช้เมื่อออกจากการเป็นสมาชิก อส. หรือเกษียณอายุราชการไปเมื่อมีอายุครบ 60 ปี.....” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

“.... ในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ นั้น ต้องขอชื่นชมเลยว่า เป็นสิ่งที่ สมาชิก อส. ทำได้ดี เพราะว่า สมาชิก อส.ส่วนใหญ่นั้นก็คือคนในพื้นที่ เคยเป็นประชาชนในพื้นที่ มีความเข้าใจบริบทในพื้นที่เป็นอย่างดี เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจภูมิศาสตร์ และเข้าใจประเพณีวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพราะเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่นเดียวกับประชาชนในพื้นที่ หรือแม้แต่สมาชิก อส.ที่นับถือศาสนาพุทธ ก็เข้าใจในบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี เพราะเป็นสมาชิก อส.ที่นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่ ก็คือคนปัตตานีโดยกำเนิด จึงเป็นที่มาของกลยุทธ์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ที่ให้สมาชิก อส.ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกำลังสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจนั้นเป็นคนในพื้นที่ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้ตรงตามยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้....” (พันตำรวจตรี อำนาจ ไวยวุฒิ วันที่สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2564)

1.2 บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร

สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ประจำ ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) หรือ อส.ชคต. ตามโครงสร้างการจัดของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) คือ การจัดหน่วยชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ที่มีปลัดอำเภอเป็นหัวหน้าหรือในทางปฏิบัติทำหน้าที่เป็น ผบ.หน่วย ไปขึ้นกับผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจหมายเลขประจำพื้นที่ (ผบ.จก.หมายเลข) ในลักษณะการรับภารกิจมาปฏิบัติหรือการปฏิบัติร่วมกับหน่วยอื่นให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และตามแผนยุทธการณ โดยภารกิจที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) จะเป็นลักษณะการรักษาความปลอดภัยพื้นที่เชิงรับซึ่งมีรูปแบบการใช้กำลังรูปแบบการปฏิบัติ และพื้นที่ปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้แล้ว เช่น ภารกิจการรักษาความปลอดภัยครู โรงเรียน พระสงฆ์ ศาสนสถาน สถานที่ราชการ และการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และภารกิจด้านการข่าว โดยดำเนินการเสริมสร้างข่าวงานข่าวของแหล่งข่าวภาคประชาชนให้จัดตั้งเป็นชุดปฏิบัติการข่าวเป็นต้น รวมทั้งภารกิจด้านกิจการพลเรือน การพัฒนาสัมพันธ์ในพื้นที่โดยการออกพบปะผู้นำและมวลชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ พบว่าบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร มีดังนี้

1.2.1 บทบาทการสร้าง ความเข้าใจกับประชาชน

1) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารด้านการข่าว หรือในการลงไปให้ข้อมูลข่าวสารด้านการข่าว นับว่าเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนหรือ (สมาชิก อส.ชคต.) ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากการข่าวในพื้นที่มีผลโดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นในการติดตามการจับกุมกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ การรู้เขารู้เรา การรู้คน รู้พื้นที่ การลดการสูญเสียในการออกไปปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย

จากการสัมภาษณ์ เรือเอก ประยูร หิรัญรักษ์ ผู้บังคับกองร้อยทหารพรานนาวิกโยธินที่ 9 ได้ให้ข้อมูลว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.ชคต. ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกำลังพลที่มาจากประชาชนในพื้นที่ สมัครคัดเลือกเข้ามาเป็น อส.ชคต. มีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ที่สำคัญ เนื่องจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.ชคต. ส่วนใหญ่นั้น นับถือ

ศาสนาอิสลาม สามารถพูดคุยสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านการข่าว ที่เป็นการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความระมัดระวัง ใช้ชีวิตประจำวันด้วยความไม่ประมาท หรือการลงไปรับข้อมูลข่าวสารจากประชาชน ที่นำข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ผู้ก่อความไม่สงบมาบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ และด้านกิจการพลเรือน ที่เป็นการลงไปประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารกับชาวบ้าน เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล เนื่องจาก อส.ชคต. นั้น เป็นหน่วยกำลังที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่จริง ๆ คือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในตำบล ข่าวสารบางอย่างอาจจะไม่ส่งไปถึงประชาชนอย่างแท้จริง จึงต้องอาศัยสมาชิก อส.ชคต. ในการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“.....อส.ชคต. เป็นหน่วยกำลังที่ปฏิบัติหน้าที่ ประจำชุดคุ้มครองตำบล โดยดูแลพื้นที่ตำบลที่ตนเองรับผิดชอบในการสร้างการรับรู้กับประชาชน สามารถกระทำได้ทั่วถึง และถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของ ผกท. หรือข้อมูลข่าวสารของทางราชการ สมาชิก อส.ชคต. สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งคุณสมบัติที่เป็นคนพื้นที่ สามารถพูดภาษาถิ่น หรือภาษาawiได้ อีกทั้ง ยังเป็นลูกหลาน ที่ชาวบ้านรู้จัก ทำให้เกิดการสื่อสารที่ถูกต้อง ชัดเจน ชาวบ้านเชื่อ....” (เรือเอก ประยูร หิรัญ วันที่สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2564)

“.....ได้เห็น สมาชิก อส. ลงมาพบปะพูดคุยกับชาวบ้านอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการลงมาเยี่ยมให้กำลังใจ นำสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้งต่าง ๆ มามอบให้ หรือนำข้อมูลข่าวสาร จากจากอำเภามาประชาสัมพันธ์ ให้ชาวบ้านได้รับทราบ ก็มีความความรู้สึกที่ดี รู้สึกสบายใจ ที่ทางเจ้าหน้าที่รัฐยังให้ความสำคัญกับชาวบ้านในพื้นที่....” (นายหมัดรอปี หมัดและ วันที่สัมภาษณ์ 15 กุมภาพันธ์ 2564)

“.....ในการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ มีการจัดตั้งเป็นหมวด อส.ตำบล ลงไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยมีปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลเป็นหัวหน้าชุด....” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

2) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี การลงไปสร้างความเข้าใจกับประชาชน ให้ทราบถึงบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.ชคต.) นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการลงไปพบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือวัตถุประสงค์ในการออกไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.ชคต.) เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของเจ้าหน้าที่รัฐ

ที่ถูกต้องเป็นจริงเพื่อสร้างให้เกิดการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ลดช่องว่างในการปฏิบัติ ลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เข้าใจ หรือความเข้าใจผิด คิดว่าเจ้าหน้าที่ลงมาจับลูกหลานของของตัวเอง หรือเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในการทำให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ ง่ายขึ้น ลดเงื่อนไข ลดการปะทะ อีกทั้งยังเป็นการนำประชาชนในพื้นที่เข้ามาเป็นพวกเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐได้มากขึ้น เพราะว่าหากประชาชนมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ก็จะไม่ถูกชักจูงหรือถูกทำให้คล้อยตามเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้ ดังนั้น การสร้างความเข้าใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ จำสิบโท สุพรรณ จันดาบุญ หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโกระ /ปลัดอำเภองานป้องกัน อำเภอโคกโพธิ์ กล่าวว่า “..... ในทางปฏิบัติ อส.ชคต. เป็นกำลังประจำถิ่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ของตำบลเป็นหลัก พุดง่ายๆ คือ มารับบทบาทของเจ้าหน้าที่ทหาร ซึ่งในไม่ช้าก็จะต้องถอนกำลังออกจากพื้นที่ ซึ่งแต่ก่อนภารกิจของทหาร ไม่ว่าจะเป็นการ รปภ.พระสงฆ์ รปภ.รปภ.เส้นทาง จะเป็นการกิจของทหารทั้งหมด แต่พอมีชคต.ขึ้นมา บทบาทเหล่านี้ก็เริ่มจะถ่ายโอนมาให้สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน หรือ อส.ชคต. ซึ่งในด้านการสร้างการรับรู้ นั้น อส.ชคต.สามารถทำได้ดี ซึ่งสมาชิก อส.ชคต. ก็มาจากประชาชนในพื้นที่ที่จะมีความสนิทสนมและความรู้จักกันในพื้นที่มากกว่าเจ้าหน้าที่ที่มาจากหน่วยอื่น ซึ่งเป็นคนในพื้นที่อื่นสามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจได้มากกว่าทหาร เพราะชาวบ้านมีความไวเนื้อเชื่อใจ โดยเรื่องที่สำคัญในปัจจุบันที่ทาง สมาชิก อส.ได้ลงไปสร้างความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ หรือ ทุกอย่างที่จะสามารถกระจายข่าวสารให้ประชาชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ได้รับทราบ...” (จำสิบโท สุพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

1.2.2 บทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่

ปัจจุบันขั้นการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า อยู่ในขั้นที่ 2 กำลังจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ขั้นที่ 3 มีการปฏิบัติที่สำคัญ คือ การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ลดระดับการใช้เจ้าหน้าที่ทหารหลัก จัดตั้งและขับเคลื่อนชุดคุ้มครองตำบล ชคต. โดยมีสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน หรือ อส.ชคต. ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ให้สามารถรักษาความปลอดภัยและดูแลความสงบเรียบร้อย ได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า อส.ชคต. มีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคง และปลอดภัยในพื้นที่ หลายภารกิจด้วยกัน ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

1) การรักษาความปลอดภัยเส้นทาง และการรักษาความปลอดภัยครู

บทบาทในการรักษาความปลอดภัยเส้นทาง และการรักษาความปลอดภัยครูของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือสมาชิก อส.ชคต. ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นบทบาทในภารกิจเชิงรับที่รับมอบภารกิจต่อมาจากทหารหลักในพื้นที่ ให้แก่ชุดคุ้มครองตำบล ชคต. ในพื้นที่ โดยการปฏิบัติในแต่ละวัน จะมีชุดปฏิบัติหน้าที่ รักษาความปลอดภัยเส้นทาง และการรักษาความปลอดภัยครู ชุดละ 6 นาย ปฏิบัติหน้าที่พร้อมรถจักรยาน จำนวน 3 คัน คันละ 2 นาย ขับไปลาดตระเวนเส้นทางในพื้นที่เสี่ยง จุดล่อแหลมต่าง ๆ ในห้วงเวลาปลอดภัย คือ 07.00 – 09.00 และ ห้วง 15.00 – 17.00 ของแต่ละวัน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ใช้เส้นทางในการประกอบอาชีพ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา (ครู) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความรู้สึกอุ่นใจ ปลอดภัย ที่มีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (สมาชิก อส.ชคต.) คอยดูแลความปลอดภัยให้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ของ จำสิปโท สุพรรณ จันดาบุญ หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโกระ / ปลัดอำเภองานป้องกัน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...ในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ในภารกิจของ อส.ชคต. นั้น เริ่มตั้งแต่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ อส. ป้องกันตัวเองได้ก่อนที่จะไปรักษาความปลอดภัยให้คนอื่น และการป้องกันฐานปฏิบัติการฐานที่มั่นให้มั่นคง คูในบริบทของพื้นที่โดยบทบาทที่สำคัญเลยก็คือ การรักษาความปลอดภัยครู การรปภ.พระสงฆ์ รปภ.เส้นทาง และการลาดตระเวนในพื้นที่ ซึ่ง สมาชิก อส.จะรู้พื้นที่มากกว่าเจ้าหน้าที่ทหาร ว่าพื้นที่ตรงไหนเสี่ยง ไม่เสี่ยง เข้าเส้นทางนี้ไปทะลุอีกเส้นทาง ก็จะทำให้เกิดการลดความเสี่ยงได้ดี และสามารถป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุม...” (จำสิปโท สุพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

2) การรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ

ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สิ่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์ หรือสัญลักษณ์ของความเป็นรัฐในด้านความมั่นคง ได้แก่ วัด มัสยิด โรงเรียน ฯลฯ ซึ่งสถานที่เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ เพราะเป็นศูนย์รวมของประชาชนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน หรือประชาชนในพื้นที่ที่ใช้เพื่อประกอบศาสนากิจต่าง ๆ และง่ายต่อการก่อเหตุ เพราะเป็นเป้าหมายอ่อนแอ ไม่สามารถช่วยเหลือหรือป้องกันตนเองได้ ในการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญ ดังที่กล่าวมา จึงมีความสำคัญยิ่ง ที่จังหวัดปัตตานี ต้องจัดกำลังพลสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.ชคต. ไปปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว เพื่อป้องกันการก่อเหตุจากกลุ่ม ผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ สมาชิก นัชรูน มะบูยา สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัดกองร้อยอาสารักษาดินแดน อำเภอหนองจิกที่ 10 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...การปฏิบัติหน้าที่ของ อส.ชคต. มีภารกิจหลายด้านที่เกี่ยวกับความมั่นคง คือ

การช่วยเหลือหมู่บ้านตามพื้นที่ล่อแหลม ที่ทางเจ้าหน้าที่หน่วยอื่น ๆ เข้าไม่ถึง การตั้งด่านตรวจในพื้นที่ การช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดงานหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น งานวัด งานมัสยิด หรือการออกไปจับคนสติไม่ดีให้กับชาวบ้านที่มาขอความช่วยเหลือ หรือการ ปรก.vip ที่เข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่...” (สมาชิกรุ่น นัชรุน มะบูยา วันที่สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2564) และสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ ร้อยโท อูคร เพชรฤทธิ์ ผู้บังคับกองร้อยเครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ 153 ให้ข้อมูลว่า “.....อส.ชคต.มีบทบาทสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น การลาดตระเวนในพื้นที่หมู่บ้าน ถ้าเราไม่มีสมาชิกรุ่น อส. ก็จะทำให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสี่ยง หรือภารกิจในการเฝ้าโรงเรียน เฝ้าสถานที่สำคัญ ตัว อส.เอง จะรู้ทางหนีทีไล่ของฝ่ายตรงข้าม สามารถชี้แนะหรือบอกข้อมูลให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารได้ ยกตัวอย่างโรงเรียนสาขานุริประชากร อำเภอสาขานุริ จังหวัดปัตตานี จัดเจ้าหน้าที่ทหารไปเฝ้า โดยไม่รู้ว่าลักษณะพื้นที่เป็นอย่างไร มีความเสี่ยงมากน้อยขนาดไหน แต่สมาชิกรุ่น อส.ในพื้นที่จะรู้ว่าเส้นทางในการลาดตระเวนนั้น เส้นทางนี้มาอย่างไร เส้นทางนี้ไปทางไหน นี่แหละครับ อส.ชคต.ในพื้นที่จะช่วยด้านความมั่นคงในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ทหารได้เป็นอย่างดี.....” (ร้อยโท อูคร เพชรฤทธิ์ วันที่สัมภาษณ์ 3 กุมภาพันธ์ 2564)

1.2.3 บทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้พ.ศ. 2563 – 2565 ได้กำหนดกลยุทธ์ และมาตรการแนวทางการดำเนินงาน (Strategic and Guideline to implement) ในการพัฒนาศักยภาพของคน และพื้นที่ได้แก่ สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน ชุมชน ในการร่วมสร้างพื้นที่ปลอดภัย และสงบสุข ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการตนเองแก่ประชาชนเป้าหมายพื้นที่เสี่ยงกลุ่มเสี่ยง มุ่งปรับกระบวนการทัศนคติทางความคิด และพัฒนาคุณภาพชีวิตใหม่ ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้สอดคล้องกับความต้องการของคน และชุมชนในพื้นที่ เสริมสร้างในการจัดการตนเองให้ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติด ตลอดจนการ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาระบบการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ให้ประชาชนมีการรับรู้ที่ถูกต้อง และมีความเข้าใจที่ดีต่อกันเพื่อคืนสันติสุขสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกรุ่นอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในบทบาทการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

1) การช่วยเหลือสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

เป็นไปในลักษณะของการลงไปสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความ รักความสามัคคี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน รวมทั้งการจัดกำลัง สมาชิกรุ่น อส.ชคต. ไปให้ความรู้แก่

กำลังประจำถิ่น ไม่ว่าจะเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุกรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการฝึก การใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ การปฏิบัติในการจับจุดตรวจ/จุดสกัด เพื่อให้เกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว สามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับ หน่วยงานอื่นได้อย่างปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ ทหารหลัก เจ้าหน้าที่ทหารพราน หรือแม้แต่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งสอดคล้องกับคำ สัมภาษณ์ ดังนี้

นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อยบังคับการและ บริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดนจังหวัด ชายแดนภาคใต้ กล่าวว่า “...อยากให้ผู้ศึกษางานวิจัยนี้ได้ไปอ่านพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทาน แก่เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้ไว้ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2497 ซึ่ง ถือเป็นวันสถาปนากองอาสารักษาดินแดน ความว่า “ขอให้เจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนได้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยพยายามฝึกสอนอบรมประชาชนให้เข้าใจกิจการในหน้าที่ของตน ทั้งใน ส่วนตัวของบุคคล ของครอบครัว ของหมู่บ้านที่เขาอาศัยอยู่ ตลอดจนชาติบ้านเมืองในที่สุด เพื่อได้ มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกัน ที่จะช่วยป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสงบในท้องถิ่นของตน ด้วยความองอาจ กล้าหาญ และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อชาติบ้านเมือง และความเป็นเอกราชของเราจะได้ วัฒนาถาวร” ดังนั้นในการพัฒนาศักยภาพคนและพัฒนาพื้นที่จึงต้องพัฒนาทั้งตัวบุคคล โดยการลง ไปให้ความช่วยเหลือชาวบ้านหรือประชาชน ที่มีความเป็นอยู่ที่เดือดร้อน นำสิ่งของต่าง ๆ ไปมอบ ให้เพื่อให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตลอดจน การลงไปพูดคุยสร้างความเป็นอันหนึ่งอัน เดียวกัน ให้มีความรักความสามัคคี ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านที่นับถือศาสนาพุทธ หรือชาวบ้านที่นับถือ ศาสนาอิสลาม ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข...” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

2) การทำจิตอาสาพัฒนา

เป็นไปในแนวทางของการร่วมมือกันระหว่างประชาชนในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ รัฐ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ทหาร ข้าราชการท้องถิ่น ครูนักเรียน และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ (สมาชิก อส.ชคต.) ในการร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคี การ ร่วมมือร่วมใจในการดูแลพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ สมาชิกตรี สมชาย ดามัน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ โศภโศภที่ 4 กองบังคับการ กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...การพัฒนาคนและพื้นที่ ในมุมมองของผมคิด ว่า การที่สมาชิก อส. ไปเป็นครูฝึก ให้ความรู้ในการใช้อาวุธกับชาวบ้านซึ่งเป็นกำลังประจำถิ่นใน การป้องกันตนเอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือแม้แต่การ ลงไปในพื้นที่เพื่อไป

ช่วยสื่อสารให้ความรู้กับชาวบ้านเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้ชาวบ้านได้เข้าถึงสิทธิสวัสดิการของรัฐได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น และการลงไปช่วยชาวบ้านในการพัฒนาทำความสะอาดพื้นที่ในหมู่บ้าน การตัดหญ้า การทำความสะอาดมัสยิด การทำสิ่วโรงเรียน เป็นต้น....” (สมาชิกตรีสมชาย คามัน วันที่สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2564)

1.2.4 บทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร จัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 - 2564 เพื่อรองรับนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ น้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่การยุติสภาพปัญหาและการสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน โดยมีแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหาตามแนวทางสันติวิธี หลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม 2) เปลี่ยนถ่ายความรับผิดชอบพื้นที่ให้กับกำลังในพื้นที่ กำลังประจำถิ่นและการบริหารจัดการให้กับกลไกปกติของรัฐ 3) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนพื้นฐานความแตกต่างของสังคมพหุวัฒนธรรม และ 4) การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกกลุ่มทุกฝ่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในบทบาทการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ นั้น สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจาก สมาชิก อส.ชคต. ส่วนใหญ่แล้วคือคนในพื้นที่ จึงทำให้มีความเข้าใจ ในสภาพปัญหา ในบริบทของการทำงานในเขตพื้นที่ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไร รู้ขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ง่ายอันเป็นผลที่นำไปสู่การพัฒนา ไม่ว่าจะพัฒนาคน หรือพัฒนาพื้นที่ ให้เกิดความสงบเรียบร้อย ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในส่วนของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เริ่มจากสมาชิก อส.ชคต. เอง คือ การปลูกผักสวนครัวไว้กินได้ ไว้ในฐานะปฏิบัติการชุดคุ้มครองตำบล ชคต. เพื่อเป็นการลดรายจ่าย และสามารถเพิ่มรายได้จากการนำผักที่ปลูกไปขาย อีกทั้งหากเหลือจากการขายก็นำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านที่อยู่ใกล้กับฐานปฏิบัติการ บริเวณใกล้เคียงนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ และประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ดังนี้

“...ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” สำหรับพื้นที่ที่สมาชิก อส.ชคต.รับผิดชอบ เราต้องเข้าใจถึงความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ว่าเขาอยู่อย่างไร ใช้ชีวิตอย่างไร เมื่อได้ทราบข้อมูลเช่นนั้นแล้ว ก็ต้องเข้าถึงชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านไว้ใจ สามารถพูดคุย แจงข้อมูล ข่าวสารให้กับเจ้าหน้าที่รัฐได้เมื่อชาวบ้านไว้ใจแล้วก็นำไปสู่การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ไม่ว่าจะเป็นการทำจิตอาสา ช่วยพัฒนาความสะอาดในพื้นที่หมู่บ้าน ช่วยพัฒนาวัด พัฒนามัสยิด โดยไม่เลือกปฏิบัติ...” (นายหมู่ใหญ่ สุริยา สะเดียมู วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

“...พอเพียง ประหยัด เป็นหลักการที่ทางผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน ได้รณรงค์ให้ สมาชิกอส.ชคต. ได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพราะว่า อส.ชคต. เป็นหน่วย กำลังที่อยู่ร่วมกันในลักษณะของฐานปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการจัดประกอบเลี้ยงหรือทำอาหาร รับประทานด้วยตัวเองในการให้สมาชิก อส.ปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเองนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาล ที่ 9 มาปฏิบัติ เท่านั้น แต่ยังเป็น การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ ในการแบ่งปันพืชผักสวนครัวซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในพื้นที่...” (จำลอง โทสุพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสา รักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ปัญหาอุปสรรคของกองอาสา รักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สามารถแยกออกได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

2.1 ด้านระบบอุปถัมภ์

ปัญหาด้านระบบอุปถัมภ์ของกองอาสา รักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในพื้นที่ พบว่ามีรูปแบบของการอุปถัมภ์ 2 ลักษณะ คือ ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว และระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยในภาพรวมของปัญหาอุปสรรคเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสา รักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานีโดยตรง

2.1.1 ปัญหาระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว

ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว คือ ผู้อุปถัมภ์ เป็นบุคคลที่เป็นที่เคารพนับถือในคุณความดี สามารถให้ความรู้สึที่ดีกับผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ มีลักษณะคล้ายเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ส่วนผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องอาศัยผู้อุปถัมภ์เพื่อผลประโยชน์ดังกล่าว รวมทั้งส่วนที่เป็นบวกในทางจิตใจ เป็นทั้งที่พึ่งในทางวัตถุและในทางจิตใจ โดยผู้อุปถัมภ์จะต้องมีบารมี ซึ่งความหมายได้แก่ การเป็นที่ยอมรับว่ามีลักษณะเป็นผู้นำ สามารถอุปถัมภ์ผู้ตามได้ ขณะเดียวกันผู้ตามก็หวังพึ่งผู้อุปถัมภ์ทั้งผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังกล่าวมารวมทั้งกรณีทางจิตใจด้วย โดยกว้าง ๆ กล่าวได้ว่าระบบนี้เป็นระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลสองฝ่ายที่มีสถานภาพทางสังคมไม่เท่าเทียมกัน แต่อยู่ด้วยกันได้เพราะมีลักษณะต่างตอบแทนกันและกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน และมีความเป็นเพื่อนระหว่างกันอยู่ด้วย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากความใกล้ชิด หรือความความสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กัน โดยจะมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่ง (Vertical affiliation) เนื่องจาก ผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์จะมีฐานะไม่เท่าเทียมกันเสมอ เพราะฐานะเท่ากันจะไม่เกิดผลใด ๆ จากการอุปถัมภ์ จากความสัมพันธ์ที่อยู่ในแนวดิ่ง และตั้งอยู่ในความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้ขาดเสถียรภาพ ถ้าผู้อุปถัมภ์ตายลงจะทำให้กลุ่มแตกแยกทันที

โดยในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี นั้น ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะเช่นนี้ เป็นไปในลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม ที่มีอิทธิพล หรือมีบารมีในพื้นที่ที่สามารถให้การช่วยเหลือภาครัฐได้เป็นอย่างดี โดยการนำลูกหลานของตัวเองมาฝากเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เพื่อให้ได้รับค่าตอบแทน มีเงินเดือน กับผู้บังคับบัญชาระดับสูง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด และนายอำเภอ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันในการจะสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นั้น ในแต่ละปี มีผู้สมัครคัดเลือกเป็นจำนวนมาก เนื่องจากค่าตอบแทนของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอัตราค่าตอบแทนที่สูงกว่า พื้นที่ปกติซึ่งรวมเป็นค่าตอบแทนประมาณ 17,500 บาท (ค่าตอบแทน 10,000 บาท, เบี้ยเลี้ยง 5,000 บาท, เงินเลี้ยงชีพ 2,500 บาท) ต่อเดือน ซึ่งพื้นที่ปกติจะได้รับแค่ค่าตอบแทนประมาณ 10,000 บาท ถือเป็นอัตราค่าตอบแทนที่สูงสำหรับการทำงานครั้งแรกในพื้นที่ปกติ จึงทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัวเกิดขึ้นในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี แต่ทั้งนี้ระบบอุปถัมภ์จากการที่รับลูกหลานของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เข้ามา ก็เป็นผลดีกับกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีเช่นกัน ในด้านการปฏิบัติงาน เมื่อผู้มีอิทธิพล มีบารมีเหล่านี้ ได้รับสิ่งที่ต้องการแล้วคือการฝากลูกหลาน ก็จะตอบแทนด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มผู้

ก่อนความไม่สงบในพื้นที่กับทางภาครัฐ คอยเป็นหูเป็นตา และยังสามารถควบคุมไม่ให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้ามาก่อเหตุในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง เพราะด้วยอิทธิพล ความมีบารมีในพื้นที่ และรูปแบบอัตลักษณ์ในพื้นที่ ที่ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้นำศาสนามีอิทธิพล มีบารมีอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ ของ นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อยบังคับการ และบริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดน จังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวว่า “...ระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดปัตตานี ก็ต้องยอมรับว่ามี เพราะในการรับสมัครคัดเลือกสมาชิก อส. จำเป็นที่จะต้องรับสมัครคนในพื้นที่ จึงต้องใช้ระบบอุปถัมภ์ในการรับสมัครร่วมด้วย ส่วนหนึ่ง แต่ไม่ทั้งหมด เป็นไปในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัว จากผู้ที่มีบารมีอยู่ในพื้นที่ หรือจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่จะส่งคนของตนเองหรือญาติพี่น้องของตนเองเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนซึ่งก็อาจจะมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน.....” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

การใช้ระบบอุปถัมภ์ ใช้ความรู้จักมักคุ้นหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวในการส่งญาติพี่น้องหรือคนของตนเองเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามแนวคิดของ จำสิบโท สุพรรณ จันดาบุญ หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโกระ /ปลัดอำเภอองานป้องกัน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “....การใช้ระบบอุปถัมภ์ ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี มีแน่นอน เริ่มตั้งแต่การบรรจุส่งใช้การจะบรรจุคนเข้ามาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถแล้วสิ่งที่สำคัญเลยต้องมีความไว้เนื้อเชื่อใจ เพราะนั้น ในเรื่องบางเรื่องที่เป็นนโยบายของรัฐจำเป็นต้องใช้คนฝ่ายของเรา จึงจำเป็นต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการนำญาติพี่น้องหรือคนสนิทเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน....” (จำสิบโท สุพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

2.1.2 ปัญหาระบบอุปถัมภ์ในลักษณะระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

ปัญหาระบบอุปถัมภ์ในลักษณะระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจาก ตั้งแต่การรับลูกหลานของผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีบารมีในพื้นที่เข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีแล้วบุคคลเหล่านี้ เมื่อได้รับการบรรจุเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ก็จะได้รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ที่สบายกว่าบุคคลคนอื่น ที่สอบเข้ามาเอง เพราะบุคคลที่สอบเข้ามาเอง จะไม่มีสิทธิเลือกที่จะได้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนใด หรืออาจจะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ เป็นชุดเคลื่อนที่เร็ว หรือชุดปฏิบัติในการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด แต่บุคคลที่ได้รับการฝากเข้ามาก็จะได้รับการผิดชอบในหน้าที่ที่ลำบากน้อยกว่า หรือมีความเสี่ยงน้อยกว่า เช่น การให้ไปปฏิบัติหน้าที่ติดตาม

ผู้บังคับบัญชา ทำให้มีความสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชามากกว่า ด้วยการปฏิบัติต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้การปกครองครองบังคับบัญชานั้น เกิดความแตกต่างทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และในด้านการปกครอง เช่น เมื่อพบการปฏิบัติผิดระเบียบวินัยเกิดขึ้น ในส่วนของบุคคลที่ได้รับการฝากเข้ามา ผู้บังคับบัญชาก็จะไม่ค่อยสั่งลงโทษระเบียบวินัย หรือสั่งแต่อาจเป็นการลงโทษเล็ก ๆ น้อย เนื่องจากความสนิทสนมส่วนตัว และการที่บุคคลดังกล่าวเป็นลูกหลานของผู้มีอิทธิพล ผู้มีบารมี เมื่อสั่งลงโทษไปอาจจะเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันกับผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ เหล่านั้นได้ เพราะหากคิดในมุมมองของกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีแล้ว อาจจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดีในด้านของข้อมูลข่าวสาร หรือการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ได้ในมุมอีกด้าน หากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่สมัครเข้ามาด้วยตนเอง ทำผิดวินัยทางผู้บังคับบัญชา ก็สามารถสั่งลงโทษได้เต็มที่ จึงทำให้ตัวสมาชิก อส. เองเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เป็นผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ลดน้อยลง รวมทั้งเกิดการแบ่งฝักฝ่ายเกิดขึ้นทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นายหมวดเอก ชาติ ศรีนนท์ หัวหน้าชุดชุดคุ้มครองตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี/ปลัดป้องกันอำเภอเมืองปัตตานี กล่าวว่า “... คำว่า ระบบอุปถัมภ์จากการที่ปฏิบัติงานมากที่สุดคือ สมาชิก อส. อย่างที่บอกว่าเป็นคนในพื้นที่ย่อมรู้จักกับบุคคลที่มีอิทธิพลในพื้นที่ บางครั้งเวลากระทำผิดวินัย ก็จะมีการให้บุคคลที่กล่าวถึง มาขอ มาช่วย พูดคุยกับผู้บังคับบัญชา เพื่อขอลดหย่อนโทษ ดังนั้น ด้วยความที่ผู้บังคับบัญชาก็รู้จักกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ก็เกิดความเกรงใจ เพื่อที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีเอาไว้เพื่อไว้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในภายภาคหน้า บางครั้งก็เกิดการช่วยเหลือเกิดขึ้น ทำให้ผลตามมาก็คือการเลือกปฏิบัติระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ได้บังคับบัญชาจนนำไปสู่ผลเสียต่อการปกครองสมาชิก อส. คนอื่น ๆ ที่ได้รับรู้เรื่องดังกล่าว....” (นายหมวดเอก ชาติ ศรีนนท์ วันที่สัมภาษณ์ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564)

ปัญหาระบบอุปถัมภ์ในลักษณะระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ได้บังคับบัญชา เหตุการณ์ บางเรื่องทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ สมาชิก นัชรูน มะบูยา สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสารักษาดินแดน อำเภอหนองจิกที่ 10 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...จากการที่สมาชิก อส.บางคนใช้ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของคนรู้จักใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา หรือการได้เข้ามาเป็นสมาชิก อส. จากการที่ผู้มีบารมีหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ส่งเข้ามา ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการปฏิบัติหน้าที่ ความเหลื่อมล้ำในการปกครองของผู้บังคับบัญชา เช่น เมื่อ สมาชิก อส.ที่เป็นคนรู้จัก หรือ ใช้คำว่า (เด็กเส้น) ทำผิดกฎระเบียบ ผู้บังคับบัญชาก็ไม่ได้ว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษแต่อย่างใด กลับปล่อยปละละเลยหรือเมินเฉย แต่หากสมาชิก อส.ที่ไม่ใช่ (เด็กเส้น) คือคนที่เข้ามาเป็นสมาชิก อส. ด้วยความสามารถของตนเอง ทำผิดกฎระเบียบ กลับถูกลงโทษ ในการ

เลือกปฏิบัติเช่นนี้ผมคิดว่ามันทำให้คนส่วนใหญ่รู้สึกท้อ ไม่อยากทำงาน เกิดการเปรียบเทียบว่าทำไมคนนั้นทำผิดแล้วไม่เป็นไร ทำไมเราถึงจะทำผิดบ้างไม่ได้ จนในที่สุดก็เป็นผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่เกิดความเสียหาย.....” (สมาธิก นัชรุน มะบุญยา วันที่สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2564)

2.2 พหุวัฒนธรรม

กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี มีสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่ง สมาชิกรองอาสารักษาดินแดนเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นคนในพื้นที่ที่มีทั้งสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ต้องเป็นไปด้วยความเข้าใจซึ่งชนบทร่วมประเพณีของกันและกันยอมรับในความแตกต่างด้านพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ด้านวัฒนธรรม การเปิดพื้นที่ให้ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต อัตลักษณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เป็นต้น ได้มีพื้นที่อันอย่างเท่าเทียมกันในสังคม โดยเสนอให้มองว่ากลุ่มคน ภายใต้วัฒนธรรมต่าง ๆ มีความเท่าเทียมมีสิทธิในการแสดงออก เรียกร้อง หรือปกป้องไว้ซึ่งอัตลักษณ์ และวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มตน

ความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี นั้น มีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านของการนับถือศาสนา โดยสมาชิกรองอาสารักษาดินแดน ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม อีกร้อยละ 20 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาในด้านของการสื่อสารระหว่างกัน เพราะสมาชิกรองอาสารักษาดินแดน ที่นับถือศาสนาอิสลาม ก็จะพูดภาษา ยาวี เป็นหลัก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ในด้านของการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นั้น การพูดภาษา ถิ่นใต้ หรือภาษายาวี ได้ ถือเป็นข้อดี เนื่องจากสามารถเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กับประชาชนได้ เช่นในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ในการจัดกำลังสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนออกไปปฏิบัติหน้าที่ ก็จะจัดทั้งสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม ออกไปปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน เพื่อจะได้เรียนรู้ความแตกต่างในด้านศาสนา วัฒนธรรม ซึ่งกันและกัน อาทิเช่น ภารกิจในมัสยิด ก็ใช้สมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นหลัก ส่วนสมาชิกรองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ ก็จะเป็นผู้สนับสนุน ค่อยศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติในด้านของศาสนา เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดซึ่งอาจจะทำให้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบนำมาเป็นเงื่อนไขในการก่อเหตุได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มสมาชิกรองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาสมาชิกรองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชา ฝ่ายทหารในพื้นที่ และกลุ่ม ประชาชนในพื้นที่ พบว่า มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ความ

แตกต่างทางพหุวัฒนธรรมของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ กับ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นั้น สามารถแบ่งได้ 2 ด้านคือ ในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และด้านความเป็นอยู่

2.2.1 ด้านการปฏิบัติหน้าที่

ผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงจากความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ก็คือในการปฏิบัติงานในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เนื่องจากเมื่อเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเฉพาะวันหยุดของศาสนาอิสลาม เช่น วันตรุษอีดีลฟิตรี (วันรายอปอซอ) วันตรุษอีดีลอัฎฮา (วันรายอฮัจยี) ซึ่งเป็นวันหยุดที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคน ต้องได้หยุดเพื่อเฉลิมฉลองเทศกาล ทำให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพราะว่าสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของพันตำรวจตรี อำนาจ ไวยวุฒิ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรตลุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ให้ข้อมูลว่า “.....มันเป็นช่องว่างอย่างเช่น วันรายอสมาชิก อส.เองก็เป็นคนในพื้นที่ ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามค่อนข้างเยอะ ในการหยุดวันรายอแต่ละครั้งหรือมีภารกิจสำคัญในพื้นที่ มันก็ทำให้เกิดช่องว่างในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ทำให้กำลังพลอาจเกิดประสิทธิภาพได้ไม่เต็มที่.....” (พันตำรวจตรี อำนาจ ไวยวุฒิ วันที่สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2564)

2.2.2 ด้านความเป็นอยู่

ปัญหาความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีที่เกิดขึ้นนั้น ปัจจุบันการอยู่ร่วมกันของของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุข ไม่มีปัญหาข้อขัดข้อง เนื่องจาก ต่างฝ่ายต่างเข้าใจซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งกันและกันสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ ก็เข้าใจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลามว่าเวลาไหนต้องปฏิบัติศาสนกิจ วันศุกร์ต้องทำการละหมาดใหญ่ที่มัสยิด สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกันได้ หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลามก็เข้าใจสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ ว่าวันพระต้องไปตักบาตรต้องไปวัด จึงทำให้ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีไม่มีปัญหาในด้านนี้ และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ก็ให้ความเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันว่า ความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ไม่มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด สามารถดำเนินวิถีชีวิตและอยู่ร่วมกันได้ดี ตลอดจนในการออกปฏิบัติหน้าที่ทั้งการสนับสนุนงานของทหารและงานของตำรวจนั้นสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

นายหมู่ใหญ่ สีขรินทร์ สถาวรสมิต สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอเมืองปัตตานีที่ 1 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี “.....ในการดำเนินชีวิตก็ใช้ชีวิตปกติสามารถอยู่ร่วมกันได้” ไม่มีการแบ่งแยก เข้าใจซึ่งกันและกัน....” (นายหมู่ใหญ่ สีขรินทร์ สถาวรสมิต วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

สมาชิกตรี วิรัตน์ นิโสะ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอเมืองปัตตานีที่ 1 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี “...ผมคิดว่าความแตกต่างตรงนี้ ไม่มีผลอะไรนะครับ เพราะสมาชิก อส.ทุกคน ต่างก็ใช้ชีวิต ต่างก็มีขอบเขต มีเส้นแบ่งของตัวเอง อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้” (สมาชิกตรี วิรัตน์ นิโสะ วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

สมาชิกตรี สมชาย ดามัน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอโคกโพธิ์ที่ 4 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี “.....ปัจจุบันนี้ในการสร้างการรับรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ดีขึ้นมาก เพราะว่าสมาชิก อส. ส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาที่อยู่บางคนจบสายสามัญ บางคนจบสายศาสนา มีความเข้าใจในอัตลักษณ์ในขนบธรรมเนียมของแต่ละศาสนาไม่เอาเปรียบกัน....” (สมาชิกตรี สมชาย ดามัน วันที่สัมภาษณ์ 7 กุมภาพันธ์ 2564)

ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สามารถแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 ด้านระบบอุปถัมภ์

3.1.1 ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว

1) ในการใช้ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว ควรใช้ในด้านที่เป็นผลดี ในด้านที่เป็นจุดแข็ง โดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวรับคนในพื้นที่ แต่ต้องเป็นคนในพื้นที่ที่ผู้มีบารมีหรือผู้มีอิทธิพลรับรองว่า เป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยที่ดี เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตามแนวคิดของนายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อยบังคับการและบริการที่ 2 /หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ กล่าวว่า “....จุดแข็งที่สร้างประโยชน์ให้กับราชการ ได้รับการสนับสนุนจากคนที่ฝาก สมาชิก อส.เข้ามาทำงานนั้น เราได้รับประโยชน์หลายด้านในเฉพาะประโยชน์เกี่ยวกับความ

ร่วมมือจากผู้ที่มิบาร์มี จากผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือในสังคมจากบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็ต้องมองจุดอ่อนที่เกิดขึ้นด้วย ถ้าหาก สมาชิก อส.ที่ได้รับการฝากเข้ามาหรือระบบอุปถัมภ์ถ้ากำลังพลเหล่านั้นขาดระเบียบวินัย ก็อาจทำให้เกิดผลเสียในการปฏิบัติหน้าที่ได้...” (นายหมวดเอกชววิช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

2) *สร้างการรับรู้ ปลูกฝังให้กำลังพล* ไม้อ่อนอ่อนหรือเกรงกลัวต่ออิทธิพลคนที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ตามแนวคิดของ จำเริญ โสพรรณ จันดาบุญ หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโคระ / ปลัดอำเภองานป้องกัน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...เมื่อเราใช้ระบบอุปถัมภ์ในการรับสมัครคนเข้ามาแล้ว เราก็ต้องสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจตั้งแต่แรกเริ่ม ให้ทั้งคนฝาก และคนที่เข้ามาทำงานทราบว่าเข้ามาแล้วต้องทำงานให้เต็มที่ หรือหากเข้ามาแล้วทำผิดกฎหรือทำให้กองอาสารักษาดินแดนเสียชื่อ ก็ต้องพูดคุยให้ผู้ที่ฝากเข้าใจว่าจะไม่รับคนจากที่คุณฝากมาอีกแล้ว เพราะเข้ามามีแต่ชื่อเสีย...” (จำเริญ โสพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

3) *ยึดมั่นในระบบคุณธรรม ความเสมอภาคในโอกาส หลักความสามารถ และหลักความเป็นกลางทางการเมือง* ไม่ยอมให้ผู้มีบาร์มีหรือผู้มีอิทธิพล เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามแนวคิดของ พันตำรวจตรีอำนาจ ไวยวุฒิ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรดอย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “.....เราเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ก็ต้องทำตามหลักของกฎหมาย...” (พันตำรวจตรีอำนาจ ไวยวุฒิ วันที่สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2564)

4) *ในการฝากบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในกองอาสารักษาดินแดน ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่นั้น* ควรสร้างมาตรการให้ผู้มีอิทธิพลเหล่านั้นมีความรับผิดชอบในการกระทำของคนของตนเองส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ตามแนวคิดของ เรือเอก ประยูร หิรัญรักษ์ ผู้บังคับกองร้อยทหารพรานนาวิกโยธินที่ 9 “.....ในการรับฝากคนเข้าทำงานสามารถทำได้ แต่ถ้ามีคดีเกิดขึ้น คุณก็ต้องรับผิดชอบ อย่างเป็นทางการในรูปแบบของลักษณะการค้ำประกัน ถ้าคนที่ได้เข้ามาด้วยการฝากแล้วเกิดปัญหาขึ้น ก็ให้คนค้ำประกันรับผิดชอบ...” (เรือเอก ประยูร หิรัญรักษ์ วันที่สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2564)

5) *ควรลดไม่ให้มีการใช้ระบบอุปถัมภ์* ตามแนวคิดของ ร้อยโทอุดร เพชรฤทธิ์ ผู้บังคับกองร้อยเครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ 153 กล่าวว่า “...ถ้าหากยังรับสมาชิก อส. เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในกองอาสารักษาดินแดน จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้น ไม่มีประสิทธิภาพ สมาชิก อส. ทำงานไม่ได้ เพราะคิดว่าตนเองคือเด็กนาย...” (ร้อยโท อุดร เพชรฤทธิ์ วันที่สัมภาษณ์ 3 กุมภาพันธ์ 2564)

3.1.2 ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

1) *ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล* ได้แก่ การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการตอบสนอง หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักความเสมอภาคและความเที่ยงธรรม หลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผล หลักการรับผิชอบ และหลักวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ตามแนวคิดของ นายหมวดเอกธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ ผู้บังคับกองร้อยบังคับการและบริการที่ 2 / หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว กองบังคับการควบคุม กองอาสารักษาดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ “... การใช้หลักธรรมาภิบาล ก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญ เพื่อเป็นหลักในการปกครองบังคับบัญชาคน...” (นายหมวดเอก ธวัช กุลวุฒิพงษ์ศักดิ์ วันที่สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2564)

2) *ธรรมาภิบาลเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ปลุกฝังให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน* โดยชี้ให้เห็นผลเสียหายของระบบอุปถัมภ์ ตามแนวคิดของ ร้อยโท อุดร เพชรฤทธิ์ ผู้บังคับกองร้อยเครื่องยิงหนัก กรมทหารราบที่ 153 กล่าวว่า “....ถ้าเราอยากให้ระบบอุปถัมภ์หมดไป ก็ต้องเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจปลุกฝังให้แก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตั้งแต่บรรจุดใหม่ เพื่อที่จะหล่อหลอมให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ...” (ร้อยโท อุดร เพชรฤทธิ์ วันที่สัมภาษณ์ 3 กุมภาพันธ์ 2564)

3) *ผู้บังคับบัญชาต้องมีความเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ และจะต้องปฏิบัติให้เกิดความเท่าเทียมและความเสมอภาคต่อผู้ใต้บังคับบัญชา* ตามแนวคิดของ นายหมวดเอก ธาตรี ศรีนนท์ หัวหน้าชุด ชุดคุ้มครองตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี/ปลัดป้องกันอำเภอเมืองปัตตานี กล่าวว่า “...การที่เราจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีได้นั้น ต้องมีความเป็นธรรมปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมเพื่อจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่นั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ...” (นายหมวดเอก ธาตรี ศรีนนท์ วันที่สัมภาษณ์ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2564)

4) *ต้องยึดมั่นในระเบียบวินัยของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน* โดยเคร่งครัดตามแนวคิดของ จำสิบโท สุพรรณ จันดาบุญ หัวหน้าชุดคุ้มครองตำบลบางโกระ / ปลัดอำเภอป้องกัน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กล่าวว่า “...สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ต้องไม่กระทำผิดวินัยของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ได้แก่ (1) คี๋อติง ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ (2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย (3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของกองอาสารักษาดินแดน (4) ก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีในกองอาสารักษาดินแดน (5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลื้อยต่อหน้าที่ (6) กล่าวเท็จต่อผู้บังคับบัญชา (7) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควรหรือประพฤติไม่สมควร (8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือไม่ลงทัณฑ์ผู้อยู่ในบังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ (9) เสพสุราขมา

จนเสียกิริยา หรือเสพยาเสพติดให้โทษ (10) กระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเชิงบังคับผู้บังคับบัญชา เป็นการทำให้เสียวินัยกองอาสารักษาดินแดน (จำลองโท สุพรรณ จันดาบุญ วันที่สัมภาษณ์ 19 กุมภาพันธ์ 2564)

3.2 ด้านพหุวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชามิตรกองอาสารักษาดินแดน กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายตำรวจในพื้นที่ กลุ่มผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารในพื้นที่ และกลุ่ม ประชาชนในพื้นที่ พบว่า มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่าแนวทางการแก้ไขในด้านความแตกต่างทาง พหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นในการนับถือศาสนา ให้ศึกษาเรียนรู้ศาสนาของกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ ดังนี้

นายหมู่ใหญ่ สุริยา สะเดียมู สมาชิกกองอาสา รักษาดินแดน สังกัด กองร้อยอาสา รักษาดินแดนอำเภอยะรังที่ 8 กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ให้ข้อมูลว่า “...ทุกศาสนา ต่างมีข้อดีของแต่ละศาสนา เพราะฉะนั้น เราควรมีความศรัทธาและความเชื่อในศาสนาที่เรา นับถือ และไม่ไปเบียดเบียน คนที่ไม่นับถือศาสนาเดียวกันกับเรา...” (นายหมู่ใหญ่ สุริยา สะเดียมู วันที่สัมภาษณ์ 18 กุมภาพันธ์ 2564)

พันตำรวจตรี อานาจ ไวยวุฒิ สารวัตรป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรตยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ให้ข้อมูลว่า “...ในเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดปัตตานีนั้น การสร้างความเข้าใจในอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมในพื้นที่จึงเป็นเรื่องสำคัญ...” (พันตำรวจตรี อานาจ ไวยวุฒิ วันที่สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2564)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

1.1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1.2 ผลการวิจัย

จากการศึกษา บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1.2.1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร และตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า มี 2 บทบาท ดังนี้

1) บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อส. หรือ สมาชิกอส.เขตเมือง ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็นบทบาทหลัก ๆ 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 จะเป็นบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง โดยนำข้อมูลข่าวสารหรือนโยบายของรัฐบาลลงไปสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ หรือข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนต้องรับรู้รับทราบ ด้วยการอธิบายให้ประชาชนในพื้นที่ให้เข้าใจว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจว่าร่วมมือบทบาทในด้านใด ซึ่งรวมไปถึง การ

ประชาสัมพันธให้ประชาชนได้รับทราบถึงการนำกำลังออกไปปฏิบัติ และแสดงให้เห็นภาพการปฏิบัติร่วมกัน รวมไปถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง เป็นความจริงให้ประชาชนได้รับทราบ ในด้านที่ 2 เป็นบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ได้แก่ การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด เพื่อตรวจบุคคลและยานพาหนะ ทั้งจุดตรวจ/จุดสกัดแบบประจำที่ และแบบไม่ประจำที่ โดยดำเนินการเป็นแผนการปฏิบัติร่วมกัน 3 ฝ่าย ตำรวจ ทหาร ปกครอง เรียกว่า แผนป้องกันเมืองปัตตานีการจัดระเบียบสังคม ออกตรวจบ้านเช่า หอพัก เพื่อป้องกันและปราบปรามการรวมกลุ่มหรือป้องกันการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ในด้านที่ 3 เป็นบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ โดยบทบาทในด้านนี้ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.เขตเมือง จะปฏิบัติภารกิจในฐานะการเป็นครูฝึกโครงการบำบัดรักษา ยาเสพติด “ค่ายพักพิงเพื่อการบำบัด (Camp 35) จังหวัดปัตตานี โดยการเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ตั้งแต่กระบวนการค้นหาผู้ใช้ผู้เสพยาเสพติด นำมาเข้าสู่กระบวนการคัดแยก คัดกรองแล้ว นำไปบำบัดรักษา เมื่อบำบัดเสร็จก็ติดตามดูแลต่อเนื่องในชุมชน พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมไปถึงการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยยาเสพติดอย่างยั่งยืน ตลอดจนการนำผู้ติดยาเสพติดให้กลับมา บำบัดซ้ำ ในด้านที่ 4 เป็นบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่

2) บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า บทบาทการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อส. หรือ สมาชิก อส.ชคต. ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานีนั้น สามารถแบ่งออกได้ เป็นบทบาทหลัก ๆ 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 เป็นบทบาทการสร้าง ความเข้าใจกับประชาชน ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง รวมถึงในด้านการข่าว ที่เป็นการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความระมัดระวัง ใช้ชีวิตประจำวัน ด้วยความไม่ประมาท หรือการลงไปรับข้อมูลข่าวสารจากประชาชนที่นำข้อมูล ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบมาบอกกล่าวกับเจ้าหน้าที่ และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง ด้วยการนำข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือวัตถุประสงค ในการออกไปปฏิบัติหน้าที่ เพื่อแก้ไขปัญหาคความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ของสมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน หรือ สมาชิก (อส.ชคต.) เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับภารกิจของ เจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกต้อง เป็นจริง เพื่อสร้างให้เกิดการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ลดช่องว่างในการ

ปฏิบัติ ลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เข้าใจหรือความเข้าใจผิด คิดว่าเจ้าหน้าที่ลงมาจับลูกหลานของของตัวเอง หรือเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในการทำให้เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ง่ายขึ้น ลดเงื่อนไข ลดการปะทะ อีกทั้งยังเป็นการนำประชาชนในพื้นที่เข้ามาเป็นพวกเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐ ได้มากขึ้น ด้านที่ 2 บทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ สามารถแยกได้เป็นภารกิจการรักษาความปลอดภัยเส้นทาง และการรักษาความปลอดภัยครู ซึ่งเป็นภารกิจเชิงรับ ที่รับมอบภารกิจต่อมาจากทหารหลักในพื้นที่ ให้แก่ชุดคุ้มครองตำบล ชคต.ในพื้นที่ โดยจัดเป็นชุดปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 6 นาย ปฏิบัติหน้าที่พร้อมรถจักรยานยนต์ จำนวน 3 คัน คันละ 2 นาย ขับไปลาดตระเวนเส้นทางในพื้นที่เสี่ยง จุดต่อแหลมต่าง ๆ ในห้วงเวลาปลอดภัย คือ 07.00 – 09.00 และห้วง 15.00 – 17.00 ของแต่ละวัน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่ใช้เส้นทางในการประกอบอาชีพ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา (ครู) มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญ คือการรักษาความปลอดภัยสถานที่สำคัญที่เป็นเป้าหมายอ่อนแอ ได้แก่ วัด มัสยิด โรงเรียน ฯลฯ ด้านที่ 3 บทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ในบทบาทด้านนี้ของ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) จะเป็นการช่วยเหลือสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน ช่วยซ่อมแซมบ้านเรือน หรือร่วมกันพัฒนาพื้นที่ในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีการร่วมมือร่วมใจในการดูแลพื้นที่ร่วมกัน ตลอดจนการลงไปให้ความรู้แก่กำลังประจำถิ่น ไม่ว่าจะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการฝึกการใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ การปฏิบัติในการ ตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด เพื่อให้เกิดความชำนาญคล่องแคล่ว สามารถปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นได้อย่างปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ทหารหลัก เจ้าหน้าที่ทหารพราน หรือแม้แต่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนด้านที่ 4 เป็นบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางสันติวิธี หลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม รวมทั้งการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยการทำให้ผู้เป็นตัวอย่างโดยเริ่มจากสมาชิก อส.ชคต. เอง คือการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ไว้ในฐานปฏิบัติการชุดคุ้มครองตำบล ชคต. เพื่อเป็นการลดรายจ่าย และสามารถเพิ่มรายได้จากการนำผักที่ปลูกไปขาย อีกทั้งหากเหลือจากการขายก็นำไปแบ่งปันให้กับชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกับฐานปฏิบัติการ บริเวณใกล้เคียง นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน

1.2.2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร และตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

มีปัญหาอุปสรรคด้วยกัน 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ระบบอุปถัมภ์ และด้านที่ 2 ความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาด้านระบบอุปถัมภ์ของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่ามีรูปแบบของการอุปถัมภ์ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 ระบบอุปถัมภ์ในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว และลักษณะที่ 2 ระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยระบบอุปถัมภ์ในลักษณะที่ 1 ซึ่งเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว เป็นไปในลักษณะของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่ามที่มีอิทธิพล หรือมีบารมีในพื้นที่ ที่สามารถให้การช่วยเหลือภาครัฐได้เป็นอย่างดี นำลูกหลานของตัวเองมาฝากเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กับผู้บังคับบัญชาระดับสูง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ เป็นต้น ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสีย ในส่วนของผลดีจะมีผลในด้านของการปฏิบัติงาน เมื่อผู้มีอิทธิพล มีบารมีเหล่านี้ได้รับสิ่งที่ต้องการแล้วคือการฝากลูกหลาน ก็จะตอบแทนด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่กับทางภาครัฐ คอยเป็นหูเป็นตา และยังสามารถควบคุมไม่ให้กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงเข้ามาก่อเหตุในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง ส่วนผลเสียจะมีผลในด้านตัวบุคคล คือจะไม่สามารถปกครองบังคับบัญชา สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่เข้ามาด้วยระบบอุปถัมภ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับลักษณะที่ 2 ระบบอุปถัมภ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา จะเกิดปัญหาในรูปแบบของ (เด็กนาย) ทำให้การปกครองครองบังคับบัญชาเกิดความแตกต่าง ทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่ และในด้านการปกครอง เช่น เมื่อบุคคลเมื่อเกิดการปฏิบัติผิดระเบียบวินัย ในส่วนของบุคคลที่ได้รับการฝากเข้ามา ผู้บังคับบัญชาก็จะไม่ค่อยสั่งลงโทษระเบียบวินัย หรือสั่งแต่อาจเป็นการลงโทษเล็ก ๆ น้อย เนื่องจากความสนิทสนมส่วนตัว และการที่บุคคลดังกล่าวเป็นลูกหลานของผู้มีอิทธิพล ผู้มีบารมี เมื่อสั่งลงโทษไป อาจจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันกับผู้ที่มีอิทธิพลต่าง ๆ เหล่านั้นได้ จึงทำให้ตัวสมาชิก อส. เองเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เป็นผลให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ลดน้อยลง รวมทั้งเกิดการแบ่งฝักฝ่ายเกิดขึ้นทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา ซึ่งปัญหาอุปสรรคในด้านระบบอุปถัมภ์นั้น เป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี สำหรับปัญหาอุปสรรคในด้านที่ 2 คือ ความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคในด้านการปฏิบัติหน้าที่ จะเป็นไปในลักษณะของปัญหาในด้านการสื่อสารระหว่างกัน เนื่องจากความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านของการนับถือศาสนา โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม อีกร้อยละ 20 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งพูดคนละภาษา ตลอดจนการปฏิบัติงานในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เนื่องจากเมื่อเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเฉพาะวันหยุดของศาสนาอิสลาม เช่น วันตรุษอีดีลฟีตรี (วันรายอปอซอ) วันตรุษอีดีลอัฎฮา (วันรายอฮัจยี) ซึ่งเป็นวันหยุดที่ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน ต้องได้หยุด

เพื่อเฉลิมฉลองเทศกาล ทำให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ สำหรับด้านความเป็นอยู่ ปัญหาความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ที่เกิดขึ้นนั้น ปัจจุบันการอยู่ร่วมกันของของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุข ไม่มีปัญหาข้อขัดข้อง เนื่องจาก ต่างฝ่ายต่างเข้าใจซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งกันและกัน สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกันได้ จึงทำให้ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีไม่มีปัญหาในด้านนี้

1.2.3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า การที่จะแก้ไขปัญหเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นรูปธรรมนั้น ในด้านระบบอุปถัมภ์ ควรใช้ในด้านที่เป็นผลดีในด้านที่เป็นจุดแข็ง โดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวรับคนในพื้นที่ แต่ต้องเป็นคนในพื้นที่ที่ผู้มีบารมีหรือผู้มีอิทธิพลรับรองว่า เป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยที่ดี เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา รวมไปถึงต้องยึดมั่นในระบบคุณธรรม ความเสมอภาคในโอกาส หลักความสามัคคี และหลักความเป็นกลางทางการเมือง ไม่ยอมให้ผู้มีบารมีหรือผู้มีอิทธิพล เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน สำหรับในการฝากบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในกองอาสารักษาดินแดน ของผู้มีอิทธิพลในพื้นที่นั้น ควรสร้างมาตรการให้ผู้มีอิทธิพลเหล่านั้นมีความรับผิดชอบในการกระทำของคนของตนเองที่ส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ด้วยและที่สำคัญเลยก็คือ ตัวผู้บังคับบัญชาต้องมีความเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ และจะต้องปฏิบัติให้เกิดความเท่าเทียมและความเสมอภาคต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนตัวผู้ใต้บังคับบัญชาก็คือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อส. ต้องยึดมั่นในระเบียบวินัยของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนโดยเคร่งครัด และต้องไม่ปฏิบัติตนอันนำไปสู่การผิดระเบียบวินัย ได้แก่ (1) ดื้อดึง ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ (2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย (3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของกองอาสารักษาดินแดน (4) ก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีในกองอาสารักษาดินแดน (5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเล่นเล่อต่อหน้าที่ (6) กล่าวเท็จต่อผู้บังคับบัญชา (7) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควรหรือประพฤติไม่สมควร (8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือไม่ลงทัณฑ์ผู้อยู่ในบังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ (๙) เสพสุรายาเมาจนเสียกิริยา หรือเสพยาเสพติดให้โทษ (11) กระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเชิงบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นทางทำให้เสียวินัยกองอาสารักษาดินแดน แนวทางการแก้ไขในด้านความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เพื่อให้ปฏิบัติงาน

ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น ต้องมีการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ทุกคน ให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นในการนับถือศาสนา ให้ศึกษาเรียนรู้ศาสนาของกันและกัน มีความศรัทธาและความเชื่อในศาสนาที่ตนเองนับถือ และไม่ไปเบียดเบียนคนที่ไม่นับถือศาสนาเดียวกันกับเรา ตลอดจนต้องสร้างความเข้าใจในเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในอัตลักษณ์ และความเป็นวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความสันติสุข ความสงบเรียบร้อยในพื้นที่

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปข้างต้น ผู้ศึกษาแยกการอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีบทบาทต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานีในฐานะสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.เขตเมือง และบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในฐานะ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.ชคต. ซึ่งทั้ง 2 บทบาทนั้น เป็นอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 มาตรา 16 ซึ่งกำหนดไว้ 6 ประการ คือ (1) บรรเทาภัย ที่เกิดจากธรรมชาติ และการกระทำของข้าศึก (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม (4) ป้องกันจารกรรมสอดรับฟัง และรายงานข่าว (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการและตัดทอนกำลังข้าศึก (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งที่พร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น และมาตรา 29 เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในระหว่างทำการตามหน้าที่ ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อส. มีบทบาทต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหาร และตำรวจ ตั้งแต่ กระบวนการสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ โดยการนำข้อมูลข่าวสารของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง ตลอดจนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้ประชาชนได้รับทราบ ด้วยการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่รัฐ

ในการลงมาแก้ปัญหา หรือสร้างความเข้าใจในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และประโยชน์ให้กับทางเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนสร้างการรับรู้ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มาจนถึงบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่รวมทั้งไปถึงการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ โดยการยึดมั่นในหลักการแก้ไขปัญหามาตามแนวทางสันติวิธี หลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่ยังคงเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ก็ยังคงร่วมมือเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาล่าช้าให้ยุติลง จึงเป็นเหตุให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาในพื้นที่โดยการลดการใช้ความรุนแรง ดังนั้น สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.เขตเมือง และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ สมาชิก อส.ชคต. จะแสดงบทบาทในลักษณะมิติของงานด้านความมั่นคงเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชาญ ชิตวิมาน (2553, น. 8) อธิบายไว้ว่า “บทบาท” คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ และสิทธิของตนตามสถานภาพของตน สถานภาพคือตำแหน่ง ส่วนบทบาท คือ การกระทำตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพ การที่บุคคลมีแต่บทบาทต่อสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมยอมรับมีความสำคัญเป็นอันมาก เพราะทำให้การจัดระเบียบสังคมดีขึ้นเป็นการควบคุมสังคมให้เป็นระเบียบ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560 – 2564 โดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ได้กล่าวถึงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (แผนย่อยการป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง (แผนระดับ 2) ไว้ว่า “เป้าหมายของแผนย่อย ฯ คือ ภาคใต้มีความสงบสุขร่มเย็น และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาส่วนการรักษาคความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศไว้ใน แนวทางการพัฒนาที่ 9 คือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้นโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชามาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานแก้ไข และป้องกันปัญหาตลอดจนไปถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้”

รวมทั้ง สอดคล้องกับแนวคิดกองอาสารักษาดินแดน ที่อธิบายบทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) เขตเมือง ไว้ว่า เป็นบทบาทที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและ

กระทรวงมหาดไทยที่สำคัญ คือ (1) การบริการประชาชน สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครองตามโครงการบริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ และ “โครงการ อส. บริการประชาชน” ซึ่งเป็นโครงการที่กรมการปกครองสนองตอบนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย นอกเหนือจากการให้บริการอื่น ๆ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว เช่น การให้บริการนอกเวลาราชการโดยไม่พักเที่ยง หรือการให้บริการในช่วงวันหยุด เป็นต้น โดยคัดเลือกสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ที่มีบุคลิกดี มีวินัย มีความรู้มีทัศนคติ และมีริยาทำทางวาจาที่ดี และทัศนคติที่ดี ในงานบริการดังกล่าวก่อนปฏิบัติงาน ซึ่งการบริการประชาชนนี้เป็นภารกิจหลักที่เน้นหนักในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ในปัจจุบัน (2) การรักษาความสงบเรียบร้อยการรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย โดยกองอาสารักษาดินแดนเป็นหน่วยขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทย จึงมีหน้าที่สำคัญในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยให้บังเกิดผล โดยสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติภารกิจร่วมกับฝ่ายปกครอง ทหาร และตำรวจ ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญ ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, การปราบปรามและกวาดล้างอาวุธสงคราม และแหล่งผลิตอาวุธปืน วัตถุระเบิด ที่มีขอบด้วยกฎหมายทุกประเภท, การขจัดแหล่งปลูกพืชเสพติด ผู้ผลิต และสกัดกั้นทางลำเลียง ตลอดจนสอดส่องผู้มีอิทธิพลที่ให้การสนับสนุนในการค้ายาเสพติด, การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยการประสานการปฏิบัติอย่างใกล้ชิดกับฝ่ายปกครองและตำรวจ, การตั้งด่านตรวจเพื่อสกัดสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ ในเขตชุมชน การร่วมกับตำรวจตั้งจุดตรวจ จุดชุดลาดตระเวนปราบปราม ฯลฯ (3) การแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการปราบปราม ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ด้านการเฝ้าระวังการกลับมาและเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน (4) การจัดระเบียบสังคมการตรวจสถานบริการ ตามนโยบายจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทย เช่นการสั่งใช้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจ ในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานบริการ การหาข่าวอาชญากรรมและการกระทำผิดในพื้นที่ รวมทั้งผู้มีอิทธิพล และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายในการตรวจสถานบริการ โดยเคร่งครัด รวมไปถึงการตรวจบัตรประจำตัวประชาชนไม่ให้ ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปในสถานบริการ ตลอดจนการตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด การกวดขันเวลาปิด - เปิด สถานบริการตามกฎหมายกำหนด โดยเฉพาะตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และได้อธิบายบทบาทชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือ อส.ชคต. เป็นเจ้าหน้าที่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งเป็นหน่วยกำลังของฝ่ายปกครอง มีอำนาจหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครอง รักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยมุ่งเน้นเลือกคนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรับมอบภารกิจการควบคุมพื้นที่ให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์

ความรุนแรงแทนกำลังพลของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและมีความพร้อมในการปฏิบัติงานทุกสถานการณ์

สอดคล้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษยา จันทระพิมล (2554, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ต้นแบบในการกำหนดสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายซึ่งมาจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ในรอบปี 2551 – 2552 จำนวน 21 คน จากผู้บังคับบัญชาในส่วนกลางส่วนภูมิภาค และทหาร โดยใช้เดลฟายเทคนิค (Delphi technique) เพื่อระดมความคิดเห็นและตัดสินใจที่สอดคล้องกันในการเลือกการกำหนดและการพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน โดยผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ประกอบด้วย 9 สมรรถนะ คือ (1) การรักษาความปลอดภัยบุคคล สถานที่ และเส้นทางคมนาคม (2) การหาข่าว รายงานข่าว (3) จิตสำนึกในการให้บริการประชาชน (4) การใช้อาวุธปืน (5) การตรวจค้น ตั้งด่าน ลาดตระเวน (6) ศิลปะในการปฏิบัติการจิตวิทยา อส.สัมพันธ์ (7) การจับกุมตามยุทธวิธี (8) การประสานงานและการสื่อสาร (9) การนำหน่วย ภาวะผู้นำ

ตลอดจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ เจียรณัย (2535, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องบทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง ศึกษาเฉพาะกรณี บทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่า กองกำลังกึ่งทหารมีบทบาทอย่างไรในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง โดยนำบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลยมาเป็นกรณีศึกษา ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของอาสารักษาดินแดนในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลังมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ โดยจะมีบทบาทในส่วนของการระวังป้องกันพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในเป็นหลัก สำหรับภารกิจที่กองอาสารักษาดินแดนปฏิบัติมากที่สุดคือ ภารกิจการป้องกันประเทศ และภารกิจส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติจะมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ

2.2 ปัญหาและอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี คือ ปัญหาในด้านระบบอุปถัมภ์ทั้งในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว และในลักษณะระหว่าง

ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้นในรูปแบบของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โตะอิหม่าม ที่มีอิทธิพล หรือมีบารมีในพื้นที่ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวในการนำลูกหลานของตนเอง มาฝากเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และในรูปแบบของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ทำให้การปกครองครองบังคับบัญชา เกิดความแตกต่างทั้งในด้านการปฏิบัติหน้าที่และในด้านการปกครอง จากความ สนิทสนมส่วนตัว มีการแบ่งฝักฝ่ายเกิดขึ้นในองค์กร

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่ากองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่ยังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรง ดังนั้น การคัดเลือกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือสมาชิกอส. ซึ่งเป็นกำลังหลักในการปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องคัดคนที่ไว้ใจได้ หรือเป็นคนที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับทางเจ้าหน้าที่รัฐได้ หากไม่ใช้ระบบอุปถัมภ์ตรงนี้ในการนำคนเข้ามา ก็อาจจะได้คนที่เอนเอียงไปในทิศทางของฝ่ายตรงข้ามเข้ามา อยู่ในองค์กรได้ ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียมากกว่าการใช้ระบบอุปถัมภ์ก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสนธิ สมักรการ (2533, น.25) ได้อธิบายความหมายว่า ระบบอุปถัมภ์ไว้ว่า ระบบอุปถัมภ์ เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ ทางสังคม ประการหนึ่ง ซึ่งแต่ละฝ่าย บทบาทหน้าที่ และความคาดหวังต่อกันบางประการซึ่งเป็นที่รับรู้ หรือยอมรับกันตามธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรมของสังคม

รวมทั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของ ดิจิต ชีรวะกิน (2542, น.6) ที่อธิบายว่า ระบบอุปถัมภ์ คือระบบความสัมพันธ์ในสังคมจารีต ค่านิยม โดยการจัดกลุ่มระหว่างผู้อุปถัมภ์หนึ่งคน และผู้ใ้อุปถัมภ์จำนวนหนึ่งโดยผู้อุปถัมภ์จะเป็นคนซึ่งมี ในสังคม หรืออำนาจทางการบริหาร มีเงินทองและเป็นที่นับหน้าถือตา สามารถให้คุณให้โทษกับผู้ใ้อุปถัมภ์ในระดับหนึ่ง สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นของกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี อีกประการ ความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทั้งในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ การสื่อสารการใช้ภาษา ตลอดจนการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ความเป็นพหุวัฒนธรรมในกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานีนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกัน ในด้านของการนับถือศาสนา โดยสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม อีกร้อยละ 20 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งพูดคุยกันคนละภาษา แต่ปัจจุบันในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธและสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาอิสลาม สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติสุข ไม่มีปัญหาข้อขัดข้อง เนื่องจาก ต่างฝ่ายต่างเข้าใจซึ่งวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งกันและกัน สามารถไปปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ John Rex (1996, p. 91) ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย Warwick ได้ให้คำอธิบายความหมาย วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnicity) และเชื้อชาติ (race) ต่าง ๆ (multiculturalism) ว่าเป็นความเชื่อในการที่จะยอมรับสิทธิของชนกลุ่มน้อย ในเรื่องต่าง ๆ กล่าวคือ การใช้ภาษาตามบริบทของครอบครัวและ

ชุมชน การปฏิบัติตามหลักการศาสนา การจัดการความสัมพันธ์ในครอบครัวและท้องถิ่นด้วยวิธีของตนเอง และการรักษารักรธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Lawrence A. Blum (1998, p. 15) ให้ความหมายคำว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม Multiculturalism ไว้ว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ การรู้จักคุณค่า และการให้คุณค่าต่อวัฒนธรรมของตนเองและให้ความเคารพและให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น แนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่ากับวัฒนธรรมตัวเองหากเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย

2.3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า การที่จะแก้ไขปัญหากับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นรูปธรรม ได้นั้น ด้านระบบอุปถัมภ์ ควรใช้ในด้านที่เป็นผลดีในด้านที่เป็นจุดแข็ง โดยการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวรับคนในพื้นที่ แต่ต้องเป็นคนในพื้นที่ที่ผู้มิบารมี หรือผู้มีอิทธิพลรับรองว่า เป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยที่ดี เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา รวมไปถึงต้องยึดมั่นในระบบคุณธรรม ความเสมอภาคในโอกาส หลักความสามัคคี และหลักความเป็นกลางทางการเมือง ไม่ยอมให้ผู้มิบารมีหรือผู้มีอิทธิพลเข้ามาบิบบบาทในการตัดสินใจในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าต้องสร้างความรับผิดชอบของการกระทำในสิ่งที่เกิดขึ้นจะปัญหาของระบบอุปถัมภ์ และในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยังคงต้องมีระบบอุปถัมภ์เพื่อเอาไว้คัดเลือกคนที่สามารถไว้ใจได้ สามารถให้ประโยชน์กับทางภาครัฐเกี่ยวกับข้อมูลกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ได้ และระบบอุปถัมภ์ก็ยังเป็นส่วนหนึ่งในในสังคมไทย ที่เกิดขึ้นกับทุกองค์กร โดยมีทั้งผลดีและผลเสีย ในการมีอยู่ของระบบดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สนิท สมักรการ (2535, น.25) ได้แบ่งลักษณะระบบอุปถัมภ์ของสังคมไทยออกเป็น 4 รูปแบบ คือ 1) ระบบอุปถัมภ์ที่มีในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทย ตามวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวโส (พ่อ แม่ พี่ ปู่ ย่า ตา ยาย ฯลฯ) กับญาติพี่น้อง (น้อง ลูก หลาน หลาน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจนเป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดระบบหนึ่งในสังคมไทยและน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุดอีกด้วย 2) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทยปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา เป็นต้น ความคาดหวังระหว่างเพื่อนเป็นไปอย่างลึกซึ้ง และหนักแน่นมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่าความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมความช่วยเหลือเกื้อกูลกันหรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มี

ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่า หากเพื่อนผู้มีฐานะสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอแล้ว ความสัมพันธ์ก็จะยิ่งแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ มาให้ในโอกาสอันควร 3) ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ ระบบอุปถัมภ์ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่าระบบอุปถัมภ์ทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพซึ่งก็มีส่วนเจริญอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดความระส่ำระสาย เกิดการเสียขวัญและเสียกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานผู้อยู่นอกวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน 4) ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนถาวรน้อยกว่าแบบอื่น แต่ลักษณะอื่น ๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีอยู่ครบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทนความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์ และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับในสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้อาจจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มข้าราชการกับพ่อค้า และกลุ่มนักการเมืองกับชาวไร่ชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการกับพ่อค้า เป็นไปในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุระหว่างกัน คือ ฝ่ายข้าราชการจะอำนวยความสะดวกประโยชน์บางประการให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น ส่วนความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มนักการเมืองกับชาวไร่ชาวนา จะเห็นได้ชัดเจนมากในช่วงระยะใกล้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมืองนั้น มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าชาวไร่ชาวนา และบุคคลเหล่านี้ต้องการคะแนนเสียงจากชาวไร่ชาวนา แต่ชาวไร่ชาวนาผู้มีฐานะยากจนต้องการความช่วยเหลือทางด้านวัตถุจากนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นเรื่องน้ำ ถนนหนทาง หรือทรัพย์สินเงินทองอย่างอื่น ๆ

สำหรับแนวทางการแก้ไขในด้านความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ให้สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ทุกคน ให้เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ในการนับถือศาสนา ให้ศึกษาเรียนรู้ศาสนาของกันและกัน มีความศรัทธาและความเชื่อในศาสนาที่ตนเองนับถือ และไม่ไปเบียดเบียนคนที่ไม่นับถือศาสนาเดียวกันกับเรา ตลอดจนถึงต้องสร้างความเข้าใจในเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในอัตลักษณ์ และความเป็นวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความสันติสุข ความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bhikhu Parekh (2000) ได้อธิบายความหมายในมุมมองว่า สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural society) หรือ แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) มักอ้างถึงความ

แตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural differences and Cultural diversity) รัฐบาลหนึ่งดำรงอยู่ด้วยกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลายสมาชิกของกลุ่มเหล่านี้ต้องการให้สังคมตระหนัก และยอมรับถึง ความแตกต่างทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ซึ่งความแตกต่างที่เกิดขึ้นมักแสดงออกเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม ที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้คนต่างวัฒนธรรมต้องการให้สังคมปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกและกีดกัน บางกลุ่มเรียกร้องให้เคารพในความแตกต่างโดยไม่มองว่าความแตกต่างนั้น คือพฤติกรรมเบี่ยงเบน การยอมรับความแตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎเกณฑ์ของสังคมการให้ความเคารพในความแตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติโดยในการเรียกร้องนี้ได้กระทำผ่านสัญลักษณ์และวิธีการต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่ออิสระ มีสิทธิอัตตวินิจัย (self-determination) ปฏิเสธการแทรกแซงทางวัฒนธรรมและจริยธรรม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยศึกษาไปใช้

3.1.1 สมาชิกของอาสาสมัครดินแดนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ควรนำผลการศึกษาไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

3.1.2 สมาชิกของอาสาสมัครดินแดน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ ควรนำผลการศึกษาบทบาทของสมาชิกของอาสาสมัครดินแดนต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3.1.3 ควรนำปัญหาอุปสรรคของกองอาสาสมัครดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ไปวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ จัดทำเป็นแผนพัฒนาบทบาทของสมาชิกของอาสาสมัครดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานีให้ได้ผลยิ่งขึ้นต่อไป

3.1.4 ควรนำแนวคิดและแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคของกองอาสาสมัครดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ไปใช้วางแผนในการสั่งใช้กำลังพลสมาชิกของอาสาสมัครดินแดน ในบทบาทต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาในครั้งต่อไป ควรจะศึกษาความคาดหวังของประชาชนในบทบาทของกองอาสาสมัครศึกษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

3.2.2 การศึกษาในครั้งต่อไป ควรจะศึกษาความคาดหวังของตำรวจและทหารในบทบาทของกองอาสาสมัครศึกษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

3.2.3 การศึกษาในครั้งต่อไป ควรจะศึกษาบทบาทของกองอาสาสมัครศึกษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกองอาสาสมัครศึกษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน. (2561). *กฎหมาย ข้อยบังคับ และระเบียบ การกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง.
- _____. (2553). *คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายความมั่นคง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน กรมการปกครอง.
- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. (2563, 25 พฤศจิกายน). *ยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2563-2565*. สืบค้นจาก [https://www.isoc5.net/files/strategy_plan/\(%E0%B8%AA%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C\)%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%20%E0%B8%A8%E0%B8%AD.%E0%B8%9A%E0%B8%95.%E0%B8%B%E0%B8%B5%2063.pdf](https://www.isoc5.net/files/strategy_plan/(%E0%B8%AA%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C)%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%20%E0%B8%A8%E0%B8%AD.%E0%B8%9A%E0%B8%95.%E0%B8%B%E0%B8%B5%2063.pdf).
- จังหวัดปัตตานี. (2563, 25 พฤศจิกายน). *ประวัติความเป็นมา และข้อมูลทั่วไปของจังหวัดปัตตานี*. สืบค้นจาก <http://www.pattani2018.pattani.go.th/content/history>.
- ชัยวัฒน์ เหล็กจันอัด. (2553). *การปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดนครราชสีมา*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐ-ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เชิดชาย เหล่าหล้า. (2553). *ศัพท์และความหมายต่าง ๆ ทางด้านความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง*. เอกสารประกอบการศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชูดา จิตพิทักษ์. (2525). *พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สารมวลงชน.
- จิตยา สุวรรณชะฎ. (2530). *สังคมไทยและวัฒนธรรมไทย: ข้อสังเกตในการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2563, 25 พฤศจิกายน). *บรรยายพิเศษ “ยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้”*. สืบค้นจาก <https://gnews.apps.go.th/news?news=34547>.
- ธนพล หิรัญบุรณะ. (2552). *บทบาทวิทยุกระจายเสียงเพื่อความมั่นคงของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ชงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. (2542). *พฤติกรรมบุคคลในองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ชวีส จรัสวรภัทร. (2539). *บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัดพะเยา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2539). *อ่านวัฒนธรรมการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- นิพนธ์ วิสุทธาภรณ์. (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดจันทบุรี ที่ 1. (งานนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นิพนธ์ จันทร์ชู. (2554). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดพัทลุง. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุชา จันทร์พิมล. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- บงกช เทพจารี. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพมหานคร.
- ประภัสสร เทพชาติ. (2541). *ความมั่นคงระหว่างประเทศ : การศึกษาเชิงโลกน โยบายศาสตร์*. “ม.ป.พ.”. กรุงเทพมหานคร.
- ประกิจ ประจวบปัจฉิม. (2532). *การแก้ไขปัญหาความมั่นคงของจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บังเกิดผลอย่างถาวร*. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยการทัพบก, กรุงเทพมหานคร
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. (2563, 25 พฤศจิกายน). คำศัพท์ต่าง ๆ สืบค้นจาก <https://dictionary.orst.go.th/>.
- พรศักดิ์ เจียรณัย. (2535). *บทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลัง ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาทของกองอาสารักษาดินแดนในพื้นที่จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พิศพวง ธรรมพันทา. (2523). *สังคมวิทยาเบื้องต้น (สังคม 101)*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ไพบุลย์ ช่างเรียน. (2533). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ไพรัช สร้อยแสง. (2546). *ปัญหา อุปสรรคในการทำงานและแนวโน้มในการลาออกของสมาชิก กองอาสารักษาดินแดน (อส.) กรณีศึกษากรอ้อยอาสารักษาดินแดนในจังหวัดระยอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พิทยา สายหู (2516). *ความเข้าใจกับกลไกของสังคม*. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- แพร ศิริศักดิ์คำเกิง. (2549). *แนวคิดพหุวัฒนธรรม*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ภูมิ เสมวรนนท์. (2556). *การปรับตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ต่อเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี
- ลิขิต ชีรเวดิน. (2542). *ระบบอุปถัมภ์และการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลินตัน (Linton). (1936). อ้างใน สุภา สกุลเงิน. *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- วิชาญ ชิตวิมาน. (2553). *บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563, 25 พฤศจิกายน). *จังหวัดปัตตานี*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%B5>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563, 25 พฤศจิกายน). *กองอาสารักษาดินแดน*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0>

%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%
E0%B9%81%E0%B8%94%E0%B8%99

ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2563, 25 พฤศจิกายน). *ยุทธศาสตร์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2560 – 2564*. สืบค้นจาก <https://isoc5.net/infographics/view/783/>

สนิท สมัครการ. (2533). *วิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เสกสม ลินดาพรประเสริฐ. (2540). *ศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สำราญ ต้นเรืองศรี. (2530). *บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนศึกษาจากทัศนะของ เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนและกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดปราจีนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

_____. (2534). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการอาสารักษาดินแดน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชานิติศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563, 26 พฤศจิกายน). *ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ประเด็นด้านความมั่นคง (แผนระดับ 1) พ.ศ.2561 – 2580*. สืบค้นจาก <http://nscr.nesdc.go.th/%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%99%E0%B8%94%E0%B8%99>

สุพัตรา สุภาพ. (2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2541). *เทคนิคการจัดทำแผนงานเชิงกลยุทธ์ในภาครัฐบาล*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สุรสิทธิ์ ลอยลม. (2558). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.) จังหวัดพะเยา*. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

สุจริต ปัจฉิมนันท์. (2533). *การเปลี่ยนแปลงองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกรณีศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกองอาสารักษาดินแดน*. (สารนิพนธ์ปริญญา

- รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อภิชาติ เหมือนมนัส. (2548). *การศึกษาบทบาทและภารกิจของกองอาสารักษาดินแดนภายหลังการปฏิรูประบอบราชการ*. (ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ ไม่ได้ตีพิมพ์) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2548). *ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม*. (หน้า 41). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2549). *ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนการทัศน์และบทบาทในประชาสังคม)*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อकिन รพีพัฒน์. (2533). *การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนในการวิจัยเชิงคุณภาพในคู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา*. (หน้า 79). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Allport, Gordon. (1973). *Personality: A psychological interpretation*. New York: Holt.
- Bhikhu Parekh. (2000). *Parekh, Bhikhu. Rethinking Multiculturalism Cultural Diversity and Political Theory*. USA : Harvard University Press, 2000.
- Broom, Leonard, & Selnick, Philip. (1997). *Sociology*. New York: Harper & Row.
- Charles Taylor. (1994). *Multiculturalism Examining the Politics of Recognition*. USA. :Princeton University Press, 1994.
- Cohen. (1979). *Introduction to sociology*. New York: McGraw-Hill.
- Gunew. (2004). การวิเคราะห์การเมืองตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การวิเคราะห์การเมือง*. (หน่วยที่ 12, หน้า 12-42). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- John Rex. (1996). Rex, John. *Ethnic Minorities in the Modern Nation State*. Macmillan : Basingstoke, 1996
- Kymlicka. (1995). การวิเคราะห์การเมืองตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การวิเคราะห์การเมือง*. (หน่วยที่ 12, น.12-19). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Lawrence A. Blum. (1998: 15) Blum, Lawrence A. *Antiracism, Multiculturalism, and Interracial Community : Three Educational Values for a Multicultural Society*. In *Applied Ethnics : A Multicultural Approach*. USA. : Prentice Hall, Second edition. 1998. 14 – 30

- Mouffe. (1984). การวิเคราะห์การเมืองตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์การเมือง*. (หน่วยที่ 12, น.12-34). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมศาสตร์ราช.
- Timothy B. Powell. (2003). การวิเคราะห์การเมืองตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์การเมือง*. (หน่วยที่ 12, น.12-17). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ราช.
- Eriksen, Thomas Hylland. Multiculturalism, individualism and human rights :Romanticism, Enlightenment and lesson from Mauritas. In *Human Rights,Culture and Context*. London : Pluto, 1997

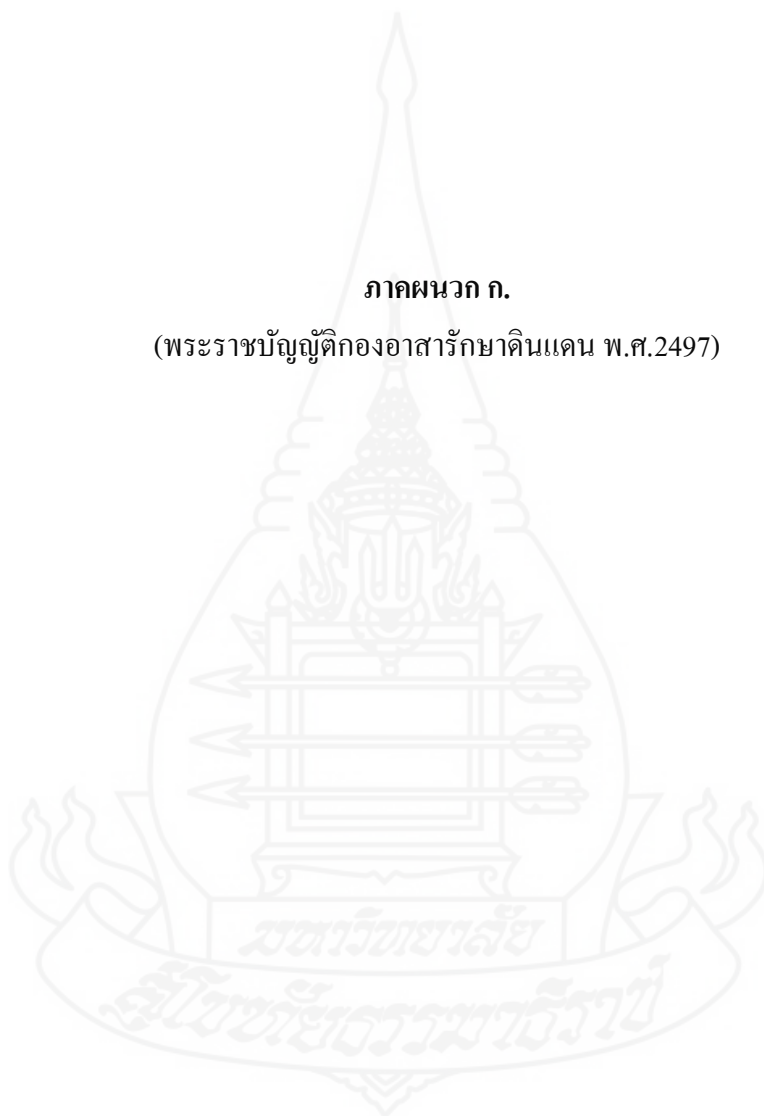
ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก.

(พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497)

พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497

พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้ไว้ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2497 โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และจะใช้บังคับในท้องที่ใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 3 เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับในท้องที่ใด บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีข้อความแย้งหรือขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับในท้องที่นั้น

หมวด 1 การจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 4 ให้จัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนเป็นองค์การขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “กองอาสารักษาดินแดน”

มาตรา 5 กองอาสารักษาดินแดนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- (1) ส่วนกลาง
- (2) ส่วนภูมิภาค

มาตรา 6 ให้มีกรรมการคณะหนึ่งจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน และไม่เกิน 20 คน เรียกว่า “คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดน” ประกอบด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	ประธาน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	รองประธานโดยตำแหน่ง

ส่วนกรรมการอื่น เลขานุการและรองเลขานุการนั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง และถอดถอนโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีโดยทั่วไปตามนโยบายและวิชาทางเทคนิคของสภาความมั่นคงแห่งชาติ และวางระเบียบและข้อบังคับสำหรับกองอาสารักษาดินแดน ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดวิธีรับสมัคร วิธีคัดเลือก และการให้ออกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (2) กำหนด ชั้น ยศ ของกองอาสารักษาดินแดน
- (3) กำหนดเหล่าของกองอาสารักษาดินแดน
- (4) กำหนดหลักสูตร การอบรม การฝึก
- (5) กำหนดการใช้จ่ายและงบประมาณของกองอาสารักษาดินแดน

(6) กำหนดการเก็บ รักษา และการใช้อาวุธ

มาตรา 8 กองอาสารักษาดินแดนส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด และกองอาสารักษาดินแดนอำเภอ ตามชื่อท้องที่ที่ได้ประกาศตั้งขึ้น

มาตรา 9 ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอำนาจการปกครองบังคับบัญชา รวมทั้งการกำหนดอัตรากำลังของแต่ละหน่วยในกองอาสารักษาดินแดน ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 10 วินัยและการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยของเจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 11 การเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนให้กระทำโดยวิธีรับสมัครผู้อาสาแต่ถ้าในท้องที่ใดไม่มีบุคคลสมัคร หรือมีบุคคลสมัครไม่เพียงพอตามความต้องการ จะกำหนดให้ท้องที่นั้นมีการเรียกบุคคลให้สมัครเพื่อคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้ และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับสมัครหรือได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ นับแต่วันที่ได้รับสมัครหรือได้รับการคัดเลือก

มาตรา 12 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังนี้

- (1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ที่เข้าเป็นสมาชิก
- (2) มีสัญชาติไทย
- (3) มีอายุตั้งแต่ 17 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์
- (4) มีร่างกายสมบูรณ์ และสมควรแก่การเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน
- (5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร หรือนักบวชแห่งศาสนาใด
- (7) ไม่เป็นสมาชิกกองอาสาภาค
- (8) ไม่เป็นทหารหรือตำรวจประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
- (9) ไม่เป็นผู้มีพฤติการณ์อันเป็นที่รังเกียจ เช่น เป็นคนเสเพลอันธพาล หรือเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย เป็นต้น

มาตรา 13 ข้าราชการที่เป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนจะปฏิบัติหน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดนได้ในเมื่อไม่ติดราชการจำเป็น

มาตรา 14 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมี 3 ประเภท คือ

- (1) ประเภทสำรอง คือ สมาชิกที่ยังไม่ได้เข้ารับการฝึกหัดและอบรม
- (2) ประเภทประจำกอง คือ สมาชิกที่ได้รับการฝึกหัดและอบรม และบรรจุอยู่ในอัตรากำลัง

(3) ประเภทของทุน คือ สมาชิกที่ได้ปลดออกจากประจำกอง

มาตรา 15 การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อรับสมัครหรือคัดเลือก

หมวด 2 หน้าที่ของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 16 กองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (1) บรรเทาภัยที่เกิดจากธรรมชาติและการกระทำของข้าศึก
- (2) ทำหน้าที่ตำรวจรักษาความสงบภายในท้องที่ร่วมกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
- (3) รักษาสถานที่สำคัญและการคมนาคม
- (4) ป้องกันจารกรรม สดับรับฟัง และรายงานข่าว
- (5) ทำการช่วยให้ความสะดวกแก่ฝ่ายทหารตามที่ทหารต้องการ และตัดทอนกำลังข้าศึก
- (6) เป็นกำลังสำรองส่วนหนึ่งซึ่งพร้อมจะเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารได้เมื่อจำเป็น

มาตรา 17 เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนมีหน้าที่

- (1) กระทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบ
- (2) ปฏิบัติตามหน้าที่ ระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยของกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 18 ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะสั่งใช้กำลังของกองอาสารักษาดินแดนให้ทำการตามอำนาจหน้าที่ได้ตามกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 19 เมื่อประกาศใช้กฎอัยการศึกในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอยู่ในบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

หมวด 3 ธงประจำกอง เครื่องหมาย และเครื่องแบบ

มาตรา 20 ให้มีธงประจำกอง และเครื่องหมายสำหรับกองอาสารักษาดินแดนกับเครื่องแบบสำหรับสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4 การอบรมและการฝึก

มาตรา 21 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต้องเข้ารับการอบรม การฝึกหัด และการฝึกซ้อมตามหลักสูตรของกองอาสารักษาดินแดนที่ดี หรือในเวลาปฏิบัติหน้าที่ที่ดี ให้ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างให้ความสะดวกแก่สมาชิกไม่ตัดเงินรายเดือนหรือค่าจ้างภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 2 เดือน และไม่ตัดรอนสิทธิอันควรได้ของสมาชิกเหล่านั้น

หมวด 5 สิทธิของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

มาตรา 23 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประเภทประจำกองอาจได้รับสิทธิบางประการตลอดระยะเวลาที่ยังประจำการอยู่ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา 24 เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติหน้าที่ จะได้รับการรักษาพยาบาลตามที่คณะกรรมการกลางกองอาสารักษาดินแดนกำหนด

มาตรา 25 เมื่อสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนประสบอันตรายถึงแก่ความตายหรือพิการทุพพลภาพเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการโดยอนุโลม

หมวด 6 บทกำหนดโทษ

มาตรา 26 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 27 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบ หรือประดับ หรือใช้ธงหรือเครื่องหมายที่กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติในมาตรา 20 โดยไม่มีสิทธิที่จะแต่ง ประดับ หรือใช้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 28 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในมาตรา 22 มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด 7 เบ็ดเตล็ด

มาตรา 29 เจ้าหน้าที่หรือสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนในระหว่างทำการตามหน้าที่ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายลักษณะอาญา

มาตรา 30 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ วางระเบียบและออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

พระราชบัญญัติยศและเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497

ยศกองอาสารักษาดินแดน เป็นยศที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัติยศ และเครื่องแบบผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2497 โดยแบ่งออกเป็นชั้นยศของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน และชั้นยศของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน และผู้ที่จะได้รับยศตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไปนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้น ตามมาตรา 4 และการถอด หรือการออกจากยศตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป จะกระทำได้โดยประกาศพระบรมราชโองการตามมาตรา 9 และการแต่งตั้งผู้ใดให้ว่าที่ยศชั้นใดชั่วคราวตั้งแต่ชั้นนายหมวดตรีขึ้นไป ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจแต่งตั้งผู้นั้นให้ว่าที่ยศชั้นนั้นชั่วคราวได้ ตามมาตรา 6 จนกว่าจะได้นำความกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์ให้ทรงมีพระบรมราชโองการพระราชทานยศแล้ว ส่วนผู้ที่ได้รับยศตั้งแต่ชั้นนายหมู่ใหญ่ลงมานั้น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือผู้บังคับบัญชาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายเป็นผู้แต่งตั้งได้ โดยยศกองอาสารักษาดินแดน มีระดับชั้นยศคล้ายกับทหาร ตำรวจ เพียงแต่เรียกกันคนละแบบ ดังนี้

1. ชั้นยศของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน แบ่งออกเป็น 7 ชั้นยศ เทียบเท่าข้าราชการทหารและตำรวจชั้นสัญญาบัตร ได้แก่

1.1 นายกองใหญ่ สำหรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

1.2 นายกองเอก สำหรับสำหรับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดีกรมการปกครอง รองอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการกองอาสารักษาดินแดน และปลัดจังหวัด

1.3 นายกองโท สำหรับนายอำเภอ (อำนาจการสูง, ซี 9 เดิม)

1.4 นายกองตรี สำหรับนายอำเภอ (อำนาจการต้น, ซี 8 เดิม) และป้องกันจังหวัด

1.5 นายหมวดเอก สำหรับปลัดอำเภอ

1.6 นายหมวดโท สำหรับปลัดอำเภอ

1.7 นายหมวดตรี สำหรับปลัดอำเภอ และเจ้าหน้าที่ปกครอง

2. ชั้นยศของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน แบ่งออกเป็น 4 ชั้นยศ เทียบเท่าข้าราชการทหารและตำรวจชั้นประทวน ได้แก่

2.1 นายหมู่ใหญ่

2.2 นายหมู่เอก

2.3 นายหมู่โท

2.4 นายหมู่ตรี

3. ชั้นยศของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ที่ไม่มียศ 4 ชั้น ได้แก่

3.1 สมาชิกเอก

3.2 สมาชิกโท

3.3 สมาชิกตรี

3.4 สมาชิก

ใช้คำเรียกในภาษาอังกฤษว่า Volunteer Defense Corps Member (VDC Mbr)

ที่	ตำแหน่ง	คำย่อ	ชื่อยศภาษาอังกฤษ	คำย่อภาษาอังกฤษ
1.	นายกองใหญ่	ก.ญ.	Volunteer Defense Corps General	VDC Gen (NATO Code : OF-9)
2.	นายกองเอก	ก.อ.	Volunteer Defense Corps Colonel	VDC Col (NATO Code : OF-5)
3.	นายกองโท	ก.ท.	Volunteer Defense Corps Lieutenant Colonel	VDC Lt Col (NATO Code : OF-4)
4.	นายกองตรี	ก.ต.	Volunteer Defense Corps Major	VDC Maj (NATO Code : OF-3)
5.	นายหมวดเอก	มว.อ.	Volunteer Defense Corps Captain	VDC Capt (NATO Code : OF-2)
6.	นายหมวดโท	มว.ท.	Volunteer Defense Corps First Lieutenant	VDC 1st Lt (NATO Code : OF-1)
7.	นายหมวดตรี	มว.ต.	Volunteer Defense Corps second Lieutenant	VDC 2nd Lt (NATO Code : OF-1)

ภาพที่ 5.2.1 ตารางแสดงชั้นยศของผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน

ที่	ตำแหน่ง	คำย่อ	ชื่อยศภาษาอังกฤษ	คำย่อภาษาอังกฤษ
1.	นายหมู่ใหญ่	ม.ญ.	Volunteer Defense Corps Sergeant Major	VDC Sgt Maj (NATO Code : OR-9 or OR-8)
2.	นายหมู่เอก	ม.อ.	Volunteer Defense Corps Sergeant	VDC Sgt (NATO Code : OR-5)
3.	นายหมู่โท	ม.ท.	Volunteer Defense Corps Corporal	VDC Cpl (NATO Code : OR-4)
4.	นายหมู่ตรี	ม.ต.	Volunteer Defense Corps Corporal	VDC Lcpl (NATO Code : OR-3)

ภาพที่ 5.2.2 ตารางแสดงชั้นยศของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน

ที่	ตำแหน่ง	คำย่อ	ชื่อยศภาษาอังกฤษ	คำย่อภาษาอังกฤษ
1.	สมาชิกเอก	อส.อ.	Volunteer Defense Corps Member	(VDC Mbr)
2.	สมาชิกโท	อส.ท.	Volunteer Defense Corps Member	(VDC Mbr)
3.	สมาชิกตรี	อส.ต.	Volunteer Defense Corps Member	(VDC Mbr)
4.	สมาชิก	อส.	Volunteer Defense Corps Member	(VDC Mbr)

ภาพที่ 5.2.3 ตารางแสดงชั้นยศของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ไม่มียศ

การจัดหน่วยของ กองอาสารักษาดินแดน

พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ.2497 ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

1. ส่วนกลาง มีกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน (บก.อส.) รับผิดชอบการบริหารในส่วนกลาง อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บัญชาการกองอาสารักษาดินแดนแบ่งหน่วยงาน ดังนี้

1.1 ฝ่ายอำนวยการ แบ่งออกเป็น 6 กอง คือ กองกำลังพล, กองข่าว, กองยุทธการ, กองส่งกำลังบำรุง, กองสนับสนุน, และกองปฏิบัติการพิเศษ

1.2 กองร้อยบังคับการและบริการ มีจำนวน 2 กองร้อย ดังนี้

1.2.1 กองร้อยบังคับการและบริการ (แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ หมวดป้องกัน 2 หมวด, หมวดปฏิบัติการพิเศษ, หมวดบริการ และหมวดสื่อสาร

1.2.2 กองร้อยบังคับการและบริการส่วนหน้า จังหวัดชายแดนภาคใต้ (แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ หมวดป้องกัน, หมวดปฏิบัติการ 3 หมวด และหมวดปฏิบัติการพิเศษ)

1.3 สำนักการฝ่ายอำนวยการทหาร

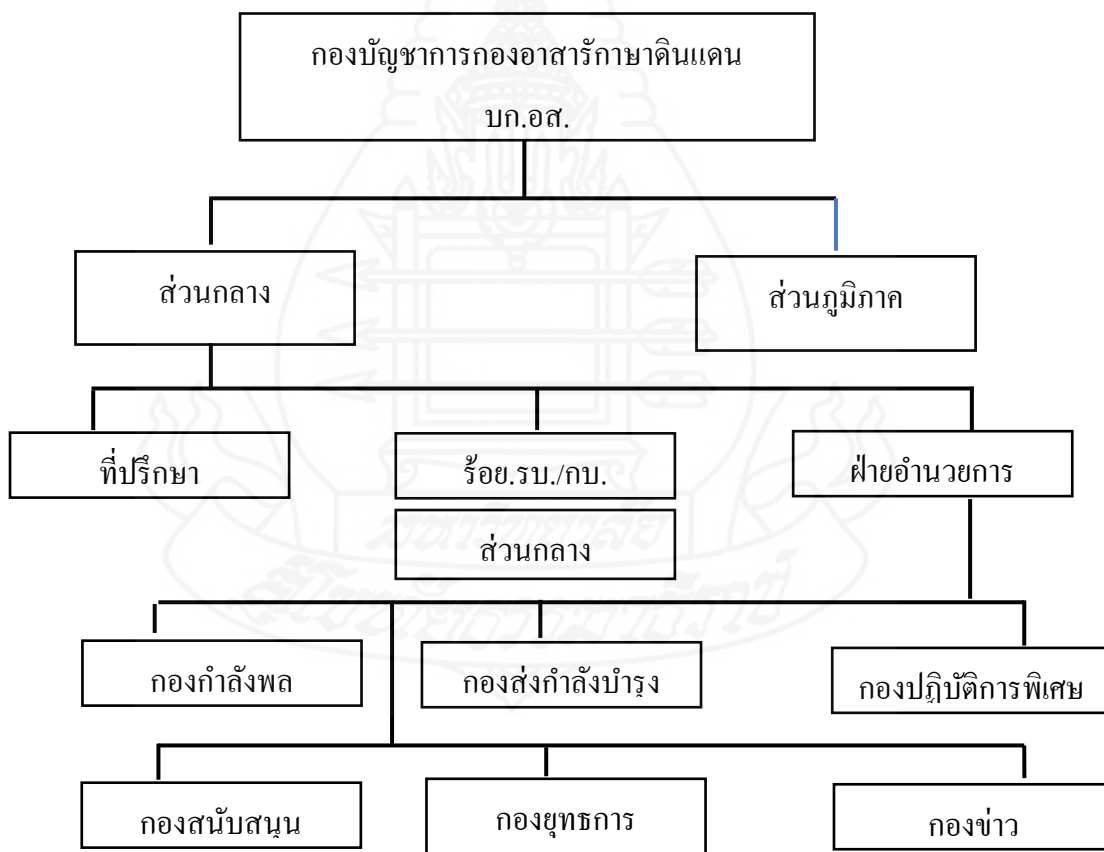
2. ส่วนภูมิภาค มีกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด (บก.อส.จ.) รับผิดชอบการบริหารในส่วนภูมิภาค อยู่ในบังคับบัญชาของ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะผู้บังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด แบ่งหน่วยงาน ดังนี้

2.1 ฝ่ายอำนวยการ แบ่งออกเป็น 2 กอง คือ กองปฏิบัติการ และกองสนับสนุน

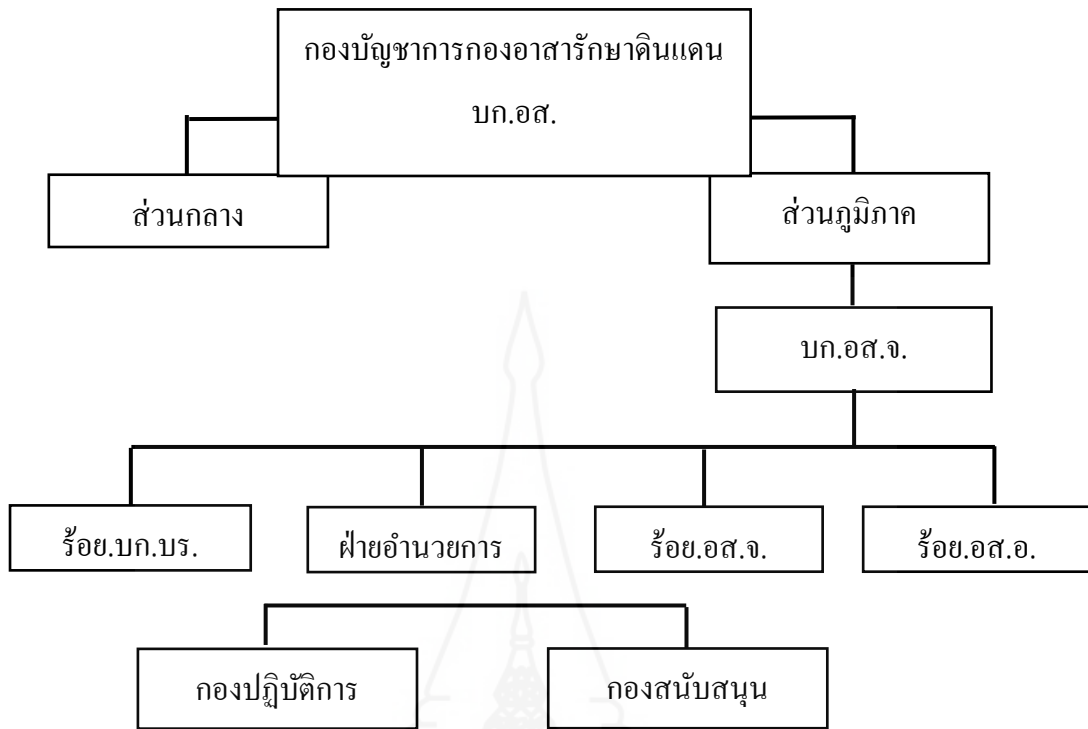
2.2 กองร้อยบังคับการและบริการ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ กองบังคับการกองร้อย (บก.ร้อย.), หมวดป้องกัน, หมวดบริการ และหมวดสื่อสาร

2.3 กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด (ร้อย.อส.จ.) ที่มีหมวดอาวุธ และกองร้อยที่ไม่มีหมวดอาวุธ

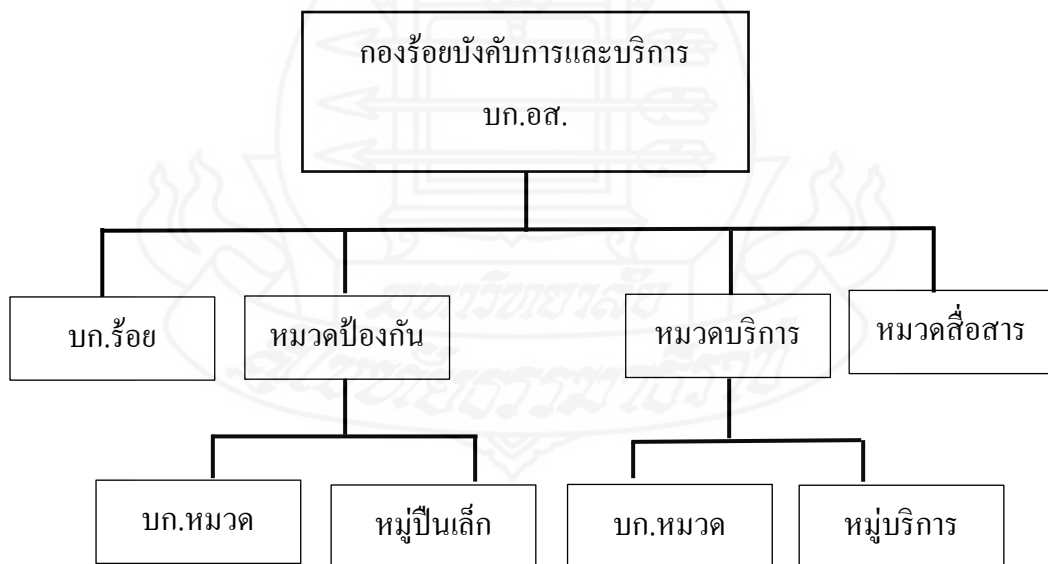
2.4 กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ กองบังคับการกองร้อย (บก.ร้อย.), หมวดอาสารักษาดินแดนอำเภอ (อส.อ.) และหมวดอาสารักษาดินแดนตำบล (อส.ต.)

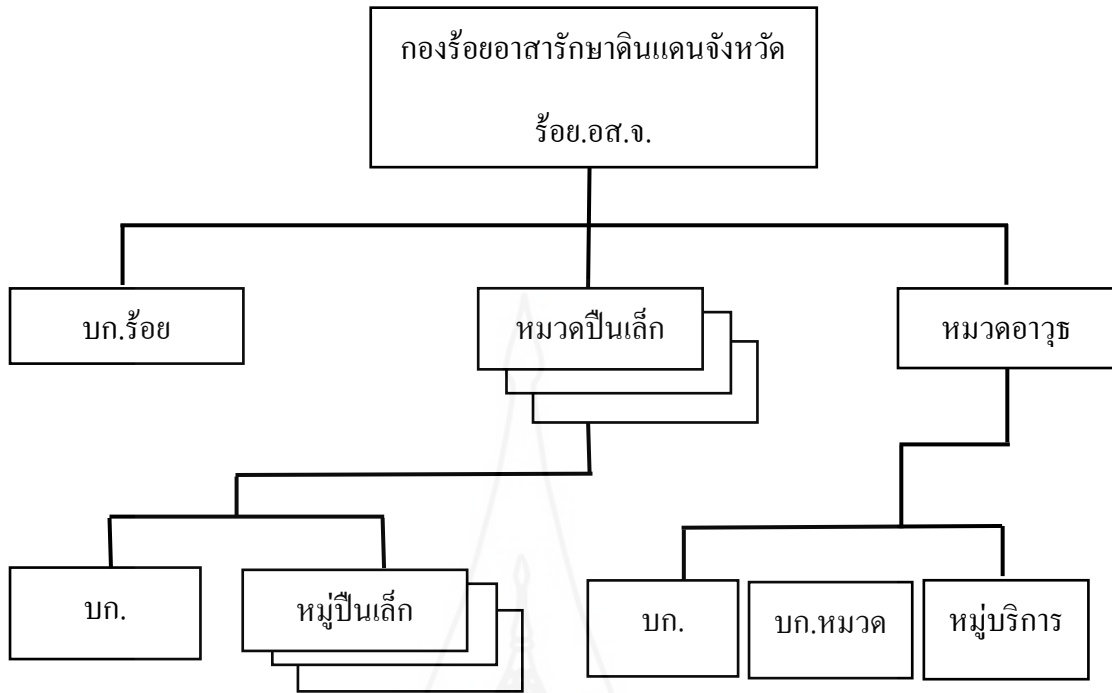
ภาพที่ 1 ผังการจัดกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน ส่วนกลาง

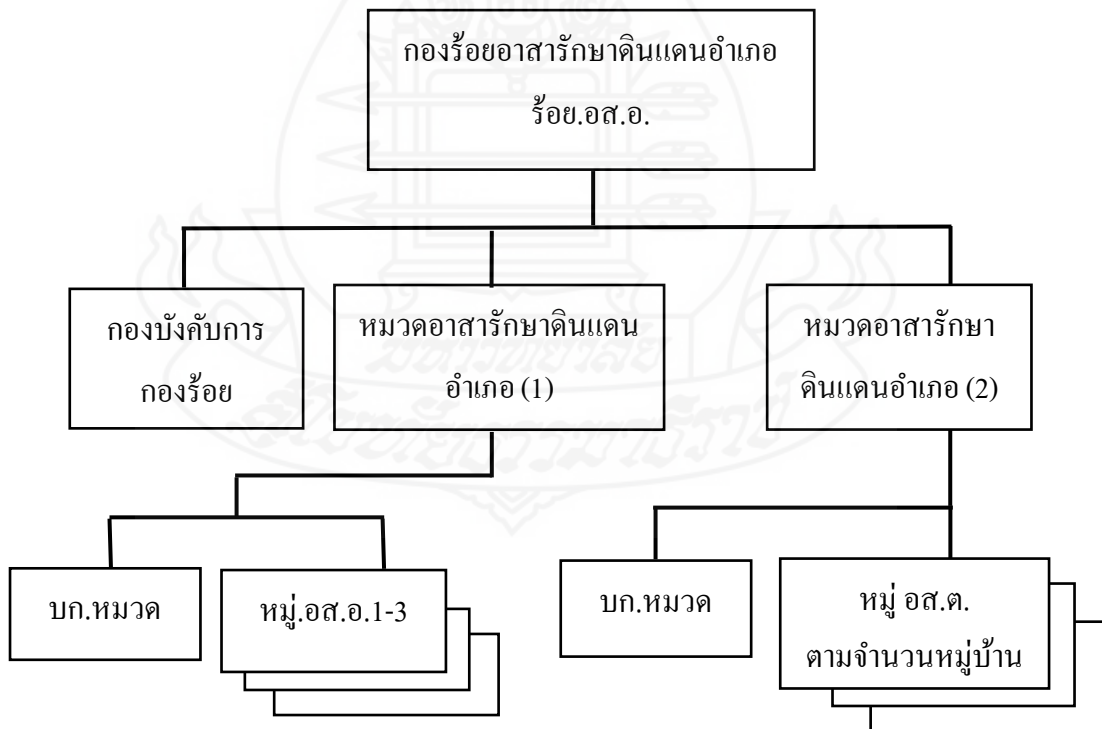
ภาพที่ 2.1 ผังการจัดกองบัญชาการกองสาธารณสุขาจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนภูมิภาค

ภาพที่ 2.2 ผังการจัดกองร้อยบังคับการและบริการ กองสาธารณสุขาจังหวัดฉะเชิงเทรา

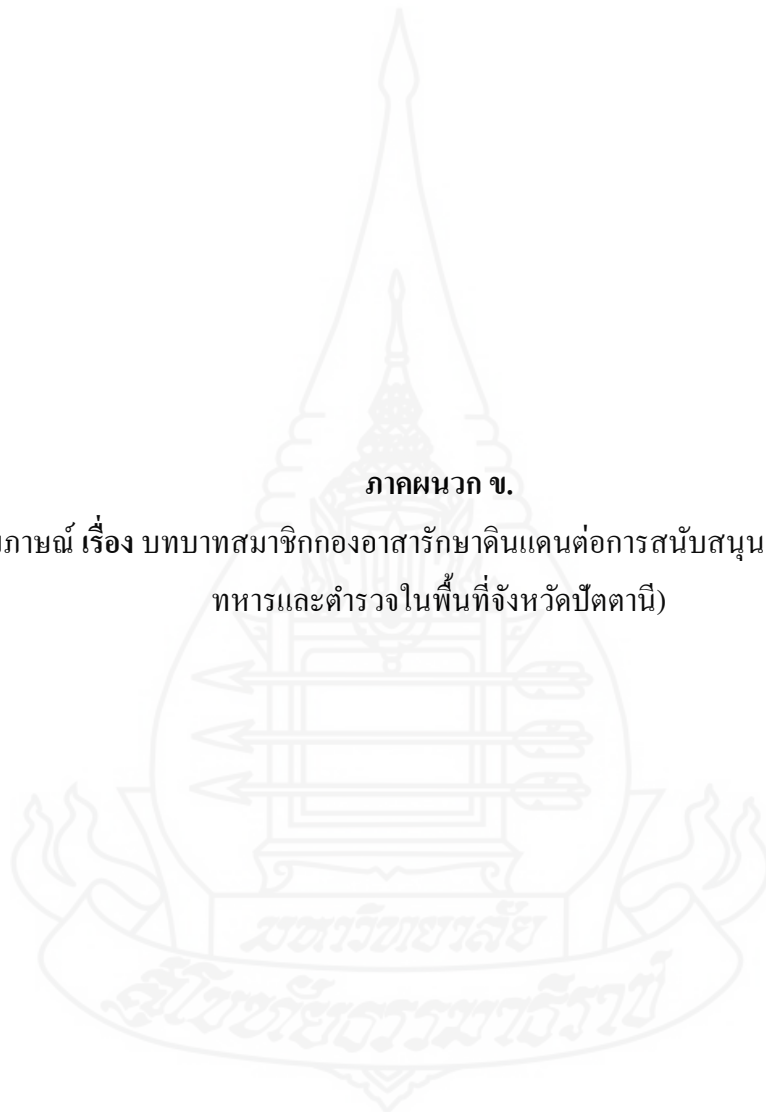
ภาพที่ 2.3 ผังการจัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด

ภาพที่ 2.4 ผังการจัดกองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอ

ภาคผนวก ข.

(แบบสัมภาษณ์ เรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
ทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี)

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ
ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
ทหาร และตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
ทหาร และตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุน
การปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

แบบสัมภาษณ์นี้ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาท
ของสมาชิกอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่
จังหวัดปัตตานี โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและ
ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของ
ท่านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดีหากได้รับความ
ร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลจากท่าน และขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นายพรเทพ กุลเสวตต์

นักศึกษาศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

(สำหรับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง)ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

เรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ที่อยู่.....
 วุฒิการศึกษา.....
 สาขาวิชา.....
 สถานศึกษา.....
 อาชีพปัจจุบัน.....
 วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและ ตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย

ภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรก็ตาม

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและ ตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดน จังหวัดปัตตานี
- ท่านคิดว่าผลกระทบของระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี มี ผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่าง สมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ในกองอาสา รักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี
- ท่านคิดว่าความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม มีผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสา รักษา ดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม ระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ต่อ

การสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

(สำหรับกลุ่มตัวอย่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.)ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

เรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่.....

วุฒิการศึกษา.....

สาขาวิชา.....

สถานศึกษา.....

อาชีพปัจจุบัน.....

วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและ ตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจกับประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุน การปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.)

ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรก็ตาม

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี
- ท่านคิดว่าผลกระทบของระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี มีผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้าง
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี
- ท่านคิดว่าความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม มีผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ต่อ

การสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์
การศึกษาคั่นคว้ออิสระ
(สำหรับกลุ่มตัวอย่างอื่น)

เรื่อง บทบาทสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจ
ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ที่อยู่.....
 วุฒิการศึกษา.....
 สาขาวิชา.....
 สถานศึกษา.....
 อาชีพปัจจุบัน.....
 วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 1 บทบาทของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและ
 ตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) มีบทบาทในการสร้างความ
 เข้าใจกับประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ต่อ
 การสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) มีบทบาทในการสร้างความ
 เข้าใจกับประชาชน ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ต่อการสนับสนุน
 การปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) มีบทบาทในการเสริมสร้า
 ความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย
 ภายในท้องที่ ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
 อย่างไรบ้าง

- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) มีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) มีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) มีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของคนและพื้นที่ ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) มีบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านคิดว่า สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) มีบทบาทในการนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี
- ท่านคิดว่าผลกระทบของระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี มีผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ในกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี

- ท่านคิดว่าความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม มีผลต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของกองอาสารักษาดินแดนต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในท้องที่ ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.เขตเมือง) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข ในการปฏิบัติหน้าที่ชุดคุ้มครองตำบล (ชคต.) ของสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน (อส.ชคต.) ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ในกองอาสารักษาดินแดน ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง
- ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ต่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของทหารและตำรวจในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อย่างไรบ้าง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพรเทพ กุลเสวตต์
วัน เดือน ปีเกิด	21 พฤศจิกายน 2531
สถานที่เกิด	อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)